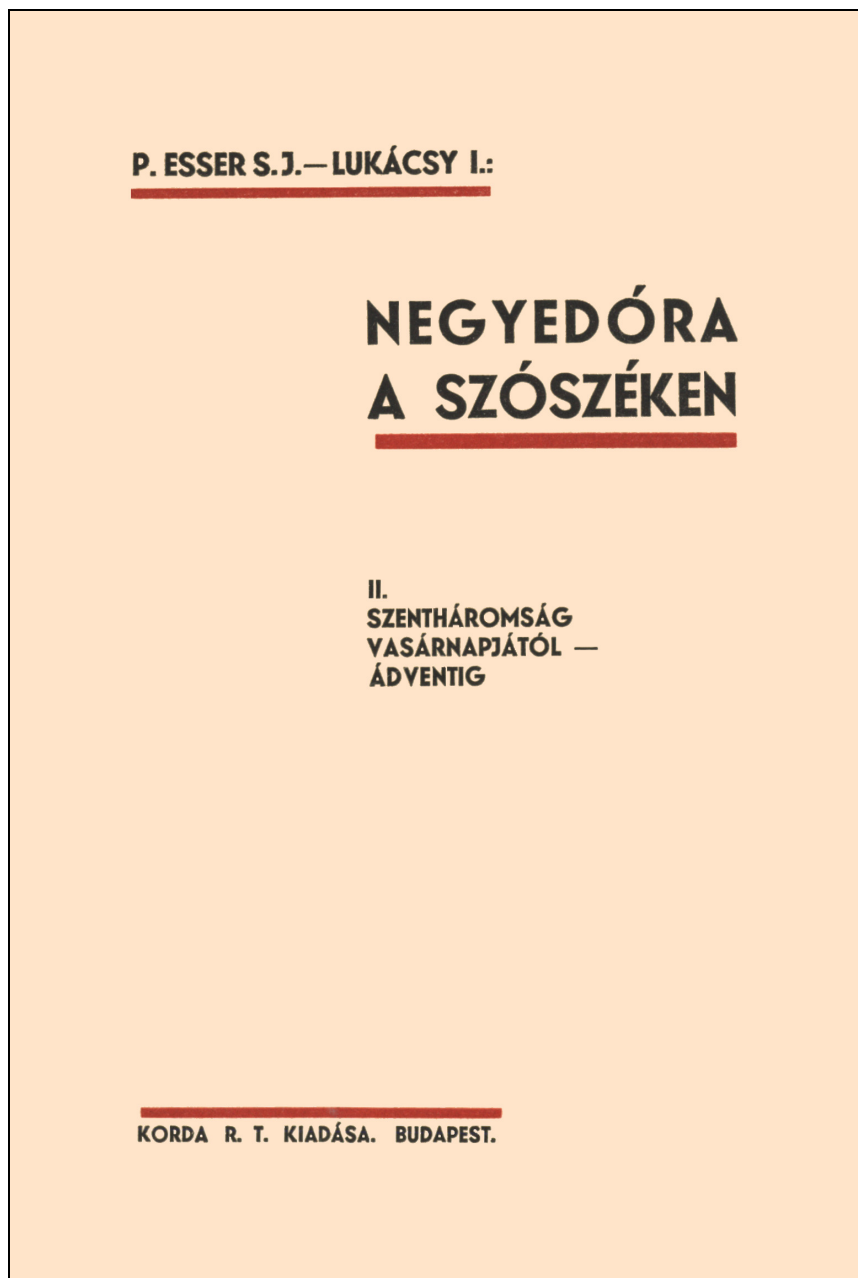

Esser X. Ferenc

Negyedóra a szószéken II.

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

P. Esser X. Ferenc S. J.

Negyedóra a szószéken

II. kötet

Szentbeszéd a vasárnapi szent evangéliumok alapján

Szentháromság vasárnapjától Adventig

Fordította

Lukácsy István

Kalocsa egyházmegyei áldozópap

Nihil obstat.

Dr. Julius Czapik

cursor dioec.

Nr. 1575/935.Imprimatur.

Strigonii, die 25. Maii. 1935.

Dr. Julius Machovich

vicarius generalis

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv a Korda R. T. kiadásában jelent meg Budapesten, év megjelölése nélkül (1935-ben). Az elektronikus változat a Korda Kiadó engedélyével készült. A könyvet lekipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Korda Kiadónak.

A Pünkösöd utáni 23. vasárnap elmélkedése hiányzik a forrásul szolgáló könyvből is.

Tartalomjegyzék

Impresszum.....	2
Tartalomjegyzék.....	3
Szentháromság vasárnapjára (Mt 28,18–20) – A keresztségről.....	4
Pünkösd után 2. vasárnapra (Lk 14,16–24) – A gyakori szentáldozásról.....	6
Pünkösd után 3. vasárnapra (Lk 15,1–10) – A vakmerő ítéletről.....	8
Pünkösd után 4. vasárnapra (Lk 5,1–11) – A halálos bűn egyik következményéről.....	10
Pünkösd után 5. vasárnapra (Mt 5,20–24) – A valódi jámborságról.....	12
Pünkösd után 6. vasárnapra (Mk 8,1–9) – A hét szentségről.....	14
Pünkösd után 7. vasárnapra (Mt 7,15–21) – Az Egyház – jó fa.....	15
Pünkösd után 8. vasárnapra (Lk 16,1–19) – Az ember csak sáfára javainak.....	17
Pünkösd után 9. vasárnapra (Lk 19,41–47) – Isten irgalmassága és – a pokol.....	19
Pünkösd után 10. vasárnapra (Lk 18,9–14) – A jó gyónásról.....	21
Pünkösd után 11. vasárnapra (Mk 7,31–37) – Az egyházi szertartásokról.....	23
Pünkösd után 12. vasárnapra (Lk 10,23–37) – A parancsolatok megtartásáról.....	26
Pünkösd után 13. vasárnapra (Lk 17,11–19) – Hálaadás szentáldozás után.....	27
Pünkösd után 14. vasárnapra (Mt 6,24–33) – Az Istenben való bizalomról.....	29
Pünkösd után 15. vasárnapra (Lk 7,11–16) – A tisztátalanság bűnéről.....	31
Pünkösd után 16. vasárnapra (Lk 14,1–11) – A vasárnap megszenteléséről.....	33
Pünkösd után 17. vasárnapra (Mt 22,34–46) – A hitetlenség bűnéről.....	36
Pünkösd után 18. vasárnapra (Mt 9,1–8) – A felebaráti szeretetről.....	38
Pünkösd után 19. vasárnapra (Mt 22,1–14) – A szentáldozás felséges voltáról.....	40
Pünkösd után 20. vasárnapra (Jn 4,46–53) – A hit áldásáról.....	42
Pünkösd után 21. vasárnapra (Mt 18,23–35) – A nagy számadásról.....	45
Pünkösd után 22. vasárnapra (Mt 22,15–21) – A keresztény bátorságról.....	47
Pünkösd után 24. vasárnapra (Mt 24,15–35) – Az utolsó ítélet – Isten igazságosságának fényes igazolása.....	49

Szentháromság vasárnapjára (Mt 28,18–20) – A keresztségről

A mai szent evangéliumban az édes Üdvözítő megbízza apostolait, hogy a keresztség szentségét minden népnek kiszolgáltassák. Ezen isteni rendelkezés folytán minket is megkereszteltek mindjárt születésünk után. Akkor persze nem értettünk még semmit sem ebből a nagyjelentőségű szent cselekményből. Mert ha megértettük volna, bizonyára lelkendezve kiáltottunk volna fel a nagy örömtől. A szent keresztségben ugyanis 1. nemcsak eredeti bűnünktől tisztultunk meg, hanem 2. részesültünk Isten megszentelő nagy kegyelmében is. A szent keresztségnek erről a két hatásáról elmélkedjünk behatóbban a mai alkalommal.

I.

Először is tehát megtisztultunk az eredeti bűn szennyétől. Mit jelent ez? Tudnunk kell, hogy amikor az ember megszületik, már egy nagy adósság nyomja s mintegy rá van tűzve egy zálogcédula, összeleink bűne, amely minden emberre átszállott, elzalogosított bennünket az ördögnek s az ő hatalmának. Amíg ez a zálogcédula, ez az adósságlevelünk rajtunk van, a mennyország zárva van előttünk, abba be nem juthatunk. Örökkön-örökké ott kellene kuporognunk a mennyország ajtaja előtt, mint szegény, árva gyermeknek a fényesen kivilágított palota előtt, hideg téli éjszakában. Fülébe hangzik a sok örömkialtás és víg énekek dala. Látja mind a kápráztató fényt és ragyogó pompát. Feltámad lelkében a vágy, a kívánság a megsejtett örömök után. Bensejében hangos, heves érzésektől átizzott szavakat ismételtet: „Ó, bárcsak és is köztük lehetnék!” De senki sem szól onnan belülről hozzá s nem mondja: „Jöjj be, jöjj közénk!” Szegény, boldogtalan, árva teremtés! Ilyen szomorú, ilyen szánandó volna a ti sorsotok is, ha nem volnátok megkeresztelve! Ez a sors vár a legjobb esetben is 300 millió keresztleetlen indusra, 400 millió keresztleetlen kínaira, Afrikának megszámlálhatlan millióira és igen sok ún. új pogányra a civilizált európai és amerikai országokban is.

Ezzel a sok szerencsétlen embertársunkkal szemben, mi szerencsés kivétel vagyunk. A szent keresztség vize nemcsak testünket, fejünket mosta meg, hanem s legfőképp lelkünket, s eszköze, oka lett lelki újjászületésünknek. A keresztség szent vize lemosta, leválasztotta rólunk adósság- és záloglevelünket. Ha akkor mindjárt meghaltunk volna s a másvilágba beléptünk volna, már nem kellett volna szegény, árva koldusgyermek módjára künn fagyoskodnunk, s a mennyország ajtaja előtt álldogálnunk. Nem! Mert ennek ajtaja széles-tágasra tárult volna ki előttünk, s boldog angyalseregek siettek volna üdvözlésünkre. Ezer és ezer ártatlan gyermekléleknek volt ez már eddig is boldog sorsa. Mily fontos tehát, hogy a gyermeket szülei minél előbb megkereszteltessék! Mit mondanánk az olyan atyáról vagy édesanyjáról, aki megszületett gyermekét kitenné valamely járatlan pusztaságba? Lelketlen, gyilkos apa és anya! – mondjuk mindnyájan. Pedig a szent keresztség nélkül az a szegény gyermek is egy olyan kietlen pusztaságba jut, hová Isten boldogító látásának szép napja nem bocsát egyetlen fénysugarat sem.

II.

A szent keresztségben azonban nemcsak eredeti bűnünktől tisztulunk meg; Isten lelkünkbe önti ezenfelül megszentelő kegyelmét is. A megszentelő kegyelmet emberi, gyarló elménk világosan meg nem foghatja. Úgy vagyunk vele, mint a vak ember egy gyönyörű virágcsokor színpompájával. Szépségéről gyenge fogalmaink vannak. Amit róla tudhatunk, arra is csak szent hitünk tanít bennünket. Így tudjuk, hogy általa emberi természetünk messze felemeltetik eredeti állapotára fölé, megnemesül s mintegy fejedelmi rangot kap. Nem angyali, hanem az isteni természetnek válik részesévé, ahhoz lesz hasonlónak.

Bizonyára láttatok már régi, rozsdás vasdarabot. Ott fekszik a porban, hová valaki régen odahajította s ott is maradt. Mert ugyan ki vesz magának annyi fáradságot is, hogy onnét felvegye? De tegyétek csak tűzbe! Egyszerre ragyogni kezd; szikrákat hány s fénylik, mint a nap, mint tiszta, csillogó arany. Így volt ez a mi lelkünkkel is a szent keresztségben. Mikor az újszülött gyermeket a keresztkúthoz vitték, lelke olyan volt, mint valami rozsdás, értéktelen vasdarab. De csak láthattuk volna a változást, mely a szent kereszttel való lemosás következtében rajta végbement! Elbájoló látványnak kell annak lennie! A megszentelő kegyelem révén ugyanis ez a jelentéktelennek látszó gyermek-ember az isteni természet örök szépségeinek vált részesévé. Természetfeletti képmása lett az Istennek. Értéke és szépsége akkor áll előttünk tisztán, ha meggondoljuk, hogy Krisztus Urunk keserves kínszenvedése és halála ennek megmentése érdekében történt.

Az újságokban elég gyakran olvasható egy-egy hírjelentés arról, hogy ez vagy az a nevesebb festmény milyen drága áron kelt el. Némelyikért 40–100 ezer pengőt is megadtak. Könnyen elgondolhatjuk, hogy ezek bizony pompás, remek képek lehetnek. S mégis, mily messze mögötte maradnak annak a lelki szépségnek, melyet a lélek nyer akkor, mikor a szent keresztség vize tisztára mossa, felöltözteti a megszentelő kegyelem hófehér ruhájába s Isten természetfeletti képmásává alakítja át!

Mert hogy egy ilyen, valóban isteni szépségű képet nyerjünk, ahhoz igazán nem volt elégséges semmiféle pénzösszeg vagy földi vagyon. Távolról sem! Összerakhatták volna az egész világ összes gazdag emberei minden aranyukat, ezüstjeiket; összehordhatták volna pénzszekrényeik minden létező bankóit égbenyúló magas hegygé, még ilyen nagy értékkel sem lehetett volna megfizetni e fenséges lélek-kép előállítását. Ehhez Jézus Krisztus szentséges Szívének vére és kereszthalála volt szükséges! Ha ezt jól meggondolnók, a Szent Szűz szavaival kellene felkiáltanunk, valahányszor keresztleveleinkre tekintünk: „Nagy dolgot cselekedett velem az Úr, aki hatalmas s kinek szent az ő neve!” (Lk 1,49)

K. H.! Egy szép képet gondosan őrizget mindegyikünk. Vigyázunk, nehogy az megsérüljön vagy a legkisebb folt is tapadjon rá. Elrejtjük a tolvajkéz elől is. Éppígy kell tennünk azzal a képpel is, mellyel Isten ajándékozott meg bennünket a szent keresztségben. Mert, ne felejtsük, Isten csak ezen feltétellel adta azt nekünk! Vagy tán elfeledtéték már, amit a keresztségben Istennek fogadtatok? Akkor azt kérdezték tőled: „Ellene mondasz-e az ördögnek és minden pompájának?” S te a keresztszülő által azt felelted: „Ellene mondom.” S csak ezután kereszteltek meg. De mit is kérdezték tőled azzal az „ellene mondasz-e” szóval? Megkérdezték, fogsz-e gondoskodni arról, hogy a gonosz lélek az ajándékul kapott gyönyörű, isteni képet tőled el ne rabolhassa. De most tedd szívedre kezedet! Felelj arra, megtartottad-e adott becsületszavadat?! Mít mond lelkiismereted? Vádol-e halálos bűnnel? Mert ha igen, megszegted becsületszavadat. Az ördög elrabolta lelkedből Isten szent képmását. Vagy még most is kiteszed magadat a halálos bűn veszélyének? Barátkozol rossz, romlott pajtásokkal. Olvasol rossz, erkölcstelen könyveket; regényeket. Miért nem szakítod meg a bűnös ismeretségeket s miért nem hagysz fel bűnös szórakozásaiddal? S rossz szenvedélyeidnek miért nem üzensz már egyszer hadat? Az Úristen szava félelmetesen hangzott egykor a földön: „Kain, hol van testvéred, Ábel?” De a halál után következő pillanatban még

félelmetesebben fog dörögni füleidbe a számonkérő isteni szót: „Barátom! Hol van az én természetfölötti képmásom? Hol van a megszentelő kegyelem, melyet a szent keresztségben neked ajándékoztam?”

Jaj neked, ha nem tudsz beszámolni róla!

Őrizd tehát nagy-nagy gonddal lelked drága gyöngyét, legértékesebb kincsedet s ne tedd ki könnyelműen soha a veszedelemnek!

Pünkösöd után 2. vasárnapra (Lk 14,16–24) – A gyakori szentáldozásról

A mai szent evangélium nagy vacsorája jelentheti a mennyországot, de jelentheti a szentáldozást is. Az anyaszentegyház úgy látszik, inkább ez utóbbi felé hajlik. Miért tette volna különben a mai szent evangéliumot az Oltáriszentség ünnepének, az Úrnapiak közelébe? Vegyük tehát szemügyre a szentáldozást, s pedig a gyakori szentáldozás tekintetében 1. a meghívó szolgákat s 2. a távol maradó vendégeket.

I.

Az anyaszentegyház az ő tanítói, papi és kormányzói hivatalának képviselői által mindenkor felhívta híveit arra, hogy vegyenek élénk részt a szentáldozás nagy s ünnepélyes lakomáján. Ebben maga isteni alapítója, Jézus Krisztus halad elől jó példával. Vagy nem olvassuk-e Szent János evangéliumában (6,54), hogy Ő a szentáldozást ételnek nevezi, amellyel életünket fenntartjuk és erősítjük? Az ilyen étellel pedig gyakran kell táplálkoznunk, mert csak így fejt ki bennünk teljes és tökéletes mértékben áldásos hatásait. Ezért találjuk meg már a szentatyák közt is a gyakori szentáldozás ékesszóló apostolait. A Római Katekizmus szerint az Egyház egyik legkiválóbb képviselője, Szent Ágoston így nyilatkozik e kérdésben: „Ha naponként vétkezel, járulj a szentáldozáshoz is naponként.” (P. II., IV., n. 56.) Éppígy meg van győződve a gyakori szentáldozás áldásairól a tridenti szent zsinat is és sürgeti a keresztény híveket (22. ü. 6. fej.), hogy „ha a szentmisén jelen vannak, ne csak lelkileg, de valóságban is járuljanak a szentáldozáshoz.”

Igaz ugyan, hogy a gyakori szentáldozás tekintetében is megismétlődött a régi, evangéliumi jelenet. Mert akadtak egyesek, kiknek ez a meghívás kemény beszédnek látszott. Hogyan – mondták – gyakran áldozni? Hiszen ez tiszta, finom s magas erkölcsi színvonalon álló lelkületet kíván! Miért is azt nehéznek találták s zúgolódva továbbra is csak a régi útjaikon jártak. Ismét másokra meg úgy hatott ez a meghívó szót, mint valami kedves melódia, édes zene, minő az angyali ajkáról hangzott el a betlehemi hegyvidék dombjai felett. S a pásztorokhoz hasonlóan szent vetélkedés hangján így szóltak egymáshoz: „Menjünk sietséggel!” (Lk 2,15)

Napjainkban K. H! a gyakori szentáldozásra való meghívással az Úristen az ő egyik buzgó szolgáját bízta meg: X. Pius pápát. Bátran elmondhatjuk, hogy ennek fellépésével elérkeztünk az oltáriszentségi mozgalomban az „idők teljének” hajnalához. Nem volt ő előtte senki, aki oly nagy nyomatékkal sürgette volna a gyakori szentáldozást. Joggal mondja róla az Oltáriszentség egyik írója: „Két év alatt egyik rendelete a másik után jelenik meg. Rövidek, de erőteljesebb szavai, akár csak annak a kalapácsnak ütése, melyeket egy határozott, teljes erővel és hévvel dolgozó ember ejt céltudatos munkában.” A mindennapi áldozás előmozdítása, fellendítése X. Pius pápának fontos „szívügye” volt. Nagyon jól tudta ugyanis, hogy a keresztény élet központját s az Egyház életének úgyszólván a lelkét az Oltáriszentség képezi. Megnyilatkozásainak csúcspontját az a két rendelkezése állítja élénk, melyeket a mindennapi szentáldozás s az első szentáldozáshoz járulókorára vonatkozólag kiadott. A

többi közt ezt a nagyfontosságú, rendkívüli súllyal bíró tételt állítja fel azokban: „A gyakori és mindennapi szentáldozásnak az Úr Krisztus és a katolikus anyaszentegyház sürgető kívánságaihoz képest mindenrangú és rendű keresztény hívő számára nyitva kell állani.” S azután sorra ledönti mindazon gátló akadályokat, melyekkel korábbi századok nehezítették meg vagy elzárták az utat a mindennapi szentáldozáshoz, s ennek alapfeltételét két felette enyhe pontban állapítja meg: a halálos bűnöktől való mentességben és a jószándékban. De részben ő is elődeinek sorsára jutott. Mindenesetre sokan követték meghívását; ezek havonkint, hetenkint, sőt naponkint járulnak a szentáldozáshoz. Másrészt nagyon sokan vannak még olyanok, akik nem vették figyelembe meghívását. Fordítsuk most már figyelmünket a távol maradó vendégekre!

II.

K. H! Mindenekelőtt felettébb sajnálatos dolog már maga az a pusztta tény is, hogy távol maradnak. Mert ha a meghívás csak olyan közömbös, jelentéktelen ünnepségre szólna, az ember szót se vesztegetne rá. De a meghívás, mint az evangélium ezt külön ki is emeli, „nagy”, tehát fényes, fejedelmi lakomára szól. S a szentáldozás egy ilyen „nagy”, fenséges s igen-igen áldásos lakoma. Az egyház az ő erőteljes, kifejező nyelvezetével a bámulat egyetlen felkiáltásában négy kimagasló jelenségét említi meg ennek a „nagy” vacsorának. „Oh isteni vendégség, – kiált fel – melyben 1. Krisztust vesszük magunkhoz; 2. felújítjuk szenvedésének és halálának emlékezetét; 3. lelkünk töltekezik kegyelemmel és 4. jövődő megdicsőülésünk zálogát bírjuk.”

Most pedig feleljetek ti, kik az elmúlt évben nem vagy csak ritkán járultatok e „nagy” lakoma asztalához! Ha egy előkelő úr, esetleg éppen az ország feje hívott volna meg benneteket asztalához, akkor is távol maradtatok volna? Dehogy, dehogy! Ellenkezőleg, igen nagy megtiszteltetésnek vettétek volna, hogy egy ilyen nagy úr vendégei lehettek, ismerőseitek körében bizonyára büszkén el is dicsekedtetek volna a magas helyről jövő meghívással. De íme, a királyok Királya jön, kinek saruszíját ezek kioldani sem méltók, s hív titeket lakomájára a szentáldozásban! S ti figyelemre sem méltatjátok meghívását, vagy csak éppen egyszer-kétszer jelentek meg asztalánál, akkor is csak inkább parancsra. Mondjátok, vajon okos, értelmes emberhez illő eljárás ez? Vagy talán olyan lakomára hív benneteket, amely csak a testnek használ s az ingyenkedő ízlés kívánságait elégíti ki? Valóban nem! Ebben a lakomában a legdrágább isteni kegyelem hatalmas folyamként ömlik a lélekbe, hogy ezt a mennyei Jeruzsálembé való belépésre képesítse és méltóvá tegye. Azért nevezi az egyház oly hangos örömszóval „szent” lakomának a szentáldozást; lakomának, melyben „lelkünk megtelik isteni kegyelemmel s elnyeri a jövődő dicsőség zálogát.” S ezért kérdezhetjük, még több joggal, mint az imént tettük: vajon okosan, ésszerűen cselekszik-e az, aki visszautasítja a meghívást egy ilyen lakomára?

Csak hogy nektek van mentségetek távolmaradástokra. Jó, jó! De ezáltal csak még szomorúbb színben tűnik fel elmaradástok. A legtöbb esetben ugyanis ugyanazok a jólismert okok azok, melyek miatt az evangéliumi lakoma meghívottai is távol maradtak. Az egyik sürgős, halasztást nem tűrő üzleti ügyeivel védekeznek. Mindenesetre fontos, sürgős ügyek mentségül szolgálhatnak. De egy kis jóakarattal sok mindent el lehet érni s alkalmasan beoszthatjuk legtöbbször még a sürgős teendőinket is. A legfőbb szempont pedig mindig az Üdvözítő szava legyen: „Keressétek először az Isten országát és az ő igazságát!” – A másíknak le kellett volna tenni arról a tervéről, hogy újonnan vásárolt ökreit megtekintse. Dehát ő erről nem tudott lemondani; ez túlságos áldozat lett volna az ő részéről! S mennyien vannak még azok, akik elmulasztják a gyakori szentáldozást azért, mert a korábbi felkelés egy kis fáradtsággal jár, vagy mert akkor szentgyónáshoz is kellene járulni és sok más hasonló okból! De K. H!, nincs-e megírva, hogy „a mennyország erőszakot szenved, s csak akik

erőszakot alkalmaznak, ragadják azt magukhoz?” Egy harmadik megint emberi tekintetek miatt marad el. Attól fél, hogy szenteskedőnek vagy képmutatónak tartják majd az emberek. Az ilyen gyáváknak szól különösen az Üdvözítő végtelen komoly kijelentése: „Aki engem megtagad az emberek előtt, azt én is megtagadom mennyei Atyám előtt.”

Az evangélium végén azt olvassuk, hogy a házigazda nagyon megharagudott. S ugyan, ki vehetné ezt tőle rossz néven? Hisz, ő csak jót akart s oly bántó módon viszonzozták neki jószágát. Azért azután másokat hív meg s ezeket elárasztja lakomájának minden dús javaival. Amazokat pedig hagyja járni üres kézzel a maguk útjain. Mily keservesen megbánhatták ezek könnyelműségüket, esztelen eljárásukat! Mily szívesen összeszedték volna később még az asztalról lehulló morzsákat is! De akkor már későn volt. Ugyanígy járnak majd azok is, akik a gyakori szentáldozáshoz való meghívást visszautasítják; akkor ti., mikor haláluk órájához érnek. Azért ti, kik ma is hallottátok ezt a meghívást, kiket újólág felszólított a Házigazda, meg ne keményítsétek szíveiteket.

Pünkösd után 3. vasárnapra (Lk 15,1–10) – A vakmerő ítéletről

A farizeusok indokolatlan zúgolódása és könnyelmű ítélkezése, amint ezt a mai szent evangéliumban láthatjuk, nem egyedülálló jelenség. A vakmerő ítélkezés felebarátunk személye és tetteivel kapcsolatban általános szokás már, valósággal országos csapás rajtunk. Nemcsak a lanyha, hanem az ún. buzgó keresztényeknél is gyakran előfordul. Hogy erélyesen szembeszállhassunk ezzel a rossz szokással, vegyük fontolóra a vakmerő ítéletnek 1. méltatlan voltát, 2. a benne rejlő nagy veszedelmeket.

I.

Minő méltatlan dolog hozzánk a vakmerő ítélkezés, kitűnik már abból is, ha meggondoljuk, hogyan is jön tulajdonképpen létre az ilyen vakmerő ítélet. Úgy ti., hogy az ember csak a külsőre néz, a látszatra, s elvakíttatja magát szenvedélye által. Megesik, hogy felebarátunk viselkedésében valami feltűnő dolgot veszünk észre. Már most erre a jelentéktelen tényre, futólagos megfigyelésre alapítjuk ítéletünket, melyet megdönthetetlennek tartunk, bármily káros is az felebarátunk jó hírnevére. S ugyan miért? Legtöbbször csak azért, mert hogy az nekünk éppen így tetszik. Ugyanis már régóta bizonyos ellenszenvvel, rejtett gyűlölettel kísértük felebarátunk tetteit, eljárását. S most úgy gondoljuk, hogy kézzelfogható bizonyíték támogatja rég vallott felfogásunk helyességét, miért is itt az alkalom, hogy annak személyét és viselkedését megbélyegezzük.

Az evangéliumban szereplő farizeusok viselkedése világos példája ennek az eljárásnak. Már régóta emésztette őket az irigység és a gyűlölet az Üdvözítő iránt. Keresve-keresték az alkalmat, miképp árthatnának neki s a nép szemében miként gyanúsíthatnák meg. Ez a régvárt alkalom most elérkezni látszott nekik. Együtt látták ugyanis Őt a vámosokkal és bűnösökkel, egy asztalnál. S már készen is voltak vakmerő ítéletükkel. Rögtön terjeszteni kezdték azt a nép között s rágalmozva mondogatták: „Lám, az álszenteskedő! Íme, itt van, láthatjátok magatok is! Összeül azzal a szedett-vedett gaznéppel, mert hát ő maga sem külön náluknál!” Íme, egy vakmerő ítélet, mely az Üdvözítő tekintélyét, jó hírnevét gyökerében veszélyeztette, sőt képes volt megingatni!

Nem ugyanígy teszünk-e mi is néha, sőt talán elég gyakran is? A legtöbbször elég a legkisebb ürügy is, s már készen is vagyunk a gyanúsítással. Nem szükséges, hogy mindig nagy dolgról legyen szó. S mi indít arra, hogy így tegyünk? Külső látszat s a belső szenvedély; a beteges büszkeség, sértett önértetünk, régi ellenszenvünk s a bennünket is

emésztő irigységünk. Mint a vadállatok leselkednek ezek rejtekükben, hogy a legelső alkalommal előtörjenek s rávessék magukat felebarátjuk jó hírére és becsületére. S ha mindjárt csak árnyéka is mutatkozik valamely hibának, a szenvedély az ő vad éhségében türelmetlenül veti rá magát s kezdi kolompolni, hirdetni környezetében, sőt a nagy nyilvánosság előtt is: „Ez ezt meg ezt tette ...” s rendszerint valami kevésbé tisztességes, vagy éppen határozottan tisztességtelen dolgot fog rá s terjeszt róla.

De vajon ez az elhamarkodott, felületes, alap nélküli ítélkezés illik, méltó egy józan, okos emberhez? Mint láttuk, a vakmerő ítélet két dologból ered: a külső látszathoz és benső „én”-ünk szenvedélyéből. De már a közmondás is azt tartja: „Látszat gyakran csal.” A szenvedélyről pedig így ítélt: „A szenvedély elvakítja az embert.” S ugyan melyik okos, gondolkodó s a becsületre valamit is adó ember tenné azt meg, hogy egy szép napon kiálljon a nyilvánosság elé s azt állítsa, hogy „a nap nem kerek, mint ti gondoljátok, hanem négyyszögletes.” S ez csak azért, mert ezt neki egy vak mondotta, aki különben egy lépésre sem lát maga elé. Vagy ki merné azt állítani, hogy városunk (községünk) köztisztviselőiben álló első polgára közönséges tolvaj? Talán csak arra hivatkozva, hogy ezt neki egy olyan valaki beszélte, kiről még a gyermekek is tudják, hogy letagadná a napot is az égről. De lám, amikor vakmerő ítéletet mondunk felebarátunkról, mi is egy vakra, meg egy csalóra támaszkodunk. Ez a vak – a szenvedély; a csaló pedig – a külső látszat. Össze lehet ezt egyeztetni komoly, gondolkodó emberrel? Büszkék szoktunk lenni komolyságunkra. Ám jó! De akkor ne veszélyeztessük azt vakmerő ítéleteinkkel se.

II.

A vakmerő ítélet továbbá nagy veszélyt is rejt magában. Többnyire egy-egy hevenyében odavetett megjegyzésből szokott állni. A szó pedig elröppen, a hang hamar elszáll. Könnyen úgy tűnhetné fel azért valakinek, hogy nem kell mindjárt oly nagy dolgot csinálni abból. S mégis, nem egészen így áll a dolog, mert az ilyen megjegyzések sokkal veszedelmesebbek, mint gondolnók. Ugyanis az, aki vakmerően megítél másokat, ezzel az eljárásával elveszti minden igényét arra, hogy az örök Bíró vele szemben is jóságos elnézést gyakoroljon. Mi ugyan elég könnyelműen nem sokat törődünk ezzel. De csak türelem! A halálban majd kijózanodunk. Akkor majd jön az örök Bíró a maga fenségében s az egész örökkévalóságra kiható komolysággal szól: „Adj számot sáfárkodásodról!” Jaj, ha valami akkor nem lesz rendjén! Azok, akik most félig-meddig imádkozni is elfelejtettek már, vagy sajnálták az időt egy rövid Miatyánk elmondására, térdenállva, összekulcsolt kezekkel fognak könyörögni szánalomért, irgalomért. Mert érezni fogják annak az órának sorsdöntő jelentőségét, mely kihat egész örökkévalóságukra. De háromszor is boldog az, aki iránt az örök Bíró szelíd és irgalmas lehet!

Aki könnyelműen megítél másokat, az az örök Bíró teljes szigorúságát hívja ki maga ellen. Ezt mondja ugyanis Szent Máténál: „Ne ítéljétek, hogy ítéltessetek! Mert amily ítélettel ítéltek, olyannal ítéltettek meg.” (Mt 7,1–2) Mintha csak azt mondaná: Aki könnyelműen, vakmerően megítéli felebarátját, ne számítson könyörületre, irgalomra az örök Bíró részéről. A vakmerő ítélet bűneit nem orvosolhatta volna az édes Üdvözítő hatásosabban gyökereiben, mint e komoly, fenyegető szavai által. Mert ugyan ki lehetne közülünk oly vakmerő, hogy a saját életszentségében, tökéletességében bizakodva azt mondja: „Ám legyen! Én rendben vagyok, nekem nincs szükségem elnézésre, irgalomra!” Hiszen még a legnagyobb szentek is az utolsó ítéletre való gondolatnál Isten irgalmába és könyörülő jóságába vetették bizalmukat!

S akkor mi, annyi hibánk, bűnünk, gonoszságunk mellett még vakmerő ítéleteinkkel is el akarjuk játszani könnyelműen az örök Bíró szelídségét, jóságát?! Hisz, ez nem volna más,

mint önnön kezünkkel tekerni a kötelet nyakunk köré! Pedig ez nemcsak testünk, hanem lelkünk halálát is jelenti, az örök kárhozatot, a pokol mélységeit.

Küzdjünk tehát K. H. ezen emberhez méltatlan s egyben veszélyes szenvedély ellen, s ne mondjunk vakmerően ítéletet másokról! Foglalja el ennek helyét egy igazi, mélységes felebaráti szeretet! Erről mondja Szent Pál: „A szeretet türelmes, jóságos és kegyes; nem cselekszik elhamarkodottan.” (2Kor 13,4) Ha ilyen szeretet él szívetekben, nem estek könnyelműen áldozatul a vakmerő ítélkezésnek.

Pünkösöd után 4. vasárnapra (Lk 5,1–11) – A halálos bűn egyik következményéről

Szent Péter apostol virradatkor erre a panaszra fakadt az Úr Jézus előtt: „Uram, egész éjjel fáradoztunk és semmit sem fogtunk.” Ezek a szavak a halálos bűn egyik legborzasztóbb következményére emlékeztetnek akaratlanul is. Amíg ugyanis valaki a halálos bűn állapotában van, a mennyországot illetőleg semmiféle érdemszerző dolgot nem művelhet. S mégis, épp ezzel oly keveset gondolnak az emberek. De az örökkévalóság hajnalán annál keservesebb hangon fognak majd felkiáltani, mondván: Egy egész hosszú életen át fáradoztunk s a mennyország számára mégis oly keveset érdemeltünk ki. Hogy ettől megóvjuk magunkat, lássuk 1. közelebbről a halálos bűn e rettenetes következményét; 2. lássuk, mihez tartjuk hát magunkat.

I.

Először is tehát mit jelent az, hogy a halálos bűn állapotában a mennyországra nézve érdemszerző cselekedetet nem végezhetünk? Vegyünk pl. egy katolikus embert, aki négyszer az esztendőben a szentségekhez járul, inkább csak úgy megszokásból. De azután nemsokára, talán már szentáldozása napján, ismét csak visszaesik súlyos, megszokott bűnébe. Tegyük fel, hogy megkapja Istentől még azt a nagy kegyelmet is, hogy a halálos ágyon meggyónhatott, megáldozhatott, s így a kegyelem állapotában hal meg. Az örök Bíró színe előtt megjelenve az évnél 365 napjából hány nap után igényelhet jutalmat? Bizony, csak az után a négy nap után, melyeken a szentségekhez járult. Csak ezt a négy napot töltötte el évenként a kegyelem állapotában, ezeken nem terhelte lelkét halálos bűn. Ha feltesszük, hogy ez a keresztény hívő 50 évig élt, 200 ilyen nap jön ki. Ezek számítanak nála igazi munkanapoknak, melyekért fizetés jár neki. Valóban fel kell kiáltania: „Fél évszázadig éltem, ezalatt az idő alatt annyit dolgoztam, fáradoztam, s mégis semmit sem fogtam; alig érdemeltem ki valamit a mennyország számára!” Mert mihelyt halálos bűn terhelte lelkét, nem volt képes a mennyország számára érdemszerző munkát végezni, még egy fillér értékűt sem. Ha mindjárt keresztre engedte is volna magát feszített, mint Krisztus Jézus, s három órán keresztül kimondhatatlan kínokat szenvedett is volna, mint Ő: az angyal, ki élete naplóját vezette, még kis ujját sem mozdíthatta volna meg, hogy ezek után bármi érdemszerzőt is javára írjon a mennyországot illetőleg. A halálos bűn állapotában véghezvitt jócselekedetei halva született gyermekhez hasonlítanak, kiket semmiféle véges hatalom életre fel nem támaszthat.

E megrendítően komoly igazsággal szemben helyénvaló az a kérdés: Honnan tudjuk, hogy a halálos bűn állapotában nem végezhetünk érdemszerző cselekedetet a mennyországot illetőleg?

Mély hatású szavakkal köti ezt lelkünkre Szent Pál apostol: „Szóljak bár – úgymond – az emberek és angyalok nyelvén, ha szeretetem nincs, olyanná lettem, mint a zengő érc vagy pengő cimbalom. Legyen bár jövendőlkő tehetségem és tudjak minden titkot és minden tudományt, legyen bár oly teljes hitem, hogy a hegyeket áthelyezhessem, ha szeretetem nincs:

semmi sem vagyok. Osszam el bár a szegények táplálására minden vagyonomat és adjam át testemet úgy, hogy égjek; ha szeretetem nincs: mit sem használ nekem.” (1Kor 13,1–5) Miben áll ez a szeretet, mely egyedül képesít arra, hogy cselekedeteink Isten szemében érdemszerzők legyenek? A megszentelő kegyelemben. Ez tesz bennünket Isten előtt kedvesekké s az ő gyermekeivé. S éppen ezt veszítjük el a halálos bűn által. Nélküle pedig az ember lyukas edénybe méreget vizet, s munkája végeztével ott van, ahol elkezdte: nem ment semmire. Ezzel a borzasztó következménnyel jár a halálos bűn. Így hát egy igazi nagy tolvajnak is nevezhetjük, aki súlyos milliókat rabol el tőlünk.

II.

De épp egy ilyen alapos megfontolás két, egymástól különböző s egyaránt káros és kárhozatos lelki hangulatot is válthat ki a lélekben. Ennek következtében valaki esetleg így okoskodhatna: Minthogy a halálos bűn állapotában úgy sem érdemelhetek ki semmit a mennyországot illetőleg, így hát nem is törődöm semmivel. S ezzel fel is hagy a jócselekedetekkel, templomba nem jár s nem imádkozik. Mit kell tartanunk az ilyen lelki hangulatról? Ez esetben a szenvedélyek elleni harc helyébe a tökéletes fegyverszünet lép. Ezen idő alatt a szenvedélyek annyira elhatalmasodnak, hogy később már egyáltalán nem lesz képes azokat megfékezni, azoknak parancsolni. Ha azelőtt csak rohanó patakok voltak, amelyekkel a szembeúszás csak nehezen sikerült neki, most hatalmas folyamra dagadnak azok, melyek árával szemben a legjobb úszónak sem sikerül megbirkóznia, melyek mindent magukkal ragadnak s a tenger felé sodornak. Ez a tenger pedig a mi esetünkben: az örök kárhozat. Miért is, ha oly szerencsétlenek is voltunk, hogy halálos bünt követtünk el, a jócselekedetek buzgó gyakorlásával mégsem szabad felhagynunk, s különösen nem az imádsággal s a szentmise-hallgatással. Igaz, hogy velük a mennyországot ki nem érdemelhetjük, de legalább fékentartjuk szenvedélyeinket, s már ez is sokat jelent. – Ezenfelül az ember ily módon előkészíti magát arra, hogy megnyerhesse Isten kegyelmét. A halálos bűn által elvesztettük a megszentelő kegyelmet, a jogot a mennyországra s eljátszottuk Isten barátságát. S ezt a megszentelő kegyelmet a világon semmivel sem tudjuk magunknak kiérdemelni. Ha Isten azt mégis visszaadja, ezt pusztán az ő végtelen jóságának köszönhetjük. Egyet azonban a bűnös ember is megtehet: meglágyíthatja Isten szívét s jóindulatra hangolhatja maga iránt és pedig a jócselekedetek gyakorlása által. Ugyanígy tesz a rossz gyermek is, mikor kedveskedésekkel iparkodik megsértett atyja jóindulatába férközni. Íme, két hatalmas indítók arra, hogy keresztény kötelességeink teljesítéséhez a halálos bűn nagy szerencsétlensége után is hűek maradjunk.

A másik igen veszélyes lelki hangulat volna az elcsüggedés. Azok a keresztények vannak ennek kitéve, akik igaz töredelmes bánat és őszinte megtérés után most már teljes odaadással szeretnének Istennek szolgálni. A fenti számítás alapján időközönként mélységes fájdalommal látják, hogy bűnös életmódjuk által mily nagy részét elvesztették életüknek – az érdemszerzés szempontjából. De azután annál gyorsabb lépésekkel haladtak előre az életszentség útján, hogy helyrepótolják, amit mulasztottak. Gondoljunk csak egy Szent Ágostonra vagy Egyiptomi Szent Máriára, akik előbb hosszú-hosszú időn keresztül a bűn rabjai voltak. Földi életüknek ezek a bűnben leélt esztendei voltak náluk az a fáradsággal teljes, de eredménytelen genezárethi sötét éjszaka. De azután feleszméltek, s egészen Isten szolgálatába szegődtek. Ettől az időtől fogva annál nagyobb buzgósággal vetették ki hálójukat. S mily bőséges, gazdag lett halfogásuk! Mindketten a szentség fényében tündökölnék előttünk, s az egész világ csodálja nagyságukat. S ha ők megkettőzött, vagy megsokszorozott erőfeszítésük által képesek voltak pótolni mulasztásaikat, miért ne sikerülhetne ez másoknak is? „Dixi nunc coepi!” (Zsolt 76,11) Elhatározom tehát erősen magamban, hogy követni fogom szép példájukat!

Egy dolog azonban K. H. mindnyájunkra nézve igen fontos. Kerülnünk kell a halálos bűnt minden erőnkből! S ha bárkit is közülünk halálos bűn terhe nyomna, úgy valóban itt az ideje, hogy egy jól végzendő szentgyónás által e nyomorúságos állapotból szabadulni igyekezzék. Minél előbb, annál jobb. Mert e tekintetben igazán érvényesül a közmondás: Az idő pénz, pénz az örökkévalóság, a mennyország szempontjából.

Pünkösöd után 5. vasárnapra (Mt 5,20–24) – A valódi jámborságról

Az édes Üdvözítő a mai szent evangéliumban kétféle életszentséget, jámborságot különböztet meg. *Egyik* a pusztán farizeusi jámborság; a *másik* egy ennél tökéletesebb jámborság, s kizárólagosan csak ez utóbbinak ígéri meg a mennyországot. Éppen elég ok arra, hogy mind a kettőt alaposan szemügyre vegyünk.

I.

Lássuk először a pusztán farizeusi jámborságot! Miben áll ez? Röviden szólva: csupa merő külsőségekben. Bizonyos, hogy a farizeusok is alamizsnálkodtak. De hogyan? Igazán nem tudta a bal, mit a jobbkez művelt?! Ellenkezőleg! Trombitások jártak előttük, hogy a figyelmet ilyenkor felhívják rájuk. Bizonyára imádkoztak a farizeusok is. Sőt sokat és hosszasan szoktak imádkozni. De talán otthon, félrehúzódva, elvonulva a nyilvánosság elől? Dehogy, dehogy! Az utcaszegletekre álltak ki imazsinórjaikkal, a legfeltűnőbb helyekre, hogy mindenki lássa őket. Szinte aggályos pontossággal fizették meg a farizeusok is a törvényben előírt tizedet. De már az özvegyek és árvák titkos sanyargatása és zsarolása nem okozott nekik legkisebb lelkiismereti furdalást sem. Ily módon kifelé szentéletűeknek látszottak, belülről azonban fehérre meszelt koporsókhoz hasonlítottak. Olyanok voltak, mint az az üvegedény, mely kívülről nézve fényes és csillogó, belül pedig tele van mindenféle ragadós dolgokkal és csúnyasággal.

Mire vezet az ilyen csak külsőre néző, tehát álszenteskedő jámborság? Amikor az édes Üdvözítő erre a kérdésre felel, eltekint a kétszínűségtől és az alacsony jellemtelenségtől, melyek az ilyen hamis jámborságban foglaltatnak. Csak a mennyország szempontjából tekinti azt, s a legteljesebb határozottsággal, világosan így nyilatkozik: „Ha nem lesz tökéletesebb a ti igazságtok az írástudókénál és farizeusokénál, nem mentek be a mennyeknek országába.” (Mt 5,20) Teljesen ily értelemben szólt már egy más helyen is: „Nem mindenki – úgymond –, aki mondja: Uram, Uram! megy be a mennyeknek országába!” Igen, ha néhány külsőség, formáság árán vagy egy-két jámbor fohász révén lehetne az üdvösségbe jutni, ez persze nagyon is könnyű és kényelmes dolog volna. De nem így áll a dolog! Krisztus szavai szerint mindez édeskevés az üdvösségre. Ebben pedig egyedül és kizárólag az ő szava az irányadó. Mert ő lesz a jövő Bíró s ő ítél abban, hogy ki mehet be az üdvösségbe. Adhat valaki még oly sok alamizsnát is, akár ezekben is, ha ez nála csak külsőség, nem fog bemenni a mennyek országába. És zarándokolhat valaki egyik szent helyről a másikra, ha csak emberi tekintetek, hiúság vagy feltűnési viselkedés viszi erre, ott fenn az örök Bíró csak így fog szólni hozzá: „Nem ismerlek” ... Mert, „ha a ti igazságtok nem lesz tökéletesebb a farizeusok igazságánál, nem mentek be a mennyeknek országába.”

II.

Már most bizonyára kíváncsian kérdezitek: minő hát az a jámborság, mely megnyitja az ég kapuit? Melyik jámborság tökéletesebb, mint volt a farizeusoké? Mindenekelőtt meg kell

állapítani, hogy ez a jámborság nem valami csak a felszínen mozgó, a külső, szép látszatot kereső jámborság, hanem valódi, mert lélekben gyökerező s abból táplálkozó jámborság. Áthatja, lefoglalja az egész embert. Az ilyen jámborság ismertető jele, amely soha sem csal, az isteni parancsok pontos betartása. „Aki parancsaimat megtartja – mondja az édes Üdvözítő – ő az, aki szeret engem,” Eszerint mi a feltétele a mennyország elnyerésének? A parancsok megtartása! Ezért mondja Szent Pál is: „Szóljak bár az angyalok és emberek nyelvén, ha szeretetem nincs, vagyis ha a parancsokat nem tartom meg, olyanná lettem, mint a zengő érc vagy pengő cimbalom. Legyen bár jövendőlkő tehetségem s tudjak minden titkot és minden tudományt, de ha szeretetem nincs, azaz, ha a parancsokat nem tartom meg, semmi sem vagyok. És ismét: Bár osszam ki minden vagyonomat a szegények közt és adjam át testemet az égetésnek, ha szeretetem nincs, azaz, ha a parancsokat nem tartom meg, mindez nem használ nekem semmit.” Ez tehát megdönthetetlen igazság. Csak a parancsok hű megtartása biztosítja az eget számunkra. Isten nem éri be a külsőségekkel s nem elég parancsait csak félig-meddig teljesíteni.

De vajon ez az igazság érvényben van-e ma is? Vagy talán csak az Üdvözítő életére szólt? Ó nem! Vagy nincsenek-e manapság is emberek, akiknek ajkáról csak úgy ömlik a mi szent vallásunk magasztalása? S az életük? A külső látszat után ítélve, a legbecsületesebb emberek. De ha a szívükbe láthatnánk s azt alaposabban átvizsgálhatnánk az Isten 5. vagy 6. parancsolata szempontjából, ha ekképp mélyebben a kulisszák, a függöny mögé tekinthetnénk, meglátnók, hogy bizony csak fehérre meszelt koporsók! Vajha megjegyoznék az ilyenek maguknak az Üdvözítő szavait, melyeket a farizeusok tetetett jámborságáról mondott. Vannak azután olyanok is, kik valamely jó és szent ügy érdekében szívesen hoznak áldozatot. Megnyitják erszényüket, sőt személyes fáradozástól sem riadnak vissza. Tagjai úgyszólván minden vallásos egyesületnek. Semmi sem sok nekik, ha arról van szó, hogy valamely jó ügyet, szent célt felkaroljanak. K. H. Ez mind nagyon szép és jó dolog s adja Isten, hogy az ilyen emberek minden községben minél számosabban legyenek! De ha megfelelkeznenek a parancsok teljesítéséről, ha elhanyagolnák állapotbeli kötelelességeiket, akár mint családapa vagy családanya, akár mint háziasszony vagy nevelő, olyanok volnának csak, mint a csengő érc és pengő cimbalom, s gondolkodhatnának sokat, nagyon sokat a farizeusok hamis jámborságáról. Vannak azután olyanok is, s pedig jámbor lelkek, kik talán mindennap is a szentségekhez járulnak s a templomi ájtatosságokon buzgón résztvesznek. Bizonyos, hogy a jó Isten jutalma sem marad el ezek fejében. De ha az ilyenek azt hiszik, hogy nekik szabadalmuk van arra, hogy lenézhessék azon felebarátaikat, kik ezen ájtatosságokon nem jelennek meg; vagy mások hibáit minden ok nélkül kibeszélik csupán csacskaságból, pletykázó rossz szokásból, ha tehát másokat megszólalnak, esetleg meg is rágalmaznak; ha az Egyház intézkedéseit, intézményeit vagy szolgálait is megszólalják, jámbor lelkek! jegyezzétek meg jól, hogy az igazi jámborság első és legszükségesebb feltétele a szeretet s Isten után felebarátainknak is tartozunk ezzel!

K. H.! Az életszentség, a valódi jámborság útja csak az lehet, melyet Krisztus Jézus mutatott meg, s ennek az útnak bevezető kapuja fölé Isten és az anyaszentegyház parancsainak megtartása van írva. Enélkül a legszebb cselekedetek is csak szemre tetszetős külső héj, mely nem takar értékes, élvezhető belső tartalmat; aranyozott, de voltaképp romlott dió. A parancsolatok után közvetlenül állapotbeli kötelelességeink következnek. Elégethethetjük bár magunkat a máglya lobogó tüzén hitünkért, de ha súlyos hanyagságok terhelik lelkünket állapotbeli kötelelességeink terén, az örök jutalom helyett örök büntetést kapunk. A harmadik helyen a jámborság és Istennek való szolgálat egyéb jócselekedetei állnak, mint az alamizsnálkodás, ájtatosságok végzése, búcsújárás, egyleti tevékenykedés stb. Kinek-kinek ereje, anyagi helyzete, személyes körülményei szabják meg, mily mértékben vegye ki részét azokból. Ez tehát a három útjelző kő, a három főszabály, melyekhez igazodnunk kell. Aki ezeket szem előtt tartja, az a jó úton halad, a valódi jámborság útján, s

nem téved a farizeusok, az álszenteskedők, a kétszínű emberek útjára. Az ilyen biztosan célhoz ér a mennyei örök boldogságban.

Pünkösöd után 6. vasárnapra (Mk 8,1–9) – A hét szentségről

A mai szent evangélium az édes Üdvözítőt a pusztában mutatja be nekünk, hol nagy népsereg veszi körül. Az éhező tömegek látása mélyen szívébe markol. De nem hideg, kifelé nem hatástalan az a részvét, melyet irántuk érez. Azonnal határoz és mindenhatósága erejével jóltartja a sokezernyi népet hét igénytelen kenyérral. – Ha már most tekintetünket a földre, a síralom völgyére irányítjuk, hol a keresztény seregek zarándokolnak, azt kell mondanunk, hogy az édes Üdvözítő ma is egy nagy pusztaságban van a népseregtől körülvéve. S miután jóságos isteni szíve most is ugyanaz, ma sem tud hidegen, tétlenül, szánalom nélkül elmenni a nyomorban és szükségben szenvedő éhező sereg mellett. Mindenható erejével gondoskodott hét újabb kenyérről s ezeket ma is felajánlja végtelen jóságában. Lássuk ezt a hét kenyeret, mely nem más, mint a hét szentség, egymásután sorjában.

Az eredeti bűn átka terhel minden embert, amikor belép a világ pusztaságába. De rögtön megjelenik előtte Jézus Krisztus, képviselője, az anyaszentegyház személyében, hogy táplálja az első kenyérral. A keresztség szent vizét önti fejére, miáltal a sátán bélyegét lemossa lelkéről, s a mennyország örökösévé teszi. Mily fenséges, tápláló kenyér is a szent keresztség! Ha valaki ennek vétele után nemsokára meghal, az egész örökkévalóságon keresztül Isten trónja előtt játszadózhat az ártatlan gyermek-lelkek társaságában, míg azok a szegény pogányok, kik keresztség nélkül halnak meg, örökkön-örökké kénytelenek ott álldogálni a menny bezárt ajtaja előtt.

De nem hal meg mindenki röviddel a szent keresztség felvétele után. Ezek számára a mennyei dicsőség birtokbavétele kitolódik. Sokszor hosszú időre. Ezt az időt használja fel a gonosz lélek arra, hogy annak elnyerését kétségessé tegye, esetleg egészen megghiúsítsa. Hány ifjú és hajadon áll lehetetlenül ez ordító oroszlánnal szemben! Ezeket Jézus Krisztus a második kenyérral táplálja, s a bérmálás szentségében a Szentlélek erejével és erősségével ajándékozta meg őket. Ő segített a tizenkét halásznak is a világ meghódításában s ő acélozta meg a vértanúkat is a keresztényüldözések kimondhatatlan szenvedéseinek elviselésére; miért ne vihetne hát hasonló győzelmekre ma is, ha az emberek teljesen átadják Neki magukat s kegyelmével közreműködnek?

Ezután egy szent háború következik az ember életében. De mi ösztönzi, bátorítja a harcosokat a végső erőkifejtésre is? Ugyebár a vezér közvetlen jelenléte! S mily szerencsések e tekintetben a katolikus keresztény hívek! A kenyér színe alá rejtőzködve, az oltár trónusáról, mint valami csendes hegymagaslatról, figyeli az Úr Krisztus életünk harcait éjjel-nappal. Sőt a szentáldozásban betér szívünkbe, s új erőt, új bátorságot ömleszt át lelkünk ereibe. Isten atyai gondoskodásának és mindenhatóságának ezen újabb bizonyosságától elbájolva, elragadtatásában így kiált fel az Egyház örvendezve: „Égi eledelt adtál nekik, mely telve van minden gyönyörűséggel.”

Mégis, e hosszú háborúskodás története vereségeket is tüntet fel. Nehéz kísértéseivel sikerül néha-néha a gonosz léleknek azt a szerencsétlen embert földre tiporni, leteperni. Ott fekszik szegény, megsebesülve, lelkén a bűn bilincseivel. De Jézus Krisztus már gondoskodott róla, elkészítette megmentésének, kiszabadításának negyedik kenyerét, a bűnbánat szentségét. Ha e kenyérral táplálkozik ez az elesett bűnfogoly, megifjodott ereje szétveti a bilincseket, szabad lesz, s azzal a szilárd elhatározással ragad újból fegyvert, hogy a vereség szégyenfoltjáért győzelemmel vesz magának elégtételt. Íme, e kenyérnek egészen különleges ereje, mely a legyőzöttekből diadalmas győzőket állít elénk!

Végre is közeledik az élet, s ezzel a harc vége is. Fáradtan fekszik halálos ágyán a nagy idők harcosa. De a sátáni sötét hatalom még ott sem hagy neki békét. Utolsó rohamára készülődik. Hogyan fog ennek ellenállhatni az a szegény, gyenge, erőtlen haldokló? De ám, jön már az anyaszentegyház, s hozza számára az ötödik kenyeret: a nagybetegek szentségének megszentelt olaját; ennek hatása alatt csodálatos erőt érez magában. Most már támadhat a pokol minden hatalma, – ő nem fél többé. Miként hajdan Illés a titokzatos kenyérral táplálkozva 40 nap és 40 éj után végre elérkezett Hóreb hegyéhez, úgy ő is eljut Isten hegyére s útja a mennyei Jeruzsálemben végződik. Rohanja bár meg az alvilág minden hatalma, ő nem retteg már, mert Isten van vele.

Így vezeti az édes Üdvözítő a szegény zarándok embert az élet pusztaságán keresztül a bölcsőtől a sírig; s valahányszor fogytán vannak erői, oda-oda nyújtja egyiket vagy másikat az öt kenyérből. De két másik kenyere is van az emberek két nagy csoportja számára. Az egyik csoport inkább égi, a másik jobban földi célok megvalósításáért küzd, ha különleges állapotukat tekintjük.

Az egyházi rend szentsége az egyik kenyér. Ez egy bizonyos mértékig letompítja az emberben a világ, ennek javai s élvezeteinek a szeretetét, az irántuk való vonzódást úgy, hogy most már tisztábban, zavartalanabban lát s törhet az égiek irányába. Ugyancsak az Isten kegyelmének s a lelki hatalomnak bőséges gazdagságát is kiönti ez a szentség a fiatal papi lélekre. Egy második Mózes válik így belőle, kinek az a feladata, hogy a rábizott lelkeket a bűn rabságából Isten fiainak s barátainak ígéretföldjére elvezesse. Mintegy második Krisztus lesz, ki az élet ígét van hivatva hirdetni, megújítja a szentmisében a kereszt vérnélküli áldozatát s kiszolgáltatja a szent titkokat a híveknek.

A házasság szentsége a második kenyér. Ó, mily nagyon rászorul e szentség erősítő kegyelmére az a fiatal pár, mely ünnepi díszbe öltözködve lép oda az oltár elé! Felbonthatatlan életszövetségre lépnek; közösen akarják hordozni az élet minden keresztjét, szenvedését, munkáját és fáradalmait; istenfélelemben, jó erkölcsökre akarják nevelni gyermekeiket az Ég számára. Bizony komoly, terhes feladat, felelősségteljes hivatás! Emellett a jövő éppenséggel bizonytalan; nagy távlatok nyílnak meg előttük, de mindent sűrű ködfátyol takar el szemek elől. Félnak, aggódnak. De lám, a szentségi kegyelem által az Úristen világosságot áraszt életútjukra, bátorságot, erőt, kitartást önt lelkükbe, s mint valami fényes csillag, ott ragyog állandóan fejük felett, hogy mutassa nekik a helyes utat.

K. H.! Mily jóságos szeretettel vett bennünket gondjaiba az édes Üdvözítő! Mikor azt a négyezer embert joltartotta a pusztában, ez a hálás öröm dicshimnuszába kezdett. Kiáltunk fel azért mi is a Zsoltárossal: „Mit adjak az Úrnak viszonzásul mindazokért, miket nekem adott?” (Zsolt 115,12) – A legfontosabb azonban az, hogy táplálkozzunk is valóban a szentségek lelki kenyérével. Mert mit használ az étel, ha nem vesszük magunkhoz! Sajnos, sokan vannak, kik az egyik vagy másik kenyérről tudni sem akarnak. Ezek el fognak lankadni, tönkre fognak menni az élet pusztaságában, s nem jutnak el hazájukba, az örök életbe.

Pünkösöd után 7. vasárnapra (Mt 7,15–21) – Az Egyház – jó fa

Az édes Üdvözítő a mai szent evangéliumban a jó termőfáról vesz egy hasonlatot. Én e termékeny, jó fa alatt a katolikus anyaszentegyházat szeretném érteni. Ám egy ilyen jó fáról két dolgot is állít az édes Üdvözítő. Azt mondja ugyanis, hogy az ilyen fa 1. jó gyümölcsöket terem, s 2. hogy nem terem rossz gyümölcsöt. Lássuk tehát, mennyiben illik rá a jó fának ez a két ismertető jele a katolikus anyaszentegyházra!

I.

Azt hiszem, senki sem kételkedik közületek abban, hogy a katolikus anyaszentegyház valóban jó fa. Mert hisz, melyik kertész ültette el a fát a világ földjébe? Nem kisebb, mint maga Jézus Krisztus, Isten egyszülött Fia. „Minden jó adomány pedig és tökéletes ajándék onnan felülről származik, Istentől, a világosság atyjától.” (Jak 1,17) S mily megható gondossággal ápolta e fát égi kertésze! Hogy soha se hiányozzék számára éltető eleme, minden áldott nap megöntözi azt az égi kegyelmek egész özönével. A csalhatatlan tanítói hivatal révén pedig távoltart tőle minden ártalmas ködöt és felhőzetet úgy, hogy annak rügyei, ágacskái, levelei, virágai és gyümölcsei nap-nap után a tiszta és hamisítatlan Evangélium átható napfényének sugárözönében ringhatnak és fürödhetnek. Az Egyház valóban – a jó fa.

De hozott-e ez a jó fa jó gyümölcsöket is az idők folyamán? Igen s pedig nemcsak egyet vagy kettőt, hanem a legnagyobb bőségben. Hogy erről meggyőződjünk, ahhoz elég egyetlen pillantást vetnünk az első keresztény századok vértől ázott küzdőtereire és a föld alatt elhúzódó sötét búvóhelyeikre: a katakombákra. Szent István vértanúval élükön mindig újabb és újabb vértanúcsapatok vonulnak el szemeink előtt saját vérük itatta ruháikban. S nem is felnőttek mindnyájan! Szemünk tágranyílik, mikor soraikban legnagyobb bámulatunkra számtalan kis, fejletlenkorú ifjút és törékeny testű, gyenge hajadont, szüzet pillantunk meg. Honnan bennük ez a minden szenvedést és kínzóeszközt megvető, megcsúfoló hősies lelkület? Hol, miféle fán értek be a vértanúságra? Tudjuk: a mi szent anyaszentegyházunk fáján.

S ha tekintetek ezen a maga magasztosságával felemelő kép szemléletével betelt, irányítsátok azt a Mindenszentek litániája szentjeinek, a hitvallóknak, a bűnbánóknak, a szent szüzeknek és remetéknek fényben úszó, felvonuló nagy csapatjára. Ezek is mind hozzánk hasonló szegény, gyarló emberek voltak. Bennük is állandóan küzdött a kegyelem a romlott természettel, a lélek a testtel; ugyanaz a gonosz világ vette körül őket is csábító örömei veszedelmével, leselkedő kísértéseivel. De az egyház fájának árnyékában a megvívott harcok után mindig kellemesen felüdítő pihenőre találtak, gyümölcseinek élvezete pedig új erőt és életbátorságot kölcsönzött lelküknek. Ekképp ők, aránylag könnyűszerrel harcolták ki maguknak a szentség és keresztény tökéletesség győzelmi pálmáját, melynek birtokában mintául és követendő példakép gyanánt ott ragyognak minden emberi nemzedék életégén.

Végül, ha szemügyre veszem, itt közületek is, sokaknak csendes visszavonultságban folyó, de a keresztény tökéletességre komolyan törekvő életét, újólág meggyőződhetek arról, hogy a katolikus anyaszentegyház valóban az a jó fa, mely minden időben megtermi jó gyümölcseit. Nem egy tiszteletreméltó ifjút és hajadont látok itt, kik féltő gonddal őrzik szeplőtelen tisztaságuk drága kincsét fiatal szívükben s óvják azt attól a piszkos áradattól, mely a nagyvilági élet hátán állandóan tova hömpölyög. Honnét bennük ez a nemes, fennkölt gondolkodás és törekvés? Egyházunk szent tanítása és kegyelmei idézik ezt elő bennük. Nem egy derék házaspárt ismerek közöttetek, akik az állapotukra vonatkozó isteni törvényeket szent és sérthetetlen életszabályokul ismerik el, jóllehet nyíltan és titokban folyton-folyvást az ellenkezőjét magyarázza nekik a romlott világ. Honnét bennük ez a magasztos szent lelkület? Egyházunk szent tanításából és kegyelmeiből. Ismerek sokakat ebben a községben, akik hivatásbeli kötelmeiknek hűségesen iparkodnak megfelelni, akik alázatos lélekkel viszik az Üdvözítő Jézus után az alárendeltség, a szolgálai függőség keresztjét; olyanokat, akiknek szemében a léleküdvösség messze-messze felette áll minden más világi gondnak. Honnan ez a nemes gondolkodás, keresztényi viselkedés? Egyházunk tanításának és kegyelmeinek gyümölcse. Valóban az Egyház jó fa, s mint ilyen jó gyümölcsöt is terem!

II.

Második ismertető jegye a jó fának az édes Üdvözítő szerint az, hogy nem hoz rossz gyümölcsöt. Elmondhatjuk-e ezt is az Egyházzal? Az ember szinte hajlandó volna azt hinni, hogy nem. Mert hisz, lám, mennyi lanyha, sőt elfajzott katolikus van! Ki mondhatná jó gyümölcsnek az Egyház fáján azokat a híveket, kiknek élete merő ellentétben áll az általa megjelölt fenséges erkölcsi törvényekkel?! Azokat, akik az Egyház ellenségeivel kacérokodnak és közösen főzik ki ellene terveiket?!

S mégis! Ráillik az édes Üdvözítő e második megállapítása is az Egyházra! Mert jóllehet a sok katolikus keresztény közt rosszakat is látunk, ez ugyanaz az eset, mint amikor ti kertetek legjobb gyümölcsfáján is észrevehettek egyes hibás gyümölcsöket. A legjobb almafán is van a sok szép, egészséges s pirosarcú alma mellett néhány korcs, férges, rothadt alma. Ezek azonban csak fejlődésük kezdetén, bimbó- s virágkorukban voltak csak igazán e gyönyörű fa szorosán vett termései; később már csak inkább látszat szerint tartoztak még e fához. Elárulja ezt a fával való laza összefüggésük is. Hisz, a legkisebb szellőske vagy a kéz gyengéd érintésére a földre hullnak. Éppígy a lanyha, a rossz hívek is csak az ő bimbó- és virágkorukban, gyermek és ifjú életük első éveiben voltak az Egyház tulajdon, drága gyümölcsei. Később már csak látszatra azok, csak névszerint tartoznak még hozzá, de nem a valóságban, nem tényleg, a lélek szerint. Éppen ezért tucatszámra hullanak le róla, ha az Egyház fája felett akár belső, akár külső vihar vonul is el.

Két dolog szükséges ugyanis ahhoz, hogy valaki az Egyház fájának igazi gyümölcse lehessen. Szükséges először is, hogy ne akadályozza meg magában az életerők, az életnedvek felszívódását és keringését. Tehát fel kell vennie magába az Egyház üdvözítő tanítását, az örök igazságokat és az ő kegyelmi eszközeit, főképpen az imát és a szentségeket szorgalmasan kell használnia. Mert mit használ a virágnak is a tavaszi nap fény- és hőtengere, ha sötét, dohos, nyirkos levegőjű pincébe viszik azt le és ott tartják? – Szükséges továbbá, hogy az Egyháztól nyert hitbeli világosság mellett a kegyelmi ösztönzésekre, indításokra felfigyeljen, azokkal közreműködjen, hogy így az evangélium szavai szerint, a kapott öt talentumhoz másik ötöt is szerezzen a saját erőinek is felhasználásával, latbavetésével. Romlott természete, valamint a gonosz világ részéről jelentkező akadályokat a kegyelem segítségével egyrészt s a maga emberségéből másrészt el kell tehát távolítania, vagy férfias viselkedésével le kell győznie. Csakis így lesz képes az anyaszentegyház útmutatásai szerint Istennek tetsző életet élni. S csak ebben az esetben számít jól fejlődött, egészséges és ízletes gyümölcsnek az Egyház fáján. Az ilyen biztos lehet arról, hogy majd, ha az Úristen a világ nagy őszén, ti. az utolsó ítélet napján létráját mintegy nekitámasztja Egyháza nagy fájának, hogy a jó gyümölcsöket leszedje róla, örömmel nyújtja ki kezét ő utána is, mint valami jó, ízletes gyümölcs után.

Végezetül, kérdezzétek meg magatoktól, hogy a jó gyümölcsnek ez a két feltétele fennforog-e ti nálatok; mert csak így lehettek jó katolikus keresztények is. Csak akkor váltok díszére e pompás fának s csak így haladtok előre az erények és a keresztény tökéletesség útján.

Pünkösöd után 8. vasárnapra (Lk 16,1–19) – Az ember csak sáfára javainak

A mai szent evangélium példabeszédének gazdag tartalmából csak ezeket a szavakat szeretném kiragadni: „Adj számot sáfárkodásodról! Tovább már nem sáfárkodhatol.” Kettőt tanulhatunk ezekből: 1. Mi csak sáfárai, haszonbérloői, nem pedig tulajdonosai vagyunk földi javainknak; 2. sáfárkodásunkról, javaink használatáról be is kell számolnunk.

I.

Már most minő javakat bízott ránk a jó Isten? Adott szemet, fület, értelmet, akaratot, emlékezőtehetséget, fényt, levegőt, ételt, italt, ruházatot stb. Mind előszámlálni nem is lehet. – Ezeket a dolgokat, szabad, sőt kell is használnunk. De csak bizonyos megszorításokkal vallhatjuk azokat a magunkénak. Nem vagyunk azok feltétlen urai, tulajdonosai, akik kényünk-kedvünk szerint rendelkezhetnénk velük. Mi csak kölcsönkaptuk azokat a jó Istentől, mint mikor záporosó idején az egyik ember odakölcsönzi esernyőjét a másiknak, hogy ez száraz bőrrel érhesen haza lakására. Ez az ember azonban nem teheti meg azt, hogy a kölcsönkapott esernyőt másnak odaajándékozza, vagy hogy éppen – mert mondjuk így tartja most a kedve –, összetörje, elégesse. Ugyanígy kaptuk mi is Istentől a földi javakat; tehát teljesen határozott célból és rendeltetéssel. Melyik ez a cél? Az Isten dicsősége! Ez az a cél, mely Istent minden külső ténykedésében vezeti; ezt tartotta szem előtt a teremtés és megváltás nagy műveiben is. Ezt a célt kell nekünk is követnünk. Azért olvassuk Szent Pálnál: „Akár esztek, akár isztok, akár valami mást műveltek: mindent Isten dicsőségére cselekedjétek.” (1Kor 10,31) S ebben maga az édes Üdvözítő adja a legszebb példát, ő elmondhatta magáról: „Atyám, én megdicsőítettelek téged a földön.” (Jn 17,4)

Mily szép is volna K. H., ha mindnyájan ezt tennék! Akkor ez a föld olyan volna, mint egy nagy templom, egy gyönyörű dóm, s benne a keresztények élete állandó istentisztelet; a föld a mennyország képmása volna. De a valóság?! Az emberek nem úgy viselkednek, mintha sáfárai volnának a földi javaknak, hanem mint tulajdonosok. Azt gondolják, hogy Istentől rájuk bízott javaikkal azt tehetnek, amit éppen akarnak. Lássunk csak egy-két esetet! Íme a szem, Istennek valóban csodálatos adománya! Ez tárja fel előttünk a természet, a csillagos ég bájait, pompáit. De lám, hányan és mily gyakran arra használják fel, hogy ocsmány képeket, jeleneteket nézzenek, rossz könyveket, regényeket olvassanak! Vagy tán nem így van? Ha valahol efféle látványosság kínálkozik, ha egy városi kirakatban ilyesmit lehet látni, csoportosan állnak meg ott az emberek. – A testet azért kaptuk Istentől, hogy szolgáljunk vele Istennek s köteles dolgainkat elvégezhessük. S ezzel szemben mi a valóság? Sokszor aljasabbnál aljasabb módon gyalázzák meg ezt az emberek nyílt vagy titkos bűnök által! Erőit elpazarolják érzéki örömeik hajszolására. – Az ételt és italt azért rendelte Isten, hogy velük fenntartsuk életünket, annak erőit. S mégis, hányan élvezik azokat mértéktelen, bűnös módon, egészségük, életük rovására! De nem folytatom tovább. Láthatjátok magatok is, hogy az igazságot fejtetőre állítottuk. Úgy viselkedünk mint tulajdonosok, feltétlen urai javaiknak, s elfelejtjük, hogy csak sáfárok vagyunk. S az eredmény? Amit Isten akar, az nem történik meg, de megtörténik velük az, amit Ő tilt. Szinte hajlandó az ember az édes Üdvözítő szavait alkalmazni napjainkra is: „Ó te gonosz és parázna nemzedék!” (Mt 12,39)

Mi ebben a veszedelmes reánk nézve? Az, hogy nekünk is ebben a kifordított és gonosz világban kell élnünk! Mert ebből könnyen az a veszély származik, hogy mi is egy követ fújunk vele. Mert a példa, még a rossz példa is, vonzza ám az embert! Velünk született rossz hajlamaink ezt csak még jobban elősegítik. Mi indítson tehát bennünket arra, hogy javainkat, tehetségeinket Isten szent akarata szerint használjuk fel, mint ez jó sáfárokhoz illik és szükséges?

II.

A leghatásosabb indítóok erre Krisztus szava: „Adj számot sáfarkodásodról!” Mint sötét, terhes, vészjósló felleg, úgy lebeg fejük felett a jövő szigorú ítélet napján adandó számadás bizonyossága. Minden pillanatban – s talán épp a habzó gyönyörök élvezete közben – lecsaphat azokból a cikázó villám. Ezért szeretnék sokan ezt az ítéletet eldisputálni.

Nincs túlvilág, nincs mennyország s nincs számadás sem – mondják sokan. S mégis, mit mond az édes Üdvözítő? „Adj számot sáfarkodásodról!” Talán csak ijeszteni akar, mint felnőttek a kisgyermekeket? Vagy tán csak úgy kell vennünk szavait, mint azét az emberét, aki estére kelve nem tudja, amit reggel mondott? Ó nem! Mert az ég és föld elmúlhatnak, de az ő szavai soha. (Mt 24,35) S nem ugyanezt mondja-e Szent Pál apostol is? „Elvégeztetett, hogy az ember egyszer meghaljon, s azután jön az ítélet.” (Zsid 9,27) Más szóval: az ítéletet, a nagy számadást, ezt a félelmetes életgyónást senki el nem kerülheti.

S hogy történik majd ez a leszámolás? Sokan úgy képzelik el maguknak az Istent, mint valami öreg, jóságos szívű édesatyát. Szerintük nem kell amiatt aggódalmaskodni, ha Őt birtok- és tulajdonjogaiban meg is rövidítjük. Mit árthat ez nekünk? – gondolják. Ha a halálos ágyon néhány jámbor fohászt küldünk fel hozzá, mindent el fog felejtetni, ki fog békülni velünk. De ezek mind vaskos tévedésben vannak! Mert a legnagyobb pontossággal fogja megvizsgálni életünket úgy az isteni, mint az egyházi parancsok alapján, s ha csak egyetlen súlyos bűn is terheli a lelket, mert visszaélt a teremtményekkel, úgy menthetetlenül el van veszve. Akkor így szól majd: „Kössétek meg kezeit és lábait!” (Mt 22,13) Visszaállítja Isten ez alkalommal a megsértett jogrendet.

Gondoljunk azért K. H. gyakran, de különösen a kísértések idején, mikor a gonosz példa vonz és csábít bennünket, erre a számadásra! Így tett Szent Efrém is. Valahányszor az utolsó ítéletre gondolt, szemei könnybelábadtak, szava elakadt s ájulásba esett annak rettenetessége miatt. Mi sem természetesebb, mint hogy a legteljesebb mértékben távol állt tőle még a gondolat is, hogy Isten jogait bitorolja, azokat magához ragadja, vagy hogy a rábízott javakkal visszaéljen. Ezt eredményezte nála az utolsó ítélet üdvös és szent félelme. Ugyanezt eszközli mibennünk is, és mi jó és hűséges sáfárok leszünk. Az ilyen pedig hallani fogja egykor a vigasztaló szavakat: „Ó jó és hű szolgám! Mivel a kevésben hű voltál, hatalmad lesz tíz városon.” (Lk 19,17)

Pünkösöd után 9. vasárnapra (Lk 19,41–47) – Isten irgalmassága és – a pokol

Jeruzsálem alatt a szentatyák igen sokszor a keresztény ember lelkét értik. Tehát a keresztény lélekre is vonatkozik az Úr Jézusnak Jeruzsálem városáról tett kijelentése: „Vajha megismerted volna te is, amik békességedre szolgálnak.” Elmélkedjünk azért e fájdalmas zengésű kijelentésről, éspedig 1. Jeruzsálem városára, 2. a keresztény lélekre való vonatkozásában.

I.

Először tehát Jeruzsálemet illetőleg. Már több ízben megkísérelte az Úr Jézus, hogy Jeruzsálemben felkeltse a hitet szentséges személye, mint a világ megígért Megváltója iránt. Virágvasárnapján még egy utolsó kísérletet tett. De ismét csak eredménytelenül! Ekkor mondotta az édes Üdvözítő nevezetes jövendölését Jeruzsálem sorsát illetőleg. „Rád jönnek – jelentette ki – a napok, körülvesznek ellenségeid árokkal s körülfoznak és szorongatnak mindenfelől.” De Jeruzsálem csak mosolygott, csak nevetett és gúnyolódott e jövendölésen. Nem múlt el azonban félszázad sem, s a jövendölés máris beteljesedett. Titus római hadvezér ostrom alá vette a várost. A halál szörnyű aratást végzett. Körülbelül 600 ezer hullát dobtak ki a város falain; 97 ezer zsidó fogságba esett s potom pénzért rabszolgaként eladták őket. A halottak száma millióig emelkedett.

Mily borzalmas módon teljesedett be az Úr Jézus jövendölése! Ha Titussal, a római hadvezérrel együtt mi is keresztüllovalgathattunk volna a városon elfoglalása napján,

bizonyára a mi szemeinket is elborították volna a részvét könnycseppjei. Mi is megsirattuk volna a rettenetes nyomort és szívettépo pusztulást. Fejünket elfordítva, mi is szörnyűködve kiáltottunk volna fel vele az üszkös romok felett: „Itt valóban az Isten ítél!” Remegve, a félelemtől reszkelve ismételtük volna Szent Pál apostol szavait: „Rettenetes az élő Isten kezébe esni.” (Zsid 10,31)

E szörnyű istenítélet láttára kérdezzük most már: hogyan is, miképp is jött s történt mindez? Mi által vonta magára Jeruzsálem az Úristen ily szörnyű haragját? – A felelet erre a kérdésre rövid, de annál súlyosabb: megátalkodottsága által. Mennyit fáradozott a jóságos Jézus, hogy Jeruzsálemet hitetlenségéből megszabadítsa! De nem gondoltak Vele. Csodát csodára halmozott, csak hogy meggyőzze őket messiási küldetéséről, istenségéről. De ezek inkább behunyták szemeiket, hogy ne kelljen azokat látniuk. Egyik intelem a másikat követte, mindig komolyabb és szigorúbb hangon. De ezek bedugták füleiket. Ennyi hiábavaló figyelmeztetés után mi már régen sorsára bíztuk volna a várost. De ő nem! Ő még mindig jót akart. Virágvasárnap még egy utolsó kísérletet tett. Előre látja, hogy ez is hiábavaló lesz. Ezért borították el isteni szemeit forró könnyei. Bizonyos, hogy a város elfoglalása napján az ember szinte hajlandó volna Istent túlságos szigorúságról, sőt kegyetlenségről vádolni. De csak vissza kell emlékeznünk a virágvasárnap jelenetre s mindarra, ami azt megelőzte s be fogjuk látni, hogy az Úristen nagyon is türelmes és jóságos, irgalmas szívű volt e várossal szemben. Könnyei megmutathatják, mily nehezére esett aláírnia Jeruzsálem halálos ítéletét. Ismételten kezébe vette már a tollat, hogy aláírja ezt a halálos ítéletet, de azután megint csak félretette azt. Végül is meg kellett tennie az utolsó tollvonást: aláírta.

II.

Már most vonatkoztassuk mindezt a keresztény lélekre, aki mint Jeruzsálem, megátalkodott bűneiben s az őszinte megtérésről hallani sem akar. Végzete ezt is utol fogja érni, akárcsak Jeruzsálem városát. Ezt is körülveszik majd ellenségei árokkal. Rajta is bekövetkeznek az éhségnek és háborúnak minden borzalmi. Ugyan hol? A pokolban; abban a szörnyű örvényben, melyet a kénköves tűz kavarr majd körülötte. Jeruzsálem ostromának borzalmi csak gyenge, halovány képei a félelmetes hely leírhatatlan szenvedéseinek és kínjainak. Hogy ezekről világos fogalmat alkothassunk magunknak, csak a szentírásban feljegyzett rövid utalásokra kell gondolnunk. Ezek szerint először is a mérhetlen, iszonyatos örökkévalóság tárul fel előttünk. Gondoljunk csak az égő, lobogó tűz és a szomjúság ama gyötrelmeire, melyekkel az édes Üdvözítőnek a dúsgazdagról mondott példabeszédében találkozunk. Mindenét odaadta volna ez egyetlen egy csepp vízáért; minden kincsét, a föld minden gazdagságát. Pedig ez pillanat alatt elpárolgott volna abban az iszonyú hőségben! De nem! – még azt sem kapta meg. Azért fakad fel ajkán a kétségbeesett panaszkiáltás: „Ah, mint gyötörtetem a tűztől!” Így zokog, siránkozik, jajveszékkel ma, holnap, ezer és millió év múlva is; mindig, az idők végtelenségein keresztül. Mily szörnyű, mily rettenetes büntetés várakozik tehát a megátalkodott bűnösre!

De itt könnyen az a gondolat ébredhet valakiben: Hol marad akkor az Isten jósága, irgalmassága? Van még egyáltalán szíve az ilyen Istennek? K. H. Ha az elkárhozott lélek életének csak ezt a szakaszát tekintem, csak ebben az örökkévaló részében veszem figyelembe, itt a pokol kínjai közt szemlélem: azt kellene mondanom, hogy az Úristen szívtelen, könyörtelen. De vajon nem előzte-e ezt meg egy másik, a földi élet szakasza? S ennek egész tartama alatt az ő számára is meg voltak írva a világosság, a vigasz örömteljes szavai: „Nem akarom a bűnös halálát, hanem hogy megtérjen és éljen.” S csak miután ez a megtérés nem következett be, jött a kárhozat. De ez is Krisztus mélységes szánakozása és könnyei közepette úgy, mint egykor Jeruzsálem sorsa miatt könnyezett. Júdás már 1900 éve ott gyötrődik a pokol lángjaiban. De hány jóakaró figyelmeztetést eresztett el földi életében

füle mellett! Gondoljunk csak a sok-sok csodára! Gondoljunk Krisztus számtalan ige hirdetésére! Még az utolsó vacsorán is figyelmeztette, óva intette próféta szavakkal: „Egy közületek elárul engem.” (Mk 14,18) Még egy egész éjnyi idő állt rendelkezésére, hogy megtérhessen, magabaszállhasson. Ó mily könnyen megtehetette volna! Megbánhatta volna bűnét, mint Péter; vagy csak egy bizalmas szót intézett volna az édes Üdvözítőhöz, mint ezt a jobb lator is tette – s ma az égben volna. De ő ezt nem tette. Ki vetheti ezek után is szemére az Úristennek Júdás bekövetkezett szomorú sorsát, kárhozatát? Inkább önmagának tulajdonítsa tehát Júdás, hogy elkárhozott! Mert ha én egy fuldoklónak kötelet dobok a vízbe, de ez azt magától elutasítja, jóllehet ezt többször megtettem vele, ki fog engem azzal vádolhatni, hogy az víz befűlt? Teljesen így tesz Isten is a bűnös emberrel. Földi életében figyelmezteti, kegyelmével segíti, buzdítja, bátorítja a megtérésre; egyszer a lelkiatyja révén, máskor a jó lelkiismeret szava által, néha meg egy váratlan, megdöbbentő esemény, például egy jóbarát hirtelen halála által. S mennyire megkönnyítette Isten a megtérés módját, a Vele való kibékülést! Egy töredelmes szívvel végzett jó szentgyónás a lelkiatya előtt, aki örök hallgatásra van kötelezve a gyónási titokban – s minden el van feledve. De ha valaki még ennyire sem hajlandó, akinek még ez is kényelmetlen, az elvégre is magára vessen; mert hisz’ a türelemnek, a kíméletnek is van határa! Ha Isten még ennyit sem követelne meg, megfelelkezne szinte a maga méltóságáról. Egy gyenge akaratu, erőtlen Isten pedig nem is volna Isten többé.

Két dolgot tanulhatunk a mai szent elmélkedésből. Az első nagyon hasznos mindnyájatok számára. Összejöttök ugyanis az életben nem egyszer olyanokkal is, akik kétségbevonják vagy tagadják is talán a pokol létezését, mert – mint mondják – ellenkezik az az Isten irgalmasságával. Most már tudjátok, mit kell tartani az efféle beszédekről.

A másik, nem tudom, mennyiben vonatkozik valakire is közületek. De ha úgy volna, hogy mégis vonatkoznék és ráillenék bárkire is, komolyan fontolja meg: nem üdvösebb dolog-e most rábizni magunkat az Isten irgalmasságára s kis negyedórát igénylő töredelmes szentgyónásban tisztulni meg bűneinktől s megszerezni vissza lelki ártatlanságunkat, mint magunkra zúdítani Isten haragját, az ítélet napján s az egész örökkévalóságon át szörnyű kínok közt szenvedni?

Pünkösöd után 10. vasárnapra (Lk 18,9–14) – A jó gyónásról

A mai szent evangélium azt mondja a vámosról: „Ez megigazulva ment házába.” Az édes Üdvözítő ezen vigasztaló szavainak rá kellene illeni minden gyónóra, aki a gyónatószerket elhagyja. Kétségtelenül fenn is áll ez az eset, ha követjük szentgyónásunkban a vámos szép példáját. Két dolgot tett ez: 1. megvallotta, beismerte bűneit; 2. töredelmesen megbánta azokat. Az őszinte bűnvallomás s a töredelmes bánat képezik a jó szentgyónásnak két elengedhetetlen feltételét.

I.

A vámos tehát beismerte, megvallotta bűneit. Nem úgy viselkedett, mint a farizeus, aki valósággal felfújta magát büszke önértében. Elvakultságában csak jót és szépet látott életében. Pedig hát, úgy látszik, nem volt éppen kicsi a bűnlajstroma. Mert nem a farizeusoknak szól-e egyenesen az Úr Jézus fenyegető megrovása e szavakkal: „Jaj nektek, írástudók és farizeusok! Kígyók, viperák fajzati.” (Mt 23,14) A szegény vámos ellenben nem titkolta életének tévedéseit. Viselkedésével és szavaival egyaránt megható őszinteséggel ismerte be szegény bűnös voltát. Először is viselkedésével. Már messziről megállt s szeméit

fel sem merte emelni. Ismerte ugyanis a próféta szavait: „A ti hamisságaitok elválást eszközöltek köztetek és Isten között.” (Iz 59,2) – Másodszor szavaival. Mert fenntartás nélkül szegény, gyarló bűnösnek nevezte magát, s így sóhajtott fel: „Isten, légy irgalmas nekem, szegény bűnösnek.”

Ha azt akarjátok K. H., hogy gyónástok jó legyen, nektek is be kell vallani bűneiteket, mint a vámosnak, őszintén, minden szépítgetés nélkül. Mint a katekizmusból tudjátok, minden halálos bűnünket meg kell gyónnunk. Meg kell vallani azt is, hogy hányszor követtük el azokat s az esetleges súlyosbító körülményeket is meg kell nevezni. De itt könnyen támadhat két nehézség. Így, ha például valaki már hosszabb idő óta nem gyónt, egy kis nehézsége lesz. Mert hogy fog az ilyen ember visszaemlékezni minden nagyobb bűnere s azokról alaposan beszámolni? Jegyezzük meg mindenekelőtt, hogy az Úristen nem szórszálhasogató, mint némely ember, aki haszontalan pár fillér miatt is képes már pert akasztani felebarátja nyakába. Legjobb, ha egy gyónási lelkítükörhöz folyamodunk. Ez rendszerint minden imakönyvben megtalálható a szentgyónásra való előkészületi imák közt. Megvannak sorrendben a parancsolatok, s meg van az is említve, hogy ki és miáltal vétkezhet az illető parancsolat ellen. Aki gyónni akar, felüti imakönyvecskéjében ezt a fejezetet, s amelyik ott felsorolt bűnben magát hibásnak érzi, megjegyzi magának és meggyónja azt. Ha önhibánkon kívül valamit kifelejtettünk volna, nem kell aggódnunk. A jó Isten megbocsájtotta bűneinket; de az elfelejtett bűnt a következő szentgyónásunkban megemlítjük. Láthatjátok, hogy egy igazán jó szentgyónáshoz nem elegendő 2–3 percnyi körülalpoztatás az imakönyvünkben. A gyónás komoly és szent dolog, olyan komoly, mint maga az örökkévalóság, mint a mennyország és pokol. Komoly dolgokat pedig komoly megfontolással kell végezni.

A másik nehézség legyőzése már nem megy oly könnyűszerrel. E mögött ugyanis ott lappang már az ördög. Ez felkelti az emberben a hamis szégyenérzetet, s arra törekszik, hogy az egyik vagy másik nagy bűnét elhallgassa. „Mit – súgja a füledbe – meg akarod gyónni ezt a bűnödöt? Nem süllýedsz el szégyenedben?! K. H. Ezekből a szavakból világosan kitűnik a pokolbeli ellenség gyalázatos álnoksága, cselofogása. Bezzeg, mikor az ember a bűn előtt állt, a kísértés pillanatában, mikor a jó lelkiismeret intette, figyelmeztette, egész másképp sugdosott a fülebe! „Hát te ember vagy, hogy nincs bátorságod ezt megtenni? Ebben igazán nincs semmi! Csak kis bátorság, nem kell mindentől megijedni! Tedd csak meg egész bátran!” Így akkor. Most pedig, mikor meg akarod gyónni az elkövetett bűnt, éppen ellenkező nótát fűj. Vigyázzatok és fel ne üljeteK, hitelt ne adjatok a hazugság atyjának. Gondoljatok arra a szép mondásra: Szégyen a bűnt Isten ellen elkövetni; nagy tisztesség őt alázatosan megkövetni. – De ez tovább sugdos a füledbe: „Mit fog rólad gondolni a lelkiatya?” Én a magam részéről bátor vagyok ezt mindenkinek elárulni. Azt fogja magában gondolni, ami az édes Üdvözítő ezen szavaiban foglaltatik: „Mondom nektek: nagyobb öröm lesz a mennyben egy megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igazon, kiknek nincs szükségük bűnbánatra.” (Lk 15,7) De csak nem szűnik meg téged zaklatni. „A lelkiatya – mondja – alaposan össze is fog szidni.” Igaz, hogy a lelkiatya szent hivatalából kifolyólag megfelelő oktatásban fog részesíteni; jó tanáccsal lát el arra nézve, miként viselkedjél a jövőben a kísértésekkel szemben; azt is mondja majd, amit az édes Üdvözítő mondott a bűnös asszonynak: „Menj el és többé ne vétkezzél!” De hogy összeszidjon, megszégyenítsen vagy kigúnyoljon, azt nem fogja tenni soha. Ez ellenkeznék szent hivatásával! Nem tette ezt soha az ő isteni mintaképe, az édes Üdvözítő sem. Vagy tán az a bibliai jó atya gúnyolódva, átkok és szitkok özönével fogadta hazatérő tékozló fiát? Én tehát csak azt ajánlhatom a régiekkel: jobb lesz most itt meggyónni, mint örökké a más világon égni s jajgatni.

II.

A bűnbánó vámos továbbá nemcsak, hogy beismerte s megvallotta bűneit, hanem azokat a szíve mélyéből, töredelmesen meg is bánta. S ez az ő bánata nem amolyan felületes, felszínen járó, színleges bánat volt, mint ezt, sajnos, nem egy kereszténynél, de különösen a serdülő korban lévő fiatalságunknál megfigyelhetjük. Nemcsak ajkai mondották: bánom minden bűnömet, hanem ezt a szíve mélyén is átérezte, s ugyanakkor nem súgta oda – mintegy titokban – önmagának: a gyónás után azért a régi maradhatsz ám ...! Nem! Ő komolyan vette szentgyónását. Töredelemmel eltelve mellét verte, s így kiáltott Istenhez kegyelemért: „Uram, légy irgalmas nekem, szegény bűnösnek!” S éppen ez az igaz és töredelmes bánat szerezte meg számára a megbocsátás hön kért kegyelmét. S „ez megigazulva ment házába.”

Így kell nektek is töredelmes szívvel meggyónni bűneiteket. Az őszinte, töredelmes bánat a szentgyónás legfontosabb, elengedhetetlen kelléke. Minden más – bizonyos körülmények közt – elmaradhat, de a bánat soha. Így például, ha valaki szélhűdés következtében nem tud részletes, mindenre kiterjedő vallomást tenni, szentgyónása azért még jó lehet, csak, ami a legfontosabb, a bánat legyen meg szívében. Ezért sürgeti annyira az Úristen ismételtén is a bűnbánatot: „Ha bűnbánatot nem tartotok – mondja –, mindnyájan elvesztek;” (Lk 13,5) s ismét: „Tépjétek inkább szíveiteket, mint ruháitokat!” (Joel 2,13) A pap ezerszer is feloldozhat, de ha nem volt igazi bánatod, nem nyerted meg bűneid bocsánatát; ez a gyónás semmit sem jelentett számodra. Jobban mondva jelentett éspedig sokat is, mert ezzel a rossz gyónásoddal szaporítottad szentségtöréseid számát.

De hát mi a biztos ismertetőjele a jó bánatnak? Megmondom: az az erős feltett szándék, hogy többé nem vétkezünk. Származhat ez a pokoltól való félelemből is, de szebb, jobb és tökéletesebb, ha Isten iránti szeretetből fakad. Világos tehát, hogy nem elég az imakönyvben található bánatimát csak amúgy gépiesen, szórakozottan kiolvasni abból, mert a bánatnak a szívben s nem az ajkakon kell megjelennie. Másrészt azonban nem szükséges, hogy könnyeket hullassunk, amint ezt egy Szent Péter tette. De igenis, a feloldozás pillanatában komolyan és őszintén el kell lennünk határozva, hogy bűneinket többé nem követjük el s hogy más, jobb emberek leszünk. Ez egyúttal jele a jó bánatnak is, ha mindjárt különösebb módon nem is érezzük azt szívünkben.

Rajta tehát, K. H., és utánozzátok szentgyónásaitokban a vámos példáját! Akkor bizonyos, hogy ti is megigazultan tértek majd házaitekba. S ugyan mi lesz ennek a gyümölcse? Az, hogy a halál után bátran s félelem nélkül léphettek az örök Bíró színe elé. S ez a legpompásabb jutalom azért a kevés fáradságért, mibe a jó szentgyónás itt a földön került.

Pünkösd után 11. vasárnapra (Mk 7,31–37) – Az egyházi szertartásokról

A mai szent evangéliumban az édes Üdvözítő a szertartások egész sorát végzi: félrevezeti a süketnémát, ujját fülébe illeszti, nyelvét megérinti nyálkájával, szemét az égre emeli s így fohászkodik: Epheta! azaz: nyilatkozzál meg! Hasonlóképpen az Egyház is bizonyos szertartások révén emeli az istentisztelet fényét s szolgáltatja ki a szentségeket. Másvallásúak, sőt még a hitben gyengébb katolikus testvéreink is sokszor csak úgy megvetőleg tudnak nyilatkozni e szertartásokról, s csak üres külsőséget látnak azokban. Pedig nincs igazuk! Éppen ellenkezőleg, mert 1. nagyon is mély értelmük s tartalmuk van azoknak, 2. megkapó szépségükkel alkalmasan gyönyörködtetnek bennünket. Innen van az, hogy míg

egyrészt gazdag tartalmuk miatt nem egykönnyen nélkülözhetjük azokat, másrészt gyönyörködtető voltuknál fogva nem is szívesen mondanánk le azokról.

I.

A külső szertartások bizonyos mértékben szükségesek az ember számára. Mert amit külső érzékeinkkel is tapasztalhatunk, mintegy megfoghatunk, az sokkal inkább megragadja figyelmünket, mélyebb hatást gyakorol ránk, következésképpen tartósabban is hat. Így például, ha egy édesanya biztosítja gyermekét az iránta érzett szeretetéről, ez bizonyára szívesen és minden kétkedés nélkül hisz neki ebben; de ha ezt a szeretetet az édesanya még külsőleg is kimutatja azáltal, hogy például gyengéd szeretettel karjaira veszi és magához öleli, vagy ölbeveszi, keblére szorítja s szünni nem akaró csókjaival halmozza el, a szeretetnek ilyen és hasonló külső megnyilatkozásai révén a gyermek csak még jobban meggyőződik arról a szeretetről, melynek ily meghatározó és világos jeleit tapasztalta. Amíg az édesanya – hogy így fejezzem ki magamat – csak a puszt szavaknál tart, addig a gyermek is még meglehetősen hideg s érzéketlen maradhat, de a szeretet ez utóbbi jeleinél bizonyára már az ő szívecskéje is tüzet fog, átmelegszik, sőt a viszontszeretet lángjaira gyullad.

Éppígy sokkal mélyebb s maradandóbb nyomokat hagynak hátra lelkünkben az Egyház tanításai is, ha azok az érzékeinkre is ható külső szertartások szép ruhájában állítják elénk hitünk szent, de egyben oly mélységes titkait is. Mert mindnyájan tudjuk, hogy például a szent keresztség által a harag fiaiból Isten kedves barátaivá lettünk. De mennyivel világosabban áll előttünk szent hitünknek ez a tanítása akkor, ha figyelemmel kísérjük a keresztség szertartásait! Ezek nagyrészt a mai szent evangéliumból vannak átvéve.

Először is tehát elkülönítik a kereszstelendő gyermeket a többi embertől s a templomba viszik. Mielőtt azonban ebbe beléphetne, előbb kissé meg kell állania. Ennek ajtaja most még mintegy zárva van előtte, hiszen egyelőre még a harag gyermeke s az ördög rabszolgája. Egyetlen egy aranykulcs nyithatja ezt csak ki, s ez: a hit. Az Egyházba, a templom szentélyébe csak akkor léphet be, ha hajlandó a hit szerint élni. Ezért látjuk, hogy a kisgyermeket a pap csak akkor vezeti be a szentélybe s engedi a keresztkút közelébe, ha előbb az vallomást tett a legfontosabb hitigazságok mellett, melyeket a kisgyermek nevében most még a keresztszülő tartozik megvallani. Láthatjátok tehát, hogy mindez igazán nem üres külsőség s pusztá formáság; ellenkezőleg nagyon is mély és fontos hitigazságokat takar az, mégpedig úgy hitbeli, mint erkölcsi vonatkozásban.

Az említett, távolabbi előkészületek után a pap azokat a szertartásokat végzi el, melyeket az édes Üdvözítőnél is láttunk: megérinti a kereszstelendő fülét, orrát s így szól hozzá: epheta, azaz nyilatkozzál meg! Ez a szertartási cselekmény szent hitünk egyik legsarkalatosabb igazságára figyelmeztet bennünket, arra a nyomorúságos állapotunkra, melybe öszsüleink bűne következtében jutottunk.

Mert igaz, felnőhet az a kisgyermek s lehet belőle a legszebb reményekre jogosító ifjú; elsajátíthatja a tudományokat s megtanulhat egy csomó nyelvet is, de a megigazulás kegyelme, a megszentelő kegyelem adománya nélkül, egyetlen egy oly szót sem lesznek képesek kihozni ajkai, mellyel a mennyországot ki tudná magának érdemelni. Hogy erre képes legyen, szükséges, hogy az anyaszentegyház, mint Jézus Krisztus érdemeinek letéteményese és kegyelmeinek osztogatója, megoldja annak nyelvét. Ez tehát a mélységes értelme annak az „epheta” szónak. Enélkül a kegyelem nélkül néma marad az ember, már ti. természetfeletti vonatkozásban véve ezt a némaságot. Lehet az is, hogy fülének máskülönben nagyszerű a hallása s zenei képességeinek fejlesztése, tökéletesítése révén felfogja a legkedvesebb dallamokat s kiérzi a legcsodásabb összhangokat is; mégis, az Egyház „ephetá”-ja nélkül süket marad a természetfeletti igazságok titokzatos hangjainak felfogására. Pedig mily szomorú egy némaság ez!

Íme, ez tehát az egyházi szertartások ékeshangú, könnyen érthető, hatásos és mélytartalmú nyelve! Valóban értékes oktatásban részesülünk általuk. Mennyire tévednek tehát azok, akik csak üres formaságot látnak azokban, s egy könnyű kézlegyintéssel felületes ítéletre ragadtatják magukat.

II.

De igen értékesnek kell mondanunk az egyházi szertartásokat még egy másik, mert felette áldásos, szívet gyönyörködtető s lelket elragadó hatásuknál fogva is. Nem egyszer hallottam már magam is, hogy valaki egy felemelően szép istentisztelet után ilyen megjegyzést tett: Egészen a mennyországban éreztem magamat! De talán nem így van? Mert lám, otthon tele vagytok búval, bajjal. De egyszerre csak megszólalnak a templom harangjai, s érces, tiszta s vidám hangjuk mintha egy egészen más, szebb és jobb világból szállna felétek. Ti elfogadjátok meghívásukat s a túlterhelt lélek lehangoltságával lépitek át a templom küszöbét. Az oltárról hatalmas fényáradat köszönt benneteket, kellemes virágillatra lesztek figyelmesek, tömjénfelhők emelkednek s szállnak az ég felé s fületekbe zúg az orgonahang. Mindez: a fény, a virág- és tömjénillat, az orgonahangok belopódnak hirtelen és észrevétlenül szívetekbe is. Lelketek kitágul, dereng már abban is, s érezni kezdtek virágillatot most már bensőtökben is; titokzatos érzések szárnyain emelkedtek tisztultabb magasságok felé, s már a ti lelketekben is muzsikálnak. Úgy tűnik fel, mintha valamely mély és sötét völgyből a Táborhegy tetejére kerültetek volna s ennek fényében és örömeiben fürödne lelketek. Igen, ezt mind az egyházi szertartások eredményezték a maguk fényével, szépségével s pompáikkal. Hogy mondhatja tehát bárki is, hogy az ilyen varázslatos erejű szertartások, melyek szinte rövid pillanatok alatt elfeledtetik Éva anyánk számkivetett gyermekeivel a földi bajokat s őket új harcokra, rohamokra erősítik és bátorítják, nem egyebek üres külsőségeknél?

Az istentiszteleti szertartások már eddig is nem egy tévelygő juhocskát vezettek vissza Krisztus egyházának aklába, éppen megható szépségük erejével. Olvassátok csak el híres konvertiták élettörténetét, például egy Huysmansét vagy Jörgensenét! Ezek nem annyira tudományos kutatásaik révén, nem valami megerőltető gondolkodási művelet, nem nehéz fejtörések kemény, éles kövekkel kirakott országútján, mint inkább az egyházi szertartások árnyas, kedves, virágokkal behintett útján jutottak el az Egyház kapujáig. Szépségükkel megragadták lelküket, mint valami drága aranyszálak, körülfonták szívüket s aztán ellenállhatatlan erővel vonzották őket Róma, a katolikus anyaszentegyház felé.

Honnét volna ekkora hatásuk az „üres külsőségeknek”? Joggal kérditek azért, miképp lehetséges az, hogy sokan olyan balul ítélik meg egyházunk szertartásait? De könnyű rá a felelet. Mert ha valaki egy szép szőnyeget csak a visszajáról tekint meg, az nem lát azon egyebet, mint tarka, rendezetlen fonalakat s egy határozatlan színkeveréket. A gyönyörű, beszótt virágokból, ábrákból semmit sem vesz észre. De csak figyelje azt meg annak igazi oldaláról! Bizonyára gyönyörködni fog annak páratlan szépségeiben. Éppígy vannak az Egyház szertartásaival a másvallású keresztények, sőt még a hitbeli gyengeségben sínylődő katolikus testvéreink is. Ezek is csak a visszas oldalról tekintik e szertartásokat, ti. egy ferde és helytelen álláspontból. Mi azonban, kedves hívek, szeressük és becsüljük is nagyra azokat, mert míg egyrészt alkalmasan oktatnak s tanítanak minket szent hitünk igazságaira és bevezetnek azok mélyebb titkaiba, másrészt gyönyörködtetik is s felfrissítik lelkünket sokféle szépségükkel.

Pünkösöd után 12. vasárnapra (Lk 10,23–37) – A parancsolatok megtartásáról

Az évek múlásával a legkülönbözőbb kérdésekre kell feleletet adnunk életünk folyamán. Legnagyobb jelentőségű ezek közt mégis az a kérdés, melyet az írástudó intézett az édes Üdvözítőhöz e szavakkal: „Mit kell tennem, hogy az örök életet elnyerhessem?” Szerencsénkre, hogy erre a legfontosabb kérdésre jól megfelelhessünk, nincs szükségünk nem tudom én, mily mély gondolkodásra s fejtörésre. Az édes Üdvözítő megfejtette nekünk ezt a kérdést, mikor így szólt: „Szeresd a te Uradat, Istenedet a három első, a felebarátodat pedig a többi hét másik parancsolat megtartása által!” Így hát értelmünk most már teljesen tisztán lát ebben a kérdésben s annak részéről nincs is semmi nehézség. De annál több a nehézség az akarat, a szív részéről. Mutatja ezt a parancsok számos és igen gyakori megszegése is. Lássuk azért a szent evangélium alapján, mi indítson bennünket a parancsok megtartására? Az evangélium két okát adja ennek: 1. mert Isten a mi Urunk; 2. mert Ő a mi örök jutalmunk.

I.

Isten először is a mi Urunk. Minő viszony van tehát közöttünk? Szolgái vagyunk. Éppen ezért Isten feltétlen joggal parancsol nekünk s a mi legszentebb kötelességünk, hogy engedelmessé váljunk Neki. Vagy mióta szokás itt a földön, hogy a szolga nem köteles ura szavára hallgatni, akaratát teljesíteni? Ha pedig igen, ha már a földi uraknak is tartozunk engedelmessé válni, mennyivel inkább áll ez Istennel szemben, aki nemcsak Urunk, hanem valóban és tényleg a legfőbb és korlátlan hatalmú Urunk. Neki nem egy bizonyos előre kialakított bér fejében szolgálunk testi és szellemi erőinkkel, mint szolgák szoktak földi uraiknak. Nem. Istenéi vagyunk minden előzetes leszerződés nélkül, életünk első pillanatától fogva, teljesen és mindenestül. Nincs bennünk egyetlen izomszál, egyetlen legkisebb sejtecske sem, amit magunkénak mondhatnánk. Mert kinek köszönjük életünket, létezésünket? Istennek s egyedül Neki. Ki hívott bennünket életre a semmiből? Isten s egyedül Ő. Ki lehelte belénk az élet leheletét? Ki ajándékozott meg bennünket halhatatlan lelkünkkel? Isten s ő egyedül. Ki tart fenn bennünket minden pillanatban, most is, hogy vissza ne süllyedjünk ismét a „semmibe”? Isten s Ő egyedül. A mi egész lényünk és létünk egy állandó, szüntelen alamizsna az Isten kezéből, az ő szeretetének ajándékai vagyunk.

Mindebből szorosan következik az a nagy és fontos igazság, hogy mivel teljesen Istenéi vagyunk, tetszése szerint cselekedhet is velünk. Nem lehet még csak legkisebb jogunk sem a panaszra Vele szemben. S mégis, aki a parancsolatokat nem tartja meg, aki bűnt követ el, tulajdonképpen ezt teszi. Igen, ha Isten az ő félelmetes fenségében állna eléje és közvetlen közelből osztogatná parancsait, akkor nem merne Neki ellentmondani, hanem Izrael népével valószínűleg ő is arca borulna az isteni Fenség előtt. Mivel azonban Isten elrejtí magát az ember elől, így hát esztelen könnyelműsége és elbizakodottsága bűnre viszi. Ezáltal pedig mintegy így szól Istenhez: Te ugyan Uram vagy, de én mégis azt teszem, amit én akarok. Minő balga beszéd, mily oktalan viselkedés! Mert az Isten Úr akkor is, mégpedig feltétlenül parancsoló Urunk, akár a Sinai-hegy fenségéből szól hozzánk, akár lelkiismeretünk szava által figyelmeztet bennünket. Úr, akinek mindenkor engedelmességgel tartozunk.

II.

A parancsolatok megtartására ösztönözzön bennünket az a körülmény is, hogy Isten a mi jutalmunk. Ebben Istennek kimondhatatlan jósága nyilatkozik meg velünk szemben. Mert hogyan is szoktak eljárni az emberek? Sokszor, igazán, nagyon is szívtelenül. Itt van például

egy állat, mely hosszú éveken keresztül hasznos s hűséges szolgálatot teljesít nekik. De az idő eljár felette. Ha tehetik, pénzért eladják, továbbadnak rajta; ha nem, úgy akkor eleméztik. Ne mondjuk: mi van ebben? Mert mit szólánánk ahhoz, ha Isten is így tenne az emberrel? De nem! Hogy Isten mit tart az emberről s általában az egész emberiségről, arra megfelel Izaiás próféta: „Íme a népek – úgymond –, mint a vedernek vízceppje, s mint egy porszemecske a mérlegen állítatik.” (Iz 40,15) S ugyan mi volna abban, ha egy szélroham felkapná és elfújná ezt a porszemet mindörökre, vagy ha a nap heve ezt a vízceppecskét egyszersmindenkorra párává változtaná?!

Ám, az Úristen ehelyett a parancsok megtartása fejében, az örök életet adja nekünk jutalmul. Nem fejedelmi, királyi jutalom-e ez? Azzal a békével ajándékoz meg bennünket, melyet a világ képtelen megadni. A boldogság özönével árasztja el lelkünket s oly túláradó édességgel, hogy ezt a mi szívünk fel sem foghatja. A szentek, a parancsolatok eme leghűségesebb követői, gyakran már itt, a földön is megízlelhették a reájuk várakozó mennyei boldogság előízét. S mit tapasztaltak? Az ifjú Szent Szaniszló a kút vizével hűsítette keblének belső nagy forrását, mely a szeretet s örömök oly csodálatos tüzeit élesztette fel benne, hogy szíve csaknem megrepedt. Xavéri Szent Ferenc térdrehullva könyörög, rimánkodik Istenhez e szavakkal: „Elég, Uram, Istenem, elég! Szüntesd, tartsd vissza vigasztalásaidat! Szegény szívem nem képes elviselni örömeid nagyságát!” Micsoda édes örömök, mily boldogság lesz jutalmunk majd odaát az égben! Mert „letöröl Isten minden könnyhullajtást az ő szemeikből, s halál többé nem létszen, sem jajgatás, sem kiáltás, sem fájdalom.” (Jel 21,4)

K. H.! Néhány pengőcske megszerzéséért is mennyit fáradozunk! Törjük-zúzzuk magunkat egész életen át. Nem végtelenül többet ér-e ezeknél a mennyország s annak örömei? A legnagyobb fáradalmaknak, a legkomolyabb életveszedelmeknek teszik ki magukat az emberek, csakhogy nevük ott ragyoghasson a történelem lapjain. Nem végtelenül értékesebb-e ennél, ha nevünk az élet könyvébe van beírva, ha Isten s az ő szent angyalai előtt állunk tiszteletben, becsületben? Hogy is eshet még terhünkre a parancsok megtartása, ha ezeket szem előtt tartjuk! Miért is iparkodunk tehát annyira, hogy lerázzuk magunkról a parancsolatok édes s könnyű igáját?!

Azért, ha bölcsen akarjuk megjárni az élet útját, ha boldogok szeretnénk egykor lenni az Isten ölén, határozzuk el újból, ma is magunkat, hogy megtartjuk a parancsokat! Ha pedig eddig hibáztunk volna ebben a dologban, tegyük ezt jóvá töredelmes bánattal, egy jó szentgyónással! A jövőben pedig így fohászkodjunk mindig Istenhez: „Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!” (1Sám 3,9)

Pünkösöd után 13. vasárnapra (Lk 17,11–19) – Hálaadás szentáldozás után

A mai szent evangélium szemléltető módon oktat ki bennünket a hálátlanságról. Két dolgot tanulhatunk belőle; 1. *mily aljas és utálatos dolog a hálátlanság, s 2. minő káros az reánk nézve. Vizsgáljuk ezeket kissé behatóbban!*

I.

A hálátlanság először is aljas, utálatos és emberhez méltatlan dolog. Ez nemcsak az édes Üdvözítő szavaiból tűnik ki, mikor így szól: „Nemde tízen tisztultak meg? Hol van a másik kilenc?” Ugyanezt mondja mindegyikünknek saját benső meggyőződése is.

Állítsuk rövid időre szemünk elé a tényállást! Bélpoklosság emésztette ennek a tíz embernek egészségét, életét. Lassankint rothadtak le róluk tagjaik ízről-ízre, ami leírhatatlan

fájdalmat okozott nekik. Minthogy betegségük nagyon ragályos volt, nem volt nekik szabad más emberekkel érintkezniük. Ilyen állapotban találkoztak az édes Üdvözítővel. Szánalom és részvét fogta el az ő szívét az emberi nyomorúság láttára. Csodát művelt tehát, s visszaadta nekik hön óhajtott drága egészségüket. Hogy minő drága kincs birtokába jutottak ezáltal, azt maguk ezek a szerencsétlenek tudhatták legjobban, mégpedig a kiállott betegség szörnyű szenvedéseiből. Teljes joggal várná az ember, hogy a gyógyulás után hálás szívvel térnek hozzá vissza, hogy megcsókolják az áldástosztó kezeket s hálaadást rebegjenek Előtte viszonzásul visszanyert egészségükért. De mikor azt látjuk, hogy csak egy jön vissza, s a másik kilenc eltűnt, mint pára, se hírük, se hamvuk sehol, egy jobb érzés azt súgja bensőnkben, hogy biz' ez mégis csak illetlen és méltatlan eljárás az édes Üdvözítővel szemben. Nemesebb érzésünk felháborodik az ilyen viselkedésen; átértjük, hogy a hálátlanság valóban csúnya, utálatos és megvetendő dolog.

De nem esünk-e mi magunk is gyakran a hálátlanság rút bűnébe s pedig ugyanazon édes Üdvözítővel szemben, amikor hasonló vagy még sokkal nagyobb jótéteményben részesülünk általa? Mert lám, a szentgyónásban az Úr Jézus megtisztít bennünket a bűnnek bélpoklosságától, attól a betegségtől, mely lelkünket sokkal rútabb módon torzította el, mint azokat a test bélpoklossága. Nem az emberekkel való érintkezésből, hanem az ég szentjeinek közösségéből voltunk kizárva miattuk. Ezenfelül szeretetének még egy másik, csodálatos jelével is kitüntetett bennünket. A szentáldozásban ugyanis betért abba a szívbe, melyet csak kevéssel előbb még a bűn rútitott el s békéjét és örömét hozta abba vissza. Vannak, tudom, kiket ekkora jószág könnyekig meghat, s nem találják a hála szavait, melyekkel azt méltó módon kifejezhetnék. A szentáldozás után jóidőig vissza is maradnak a templomban és szent áhítatba merülve imádják a szentségi Úr Jézust, ki szívükbe betérni kegyeskedett. Mit szóltok ezek viselkedéséhez? Nagyon szép és illő dolog, mondjátok magatokban. S valóban így is van.

Sajnos azonban, akadnak olyanok is, akiknek a viselkedése azéhoz a kilencéhez hasonlít. A szentáldozás után ezek szívében is ott van az Úr Jézus, lelkük legnagyobb jótévője, ki annyi bűntől, annyi szükségből szabadította meg őket. Mily jól esnék isteni Szívének, ha a hála szavai ezek ajkán is felcsendülnének! Mennyire meg is illetné Őt ez a hála! De lám, alighogy az áldoztató padtól visszatértek helyükre, máris jobbra-balra tekintgetnek, csukott; imakönyvüket szorongatják kezükben, gondolataik egészen másfelé kalandoznak s pár perc múlva már nincsenek is a templomban. K. H.! Mit szóltok most ezeknek a viselkedéséhez? Illik ez, nem méltatlan dolog-e ez egy nemesen gondolkodó emberhez? A koldus megköszöni a pár fillért, a karajka kenyeret, mielőtt kilépne házatok küszöbén. S ezek? Mennyei lakomán vettek részt, melyben Krisztust élvezhetjük, szenvedése emlékét megújítjuk, a lélek kegyelemmel ékesítetik s az örökélet zálogát nyeri – s a hála, a köszönet szava mégsem jön ajkukra. Nem rút, nem utálatos hálátlanság ez?

II.

A hálátlanság emellett nagyon káros is reánk nézve. Mindig igaz marad Szent Bernát mondása: „Ha valaki háladatos tud lenni kis dolgokért, az nagyobbakat is fog kapni. Mert aki kis dologban hű, arra több dolgot is rábíznak. De aki hálátlansággal viszonozza az elvett jókat, az méltatlan arra, hogy a jövőben bármi jóban is részesüljön.”

Világos bizonyítékát látjuk ennek a mai szent evangéliumban. A tíz meggyógyult ember közül csak egy jött vissza, hogy lerója háláját. S mi volt következménye háladatosságának? Az Üdvözítő így szólt hozzá: „Kelj fel és járj! A te hited megszabadított téged.” E szavakból egyes szentírásmagyarázók azt következtetik, hogy az édes Üdvözítő a testi egészségen felül erkölcsi, lelki tisztulással is megajándékozta ezt. A samaritánus tehát, mert háladatos volt, újabb jótéteményben is részesült, míg a kilenc háladatlan erre már méltatlan volt, s így el is

játszotta azt. Ó, mily nagy kárt is okoztak ezzel maguknak! Mert ha drága dolog a testi egészség s bizonyára nagyon drága, mennyivel, összehasonlíthatlanul drágább dolog a lélek egészsége, a kegyelmi állapot! Az Üdvözítő is kiemeli ezt és hangsúlyozza, mikor így szól: „Mit használ az embernek, ha az egész világot is megnyeri, – tehát nemcsak testi egészségét – de lelkének kárát vallja?” (Mt 16,26) Mi hasznuk volt azoknak is a testi egészségből, ha lelkileg nem tisztultak meg s nem léptek rá a bűnbánat útjára? Egészségük, visszanyert életerejük folytán csak újabb bűnveszélynek lettek kitéve. Ó, mily nagy kárt is okozott nekik hálátlanságuk!

Éppígy károsítják meg magukat azok is, kik a szentáldozás után megfélekednek a köteles hálaadásról. Az evangéliumok elbeszélései szerint valahányszor csak megjelent az Üdvözítő egy-egy városban, vagy akár csak a legkisebb helyen is, az emberek seregestül tódultak hozzá, megköszönték látogatását s áldásért könyörögtek, ő pedig ezt a szeretetet és ragaszkodást mindannyiszor bőségesen viszonzta, valósággal elárasztotta őket jótéteményeivel. A szentáldozás után ugyanezen mindenható: az Úr Jézus időzik nálunk is, hogy kioossa kegyelmeit, melyek nagyok, mint az ég, s csak az istenkereső lélek ismeri azokat. Akit a hála térdre kényszerít, aki bizalommal tud imádkozni, ahhoz az Üdvözítő így szól ma is: Vigasztalódjál fiam; „a te hited megszabadított téged.” S belemarkol kegyelmeinek kincsesházába, hogy kivegye abból legszebb drágaságait s neked adja azokat. Aki azonban csak unatkozni tud a hálaadás drága percei alatt, az üres kézzel fog távozni s ideiglenes, valamint örök kárt is okoz ezzel önmagának.

Végezetül, a szentáldozás után végzendő hálaadásra vonatkozólag, Szent Pál apostol levelének ama szavait szeretném mindnyájakok lelkébe vésní, melyeket a tesszalóniki hívekhez intézett, ahol így ír: „Mindenekben hálálkodjatok, mert ez az Isten akarata Krisztusban, mindnyájakok felől.” (1 Tessz 5,18)

Pünkösöd után 14. vasárnapra (Mt 6,24–33) – Az Istenben való bizalomról

Ami leginkább feltűnik a szentek életében, ez az ő rendíthetetlen bizalmuk az Istenben. A kereszt és szenvedés úgyszólván mindennapi kenyerük volt De azért sohasem voltak kishitűek, sohasem estek kétségbe. Inkább vidám derű sugárzott le arcukról. Ki ne kívánná saját magának is az ilyen szerencsés lelkiállapotot? Váltakozhatnak akkor életünkben a szép májusi napokkal a csúnya, szeles áprilisi esőzések, ez mit sem árthat nekünk. Barátom – mondaná akkor mindegyikünk –, én nyugodt vagyok, bármint menjen is a sorsom. Az édes Üdvözítő ilyen állandó öröm és megelégedettség forrására mutat rá a mai szent evangéliumban, amikor azt mondja: „Tudja a ti Atyátok, hogy mindezekre szükségték van.” Igen, a mindenható, a mindentudó Isten – az én Atyám! Ez volt az a gondolat, ami 1. a szenteket oly nagy bizalommal töltötte el Isten iránt és állandóan felbátorította. De egészen sajátságos! Ez a gondolat 2. nálunk bizalmatlanságot szül, vagyis épp az ellenkezőjét annak, amit a szenteknél látunk. Honnan ez a két, annyira ellentétes eredmény?

I.

Tegyük fel, hogy a mindenható, a mindentudó Isten a mi mennyei Atyánk. Kell-e akkor félnem, rettegnem s nem nézhetek-e derült, nyugodt lélekkel szembe az élet minden viharával és viszontagságával? Ugyebár okos, értelmes ember előtt első pillanatra is világos, hogy aggodalomra semmi okom sem lehet. Hiszen a mindenható Isten egyetlen szavával rendet teremthet körülöttem. Ehhez nem férhet a legkisebb kétség sem! Mutatja ezt az egyiptomi József esete is, akit ugyanez az isteni mindenhatóság ragadott ki egészen váratlanul a börtön

sötétségéből és vezérelt a fáraó palotájának mesébe illő fényébe és gazdagságába. Ugyancsak a Mardocheusnak szánt bitófát is ez a mindenható erő változtatta át ennek részére fejedelmi trónussá s a háborgó Genezáret-tónak vésztarajos hullámain is ez csendesítette le egyetlen szavával s változtatta azokat ismét csendes, nyugodt, sima víztükörré. Atyai szeretete bennünket is megsegít s eltávolítja tőlünk a földi bajokat, ha ez igazi javunkra szolgál. Vagy atyának lehetne-e még nevezni azt, aki jólétben és örömök közt töltené napjait s ugyanakkor túrné, el tudná nézni, hogy nyomorban sínylődő gyermekei aszott kezekkel forduljanak hozzá s így siránkozzanak: „Atyánk, csak egy falat kenyérkét juttass nekünk!” Ha tehát a mindenható és mindentudó Isten az én Atyám, úgy valóban nincs a legkisebb okom sem arra, hogy a bajban és szerencsétlenségben elcsüggedjek, kétségbeesek.

A kérdés azon fordul meg: vajon Isten csakugyan Atyám-e nekem? Az édes Üdvözítő ezt határozottan állítja s pedig két ízben is a mai szent evangéliumban. „A ti Atyátok – mondja – táplálja azokat”, majd: „Atyátok tudja, hogy mindezekre szükségték van.” De nemcsak a mai szent evangéliumban, hanem más alkalommal is; igehirdetésében úgyszólván minduntalan visszatér erre a gondolatra és hangoztatja azt. Az általa ismert imádságnak is ez képezi első szavát, ezt adja abban is ajkunkra. Mikor mennybemeneteléről emlékezik, így szól: „Felmegyek Atyámhoz és a ti Atyátokhoz.” Egyszóval: az Úr Jézus kedvenc gondolata nem a sinai-hegyi félelmetes Isten, hanem Isten, aki szerető, gondviselő Atya s életfeladatának ismerte, hogy erre bennünket kioktasson és meggyőzzön. Ezért van az, hogy Istent állandóan az „Atya” néven említi. De vajon megfelel-e ez az elgondolás, az ilyen felfogás a valóságnak? Ezt tagadni annyi volna, mint az édes Üdvözítőt hazugsággal megvádolni. Az ő részéről tehát bizonyosra vehetjük, hogy Isten a mi mennyei Atyánk. De lehetnek olyanok is, akik magának a mennyei Atyának részéről is szeretnének erre valamelyes bizonyosságot látni. Már most az a kérdés: tudunk-e erre vonatkozólag magától a mennyei Atyától is valamit?

Erre a kérdésre határozott ’igen’-nel kell felelnünk. Szeretetének egy olyan tényével bizonyítja ezt előttünk, amely még a legnemesebb szülői szeretetet is messze-messze fölülmúlja. Szent Jánosnál ezt olvassuk: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érettünk.” (Jn 3,16) Ha nem szeretett volna ennyire bennünket az Isten, mily rettenetes következménye is lett volna az összülők bűnének! Mert ahogyan mi undorral taszítjuk le fáinkról az utálatos hernyófészket s azután tűzbe dobjuk vagy széttaposunk azt, éppúgy az Isten haragja is vagy megsemmisítette, vagy tűzre vetette volna a megromlott és elfajult emberiséget. Ez Istennél sem nem osztott, sem nem szorzott volna a legkevésbé sem; sem szegényebb, sem gazdagabb nem lett volna ezáltal. Legfeljebb az örökkévalóság dicsénekének összhangjából hiányzott volna az emberiség szólama, amit Isten újabb, tiszta teremtményekkel pótolhatott volna. Részünkre ez felmérhetetlen veszteséget jelentett volna, sőt többnyire örök kínokat. De nem! Mivel Isten oly mélyen szívébe zárta az embereket, megmentésükre gondolt és „egyszülött! Fiát adta érettünk”. Hol van az az atya, aki ennyire tudna szeretni egy idegen gyermeket? És ha volna, ki tudna még kételkedni ennek őszinte szeretetében? Vajha tehát folyton szemünk előtt lebegne Istennek egyedülálló, nagy szeretete! A szentek csodálatosan bensőséges és szeretetteljes viszonyában léphetnénk színe elé s örömmel és vigasszal töltene el a tudat: Isten az én Atyám s én az ő – gyermeke vagyok.

II.

Ezzel szemben egy egészen különös jelenséget észlelhetünk sok embernél. Éppen Isten atyai szeretete az, ami lehangolja, elkedvetleníti, bizalmatlanná teszi őket. Ha Isten az én Atyám, miért jön rám akkor ez vagy az a betegség, miért nehezedik rám a szegénység nyomasztó terhe, miért kell meggörnyednem, betegre dolgoznom magamat a sok munkában, mialatt mások csak sétálással töltik el idejüket!? – Így hangzik a sok-sok panasz nap-nap után. Belül kétség marcangolja és emészti a szívedet, kívül pedig, a homlokodon megjelennek a

sötét, komor gondfelhők. Pedig nincs igazuk! Tévednek, mert félreértik az igaz szeretet lényegét. Szerintük – úgy látszik – csak az szeret igazán, aki mindent ráhagy a másikra, annak minden óhaját teljesíti. De mondjátok meg ti magatok: egy gondos, jó édesanya odaadja-e élesre fent beretváját kicsiny, még éretlen gyermekének, hogy ez azzal játszadhassék? Ugyebár nem! Még akkor sem, ha a gyermek emiatt elkedvetlenedik, felfújja magát, haragszik, sőt talán sír is. Nem adja azt neki, mert előre tudja, hogy csak kárt tesz vele önmagában vagy másban. Éppígy okos ember nem haragudhatik az orvosra, aki bár levágta kezét vagy lábát a betegnek, de ezt meg kellett tennie, mert máskülönben ráment volna a beteg – élete.

A mi mennyei Atyánk mindentudó. A jelen, a múlt s a jövő egyaránt nyitott könyv előtte. De ismer engem is; ismeri gyengéimet, természetes hajlamaimat – a legpontosabban; jobban, mint én magam. Tudja, mi a jó, sőt a legjobb az én számomra. A mi kurta kis eszeckénk, melyet azonfelül még a szenvedélyek is elhomályosítanak, úgy látná persze jónak, hogy mindig egészségesek, gazdagok, boldogok legyünk. De azt már nem tudja, hogy az egészség, a gazdagság nem volna-e esetleg éppen méreg lelkünk számára. Mit ártott Lázárnak az, hogy beteg, hogy szegény volt? S mit használt a dúsgazdagnak nap-nap után a fényesen terített asztal, az állandó lakmározás? S ki tudja, ha Isten világi életükben megengedte volna nekik a szerepcserét, nem kellene-e most az örökkévalóságban is felcserélni sorsukat! Ó, mint siratták az anyák gyermekeiket, kiket elveszített a kegyetlen Heródes öldöklő kardja! De ha Júdás is ezek közt lett volna, a vigasztalhatatlan anyai fájdalom mellett is, mennyivel jobb sorsa volna ma! Ott játszadhathatna az ártatlan gyermeklelkekkel Isten trónja előtt s kedveltje volna az angyaloknak s szenteknek. Így azonban ott ég a pokol örök tüzében ...

Ne gondoljatok tehát rosszat Isten atyai szeretetéről! Akkor se, ha keresztet, ha szenvedést küld rátok. Erős meggyőződéssel valljátok Judittal, hogy Isten az ő ostorcsapásaival csak javát akarja szolgálóknak s nem a sanyargatás az ő végcélja mivelünk sem. Tudja ő, hogy mi szolgál igazi javunkra, s akiket szeret, azokat szokta többnyire fenyíteni. Nem nagyobb vigaszt meríthettek-e az ilyen gondolatokból, mint a zúgolódásokból, ég felé irányított ökölmotogatókból, gyalázkodó és káromló szavakból? Éreztetek már valaha is megnyugvást, vigaszt, csak egy röpke pillanatra is, a káromlások nyomában? De mennyire megerősít az Isten atyai szeretetébe vetett bizalom! Mert tudja ő, hogy mire van szükségetek s javatokra fogja intézni dolgaitokat. Bízhatok tehát Istenben a nyomorúságos földi élet minden, még legnehezebb körülményei közt is.

Pünkösöd után 15. vasárnapra (Lk 7,11–16) – A tisztátalanság bűnéről

Egy szegény édesanya, aki egyetlen felnevelt fiának holttestét kíséri ki a temetőbe, mindig mélyen meghatja szívünket. Én ma ezen édesanya alatt mindnyájunk édesanyját, az anyaszentegyházat szeretném érteni. Ez is nap-nap után, mélységes gyászban kíséri ki gyermekeit. A különbség mégis az, hogy ezekben a koporsókban nem testi –, hanem lelki halottak fekszenek, szomorú áldozatai egy szörnyű, titkos betegségnek: a tisztátalanságnak. Szent kötelességem ez nekem, hogy nyilvánosan is figyelmeztesselek és intselek benneteket ettől a betegségtől, s pedig két okból: 1. mert ez a betegség már igen veszedelmes méreteket öltött, s 2. mert titkos betegség, mely orozva támadja meg az embert.

I.

Vannak betegségek, melyek csak bizonyos korban jelentenek nagyobb veszedelmet, mint például a gyermekbetegségek. Felnőtteknek már nem kell ezektől tartaniuk. Ismét más

betegségek az emberek foglalkozásával vannak összefüggésben. A tisztátalanság bűne azonban nem kímél sem kort, sem rangot, sem foglalkozást vagy nemet, kivétel nélkül mindenkit megkísért.

Az ember hajlandó volna azt hinni, hogy a zsenge gyermekkor, az iskolaköteles ifjúság mégis csak ment a tisztátalanság bűnétől. Hiszen – így gondoljuk – e boldog évek édenének kapujában tüzeskardú Kerubimok állnak őrt, és sok mindent távoltartanak az abba való belépéstől. Még a sötét életgondok is, amelyek pedig a siralmak völgyének minden zegézugát betöltik, kiszorulnak innen. S lám, a tisztátalanság még ide is utat talál! Egyszer egy már romlott szolgálóleány, másszor egy rossz, vásott játszótárs személyében, s ő tudja még, hogy hogyan, hogyan nem. Ezt elárulják sokszor meg nem engedhető, illetlen játékaikkal is. S nem lehet-e itt-ott már az iskolásgyermeknél is a bűnök olyan nyomaira bukkannunk, melyeket az éjjeli sötétség, vagy az egyedüllet sűrű fátyolával kell eltakarniuk?

Azt hihetnők, hogy a gyermekek után a házaselet az, ami menedéket nyújt a tisztátalanság bűne elől. Isten akarata szerint, mint ezt Szent Pál is hirdeti, a házasság intézményének erős gátat kell emelnie a tisztátalanság bűnének szennyes hullámai ellen. De mint mikor hóolvadás idején a megdagadt folyók széttépik gátjaikat, éppen így látjuk ezt a tisztátalanság bűnénél is; még a házasság szent intézményét is elárasztották piszkos-sárgás vizének hullámai. A házassági eskü szent, ígéret-szavait megszegik. A házaseletet szabályozó isteni törvények, mint valami haszontalan, utunkba eső tárgy, félrerúgva a földön hevernek. A házasság rendeltetése, hogy építsen, hogy újabb életet fakasszon, s ehelyett rombol és halált hoz. Két hatalmas tömegben látjuk összehordva e romokat, melyek felett ezt a felírást olvashatjuk: a megszegett hűség, – a nem teljesített kötelesség! Ki, vagy mi az oka e nagyarányú pusztulás romjainak? A tisztátalanság.

Mint látjátok, e pusztító betegség valóban általános. De van egy idő, egy szakasz az emberi életben, amikor különösen bő aratása van, s ez: a legszebb, a legvirágzóbb kor, az emberélet tavasza, az arany ifjúkor. Ha felemelhetnénk azoknak a koporsóknak szemfödelét, melyek mögött az anyaszentegyház mély gyászba öltözötten lépked, ezek legtöbbje alatt ifjak és hajadonok lelkének halotti arculatát kellene látnunk. Ezért kiáltja az Úristen is minden serdülőkorban levő ifjúnak és hajadonnak a fülébe a tőle csak kitelhető erővel: „Gondolj Teremtődre ifjúságod napjaiban!” De ő, hányan eleresztik fülük mellett ezt az isteni figyelmeztetést! Nem mindig kimondottan rossz akaratból vagy gonoszságból. Istennek legyen ezért hála, nem! Hanem mert az ifjúság oly hiszékeny, gyenge s másrészt oly fogékony minden iránt. Ezért van e bűnnek oly szörnyű aratása éppen az ő soraikban. Ezért terheli súlyos felelősség nemcsak az ifjakat és hajadonokat, hanem ezek szüleit, a szolgatartókat s általában mindazokat, akiknek ezek gondjaikra vannak bízva, hogy a tisztátalanság bűne ellen mindig résen legyenek s attól óvják, oltalmazzák ezeket. Egy-egy komoly rendreutasítás, okos útbaigazítás, a szigorú, gondos felügyelet már sok szerencsétlenséget akadályozott meg. Ti pedig, kedves ifjak és jó hajadonok, imádság s a szentségek gyakori vétele által erősítsétek magatokat, hogy a tisztátalanság bűne bennetek talajra ne találjon s tápot ne adjatok neki.

II.

Veszedelmes a tisztátalanság bűne általános elterjedtségénél fogva. De még veszedelemesebb azért, mert titokban, orozva támadja meg az embert. Ha nyíltan, minden palástolgatás nélkül mutatná be magát; ha halottsápadt képében lépne elé, halálra ijedten futásban keresnének menedéket. De nem! A legmegnyerőbb mosolygós arcot vágja, mikor az emberek elé lép, s nem halálról, hanem több, szebb életről duruzsol nekik s halálos mérgét csillogó, gyöngyöző borban elvegyítve kínálja nekik. Nagyobb világosság kedvéért említek néhány esetet.

Egy 17 év körüli ifjú vagy hajdon megy az utcán. Megáll egy divatárus üzlet előtt, egy könyvkereskedés vagy hölgyfodrász-helyiség csillogó kirakata előtt. Mi van a fényes üvegtáblák mögött, hogy lábaik szinte gyökeret látszanak verni a földben s szemük valósággal odatapad az üvegtáblára? Egy illetlen kép. Tovább akarnak menni. De most meg egy kivágott ruha, egy rikítóan kiabáló szín tartja vissza őket. Kíváncsian nézik, nézegetik. A romlott természet tisztátalan hajlamai felébrednek bennük s tetszik nekik az érzékeket csiklandozó látvány. Végre is tovább róják az utcát; képzeletükben magukkal viszik a kéjkeltő képet, szívükben pedig a tisztátalan gerjedelmeket. Mosolyognak, nevetnek, mint ez fiataloknál már szokás, sőt valami dalt is dudorásztatnak talán. Szegények! Nem is sejtik most még, mit veszítettek el ott, a kirakat előtt. Ha tudnák, megfagyna a mosoly, a dal ajkukon. Mert tolvaj járt szívük szentélyében, s ifjúságuknak épp a legszebb éveit lopta el abból, a tiszta, a szeplőtelen ifjúság ékkövét.

Egy másik példa: A szülők megengedik, hogy serdülő leánygyermekük egész vasárnap délután, sőt még a késő esti órákban is kimaradjon és egyedül kószáljon az utcákon. De a tisztátalanság csakhamar társul szegődik hozzá. Nem gyilkos nő képében, hanem egy kedves barátnő jóakarátát színlelve. „Menj ide meg oda, ott most multság van; menj a mozgósínházba stb.! Ott pompásan fogod magad érezni. Vagy ismerkedjél meg evvel vagy avval, ha kellemesen akarod eltölteni idődet!” Ilyen és hasonló jótanácsokkal tartja a vélt jó barátnő. A tapasztalatlan gyermek örömeire éhes lelke csak úgy szívja magába az ármány cselszövő igéit, s rövidesen rá is lép a jelzett utakra, szakít a tilalom fájáról. Mert hát ő is élvezni akarja az ifjúság szép idejét. S mikor eljutott ennek az útnak végére, akkor pirosra sírta már szemeit elvesztett, ronggyá tépett, meggyalázott ifjúsága után s a keserű panasz-sóhaj reménytelen szavait ismételtetik ajkai: „Ki adja vissza ifjúságomat, az én drága ifjúságomat, hogy azt szebben, jobban tölthessem el?!”

Még egy utolsó példát hozok fel. Sötét, nehéz gondjaiba elmerülve otthon ül szobájában a családapa. A vigasztalni, segíteni akaró jóbarát képében lép hozzá is a tisztátalanság szelleme, s így szól: „Neked nem szabad feleséged egészségét kockára tenni; vagy minek szaporítanád még tovább is az ülőhelyeket asztalod körül? Tégy úgy, ahogy én mondom, s megszabadulsz az ilyen gondoktól!” Így beszél az, s a mi emberünk lépremegy. Szegény, ostoba ember! Észre sem veszi, hogy ugyanakkor elhagyják házáat Isten őrzőangyalainak jó szellemei, s elfoglalják helyüket a sötétség hatalmai; nem veszi észre, hogy feje, hogy háza fölött beborult az ég, s a nap fénye erejét veszítette számára. Csak mikor már zeng az ég, a villámok cikáznak, Isten megsuhogtatja családjá felett bosszúálló kardját, s az öldöklő angyalok pusztítani kezdenek körülötte, csak akkor hull le a hályog szeméről s tér vissza iszonyú megpróbáltatások után a házaselet törvényeinek tiszta, szeplőtelen útjaira.

K. H! Legyetek tehát talpon mindnyájan! Egyaránt vigyázzanak az ifjak és öregek! Mert aki a bárányszőnyegben körüljár, de belül ragadozó, vérengző farkas, ez – a tisztátalanság gonosz szelleme. Ez az a bűn, amely a biztos örök halált vonja maga után. Ezért figyelmeztet bennünket az apostol oly komoly szavakkal: „Tudjátok meg, értsétek meg, hogy sem a paráználknak, sem a tisztátalanknak nem lesz részük Krisztus és az Isten országában!” (Szent Pál levele az efezusiakhoz 5,5)

Pünkösöd után 16. vasárnapra (Lk 14,1–11) – A vasárnap megszenteléséről

Az édes Üdvözítő ezt a kérdést intézte az írástudókhoz: „Szabad-e szombaton gyógyítani?” Ez a kérdés emlékeztet bennünket a vasárnap megszentelésének szigorú köteletségére. Mert a zsidók szombatjának megfelel a keresztényeknél a vasárnap. Két dolgot vegyünk ma fontolóra: 1. honnét származik a vasárnap megszentelésének kötelezettsége és 2.

miként szentelhetjük meg a vasárnapot a legmegfelelőbb módon az anyaszentegyház útmutatása szerint?

I.

A szombat vagy a vasárnap megtartásának egy őspéldáját megtaláljuk már a teremtésről szóló bibliai tudósításban. (Kiv 20,11) Ott ezt olvassuk: „Hat nap alkotta az Úr az eget, földet s a tengert s mind az azokba valót és megnyugovék a hetedik napon.” De szüksége volt Istennek a nyugalomra? Valóban pihennie kellett neki a megerőltető munka után? Bizonyára nem; hisz’ az egész teremtés csak egyetlen szavába került! Miért élvezi tehát a hetedik nap nyugalomát? Hogy nekünk példát adjon!

S amire példájával tanított, ugyanazt szavaival kifejezetten meg is parancsolta. Ugyanis a sinai-hegyi harmadik isteni törvény így hangzik: „Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját, a Sabbatot, megszenteljed!” S nehogy ez a törvény valaha is feledésbe menjen, mindjárt hozzáfűzte a büntetést is, ami az áthágókra vár: „Aki azt megszentelteleníti, halállal haljon meg.” S ez nem volt holmi üres fenyegetés. Látszik ez abból, hogy midőn egy ember szombati napon fát szedett, Isten parancsára az egész zsidó népnek meg kellett azt köveznie. Kivezették sáttortáboruk elé, s egy valóságos kőzápor hullott rá, melynek csapásai alatt a szerencsétlen ember lassan kilehelte lelkét. Mutatja ez, mily komolyan vette Isten az ő napjának tiszteletben tartását, megszentelését.

S joggal! Mert ugyan miért teremtett Isten embert a földre? Talán, hogy ez itt pénzt gyűjtsön, hordjon össze magának? Vagy, hogy folyton csak az élvezetek poharát ürítgesse? Hogy haszontalan semmittevésben várja meg elmúlása, halála napját? „Nagyobbra születtem”, kiált fel Szent Szaniszló s figyelmeztet mindnyájunkat. Magasabb célt tűzött Isten az ember szeméi elé, azt, hogy Neki szolgáljunk, hogy őt tiszteljük itt a földön. S ha teljes jogával akarna élni az Úristen velünk szemben, azt is megkövetelhetné mindegyikunktől, hogy napról-napra, mégpedig ennek egy tekintélyes részében öelötte térdeinkre ereszkedjünk s kezeinket feléje kitérve, magasra emelve tartjuk. De a jó Isten az ő hozzánk való jogának gyakorlásában távolról sem terjeszkedik ki ennyire. Megelégszik, ha a hét nap közül csak az egyetlen egy vasárnapot szenteljük különös tiszteletére. Nem joggal suhogtatja-e meg tehát felettünk vesszejét, ha mi még ezt a keveset is megtagadjuk tőle, ebben is megrövidítjük? Vagy kénytelen volna az Úristen, ki előtt imádva hódol az egész mennyország, egy nyomorúságos emberi teremtménytől mindent eltérni? Hogyan nevezhetné akkor magát Úrnak, vagy éppen Úristennek? Ellenkezőleg, én azt hiszem, hogy Isten ily nagy bőkezűsége láttára – a hét naptól csak egyet kötött le magának –, most már a fennkölt, nemesebb gondolkodás azt követeli minden embertől, hogy ezt az egy napot ne csak, hogy éppen meg is adjuk neki, hanem igazán, lelkesedő szent örömmel adjuk azt neki.

De ne firtassuk tovább az Isten kétségtelenül nagy és szent jogát! Lássuk, mennyire fontos a vasárnap megszentelése az ember örök üdve szempontjából! Korunkban minden csak a nagyobb vagyon, a több élvezet megszerzésére irányul. Hol lehet többet, legtöbbet keresni, mi hoz és hogyan hoz legnagyobb kamatot, mi biztosítja a legnagyobb hasznot, ez ma minden társalgás, összejövetel legfőbb beszéd tárgya. Teljesen az anyagiakon csüngünk, földizű gondolkodás- és érzelmi világunk.

S a mindennapi életnek ebbe a zürzavaros zshivájába, lótás-futásába az egyik nap belekondulnak a mi kis templomaink harangjainak érces, hívogató hangjai. Megszólalnak a vasárnapi harangok. Sursum corda! – fel a szívekkel! – hirdetik mindnyájunknak. Nem a világ számára vagyunk teremtve! Ott fent van egy másik világ! A magas kék égboltozaton túl van igazi hazátok! – hirdetik. Ott lakik Atyátok, az Isten! a végtelen Szellem! Ott vannak testvéreitek, a szentek. Oda kell nektek is eljutnotok egy tiszte, szent élet után! Nem úgy hangzik-e mindez, mint kellemes, égi muzsikaszó? mint egy jobb és szebb világ dalba öntött

üzenete? Ezt hallva, kiegyenesedik földfelé hajlott görnyedtségéből az emberi lélek; eszébe jut értéke, nagysága, erkölcsi rendeltetése; a fenséges életcél megjelenik lelki szemei előtt az örök élet minden boldogságával. A vasárnapok nélkül csak egy bűnben sorvadó életküzdelem volna az emberiség sorsa.

II.

De hogyan szentelhetjük meg a vasárnapi szent nyugalmat a legmegfelelőbb, a legméltóbb módon? Az anyaszentegyház második parancsolata mondja meg ezt nekünk! Ez így szól: „Vasár- és ünnepnapokon szentmisét becsületesen hallgass!” S a szentmishallgatás valóban a legtökéletesebb módon felel is meg a vasárnap-megszentelés két főcéljának.

Amint láttuk, a vasárnap első célja, hogy azon Istent tiszteljük, imádjuk. A legmagasztosabb dicsőítőáldozat pedig éppen a szentmise. Az ószövetségben is megtaláljuk bizonyára az Isten tiszteletének nagyszerű megnyilatkozását – lépten-nyomon, minden időben. S minő tiszteletet adtak Istennek a szent vértanúk a kínpadok borzalmai közt! Bámulatba ejtették még hóhéraikat is, s ezek így kiáltottak fel nem egyszer: „Milyen Isten lehet is az, akiért az emberek ily örömmel vállalják a halált?!” De kicsodák az ószövetség szent cselekményei, a szent vértanúk halálkínjai is mind mind a szentmise-áldozattal összehasonlítva? Csak mint egy kis karonülő gyermek gagyogása, hebegése, ide-oda tipegése, topogása. Mert a szentmisében nem hibátlan bárányt, nem is egy nemes emberélelet áldozunk fel Istennek, hanem Isten egyszülött Fiának áldozatát mutatja be az oltár szolgája. Ennél drágább áldozatot elgondolni sem lehet. Tegyük fel, hogy az ég s a föld versenyre kelne egymással abban, hogy melyikük tudja Istent szebben, méltóbb módra tisztelni. Erre fel, az égiek egy fenséges látványú körmenetet rendeznének. A menet élén ott van maga a boldogságos Szűz Mária; őt követné az angyali világ kilenc kara s ezek után lépdelnének a szentek és boldogok végeleáthatatlan sorokban. Mikor Isten trónja elé érnek, leveszik fejükről égi koronáikat s imádattal hajlonganak felséges színe előtt, kiáltván: Szent, szent, szent! Valóban, ez fenséges, dicsőítő látvány! Mit tudnánk ezzel szemben mi felmutatni, szegény ember-férgek?! Hogyan kelhetnénk velük versenyre! De íme, az anyaszentegyház megbízza egyetlen, legkisebb papját a szentmise bemutatásával! S ez meggyújtja a küzdő egyház áldozatának szent tüzet az oltáron. S amint ez a tűz fellángol, az egész mennyország, nem tudva hovalenni a bámulattól, megbontja oly szépen elrendezett sorait, mert mindegyik sietve-siet, hogy jelen lehessen a szentmiseáldozat bemutatásánál. Mert aminő magasan van az ég a földtől, oly magasan felette áll Krisztus miseáldozatának dicsérete minden teremtménynek hódolata felett. Ó nagyszerű, ó fenséges szentmiseáldozat!

A vasárnap megszentelésének második célja erkölcsi vonatkozású, s ez: az ember megszentelése. Ezt is előmozdítja a szentmise hallgatása. Mert ami az eső a természetben egy kedvező és dús növekedés, reményteljes fejlődés szempontjából, ugyanaz Isten természetfeletti kegyelme a lelki életben. A szentmise nagy kegyelem-eső, mely vasárnaponként bőségesen hull alá a keresztény világ lelkének földjeire, mezőségeire. Az édes Üdvözítő mondotta e vigasztaló szavakat: „Bármit is kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek.” (Jn 16,23)

De mikor kérhetünk inkább Jézus szent nevében, mint amikor a szentmise áldozatát bemutatjuk! Ebben az Üdvözítő önmagát ajándékozta nekünk. Mintegy a legdrágább kincset nyomja kezünkbe, s így szól: „Most pedig menj és lelki életed háziszükségletét vásárolj meg az egész jövő hétre! S ha mi ezért a drága aranypénzért be akarunk vásárolni a jó Istennél, melyik kegyelmét tagadhatná meg tőlünk egy ilyen ár fejében? Ha az ég minden felhalmozott drágaságait is nekünk adná, mi még mindig busás árat fizettünk volna ezekért, mert az ég minden kegyelmi kincse sem ér fel magával Krisztus Jézussal. Mily bőséges áldás száll tehát a keresztény hívekre a szentmiseáldozat nyomában! Nem tapasztaltátok még ezt a magatok

életén is? Nemde, ha a vasárnapi szentmise alatt buzgó imában keresték fel a jó Istent, ezután az egész hét valahogyan egész másként múlt el felettetek, új erőt, új bátorságot merítettetek abból?!

Újuljunk meg ma is a szentmise-áldozat meghallgatása, az abban való résztevés által! Ne gondoljuk soha, hogy a szentmise-hallgatás idővesztés! Régi mondás tartja s mindig igaz is marad, hogy Isten áldásán múlik az ember fáradozásainak gyümölcse. Ezt az isteni áldást pedig nagy mértékben előmozdítjuk és kieszközölhetjük a magunk részére a szentmise ájtatos meghallgatása által.

Pünkösöd után 17. vasárnapra (Mt 22,34–46) – A hitetlenség bűnéről

Az édes Üdvözítő a mai szent evangélium 2. részében korának hitetleneivel szemben veszi fel a harcot. Ezt a harcot Ő maga idézi fel ezzel a kérdésével: „Mit tartotok ti a Krisztus felől?” S a harcot győzelmesen meg is állotta, mert végezetül ezt olvassuk: „És senki sem tudott neki egy szóval sem felelni.” Napjainkban is uralkodik a hitetlenség s talán inkább, mint valaha is. Különösen az alsóbb néposztályok, főképp a gyári munkások vannak kitéve a lelki pestis ezen veszedelmes betegségének. Nagyon üdvös tehát tudnunk, mihez tartsuk magunkat a hitetlenséggel szemben. Lássuk azért világosan: 1. mit kell és 2. mit nem szabad tennünk, hogy elkerülhessük.

I.

Mit kell tennünk, ha nem akarunk áldozatul esni e lelki ragálynak? Ha manapság járványos betegség üti fel fejét valahol, mint például kolera, himlő stb., védőoltásokkal védekeznek az emberek. Ezt az óvatossági eljárást kell átvinnünk a lelki térre is. S ugyan mi lesz itt az oltóanyag? Mi az ellenmérge a hitetlenségnek? Megmondom: a keresztény életmód. Mert azt vallja egy nagy emberismerő: „A hitetlenség nem annyira az észben, mint inkább a szívben fészkel.” Mit akar ő ezzel mondani? Azt, hogy a hitetlenség oka rendszerint a romlott, bűnös életmód. Azért is mondják, hogy az ember először erkölcstelen s csak azután hitetlen. Halljuk, mit mond egy nagyírú tudós! Szavai megszívlelésre méltók. „Szeretnék – úgymond – egy józan, mértékletesen élő és igaz embert látni, aki Isten létét tagadja. Ez legalább elfogulatlan volna. Csakhogy ilyen ember nincs.”

Miért van az, hogy a hitetlenség többnyire a szívben bírja forrását? Erre a kérdésre könnyű a felelet. Azért van ez, mert óriási és áthidalhatatlan szakadék tátong a bűnös életmód cselekedetei s a hit követelményei között. S valahányszor bünt követünk el s a hit követelményeit megsértjük, mindannyiszor megmozdul bensőnkben a lelkiismeret, s élénken tiltakozik eljárásunk ellen. Úgy áll elénk, mint egykor Keresztelő Szent János állt Heródes elé s bátran szemünkbe vágja: „Ezt neked nem szabad tenned!” A bűnös élvezet nyugalma ez a hang nagyon kellemetlenül zavarja. Mindig és mindenütt nyugtalanítja; nem tud szabadulni tőle még a legcsillogóbb társaságban, a legkéjesebb örömök habzó élvezetei közt sem. Éppen mikor a legnagyobb biztonságban érzi magát előle, éppen a szórakoztató örömök legkellemesebb perceiben suttozza a fülébe, majd harsogja a kísértet ijesztő szavaival: Van Isten, van szigorú Bíró, van örök pokol is. Nem csoda, ha az emberek ezt a hangot elfojtani igyekeznek magukban, ha minden módot és alkalmat megragadnak, hogy ezt a kellemetlen figyelmeztetőt, ezt a csend- és békebontóját életüknek ártalmatlanná tegyék s száműzzék a világból! Csakhogy a lelkiismeret hatalmával szemben tehetetlenek. Azért hát bebeszéli saját maguknak, hogy Isten, az ítélet s az örök pokol csak a képzelet szüleményei. S ha valaki az igazság leggyengébb látszatával is tudja támogatni szívük hő vágyát, úgy ragaszkodnak

ahhoz, úgy kapaszkodnak abba, mint a fuldokló ember a legvékonyabb szalmaszálba. Úgy viselkednek, mint félénk, kis gyermekek. A kétely takaróját fülön felül húzzák s a takaró alatt folyton-folyvást ezt rebesgetik: nincs pokol, mert hisz, én nem látom. S így a régi igazság megint csak bebizonyosodik: az ember először tetteivel, életmódjával pártol el Istentől s csak azután lesz értelmileg hitetlen, mert amit szeretünk, amit kívánunk, azt szívesen elhisszük.

Rousseau is így figyelmeztet: úgy éljetez, hogy kívánhassátok Isten létezését s majd meglátjátok, hogy sohasem fogtok kételkedni létezése valóságában. Mi oka is lehetne a jó és igaz embernek, hogy ebben kételkedjék! Inkább óhajtania kell szívének is az egyedüli nagy, feltétel nélküli Igazságot. Mert az erényes ember nem fél a pokoltól, hisz a mennyországban vigasztalódik általa, ez neki erőt ad és boldogsággal tölti el. Ha tehát el akarjátok kerülni a hitlenség mételeyét, éljetez példás keresztény életet; tartsátok meg a parancsolatokat, járuljatok a szentségekhez.

II.

Ezeket kell tennünk. Vannak azonban dolgok, amiket nem szabad tennünk. A szentírás egy helyütt azt mondja: „Aki a szurkot illeti, megmocskoltatik attól.” (Sir 13,1) Ez a szurok a hitlenség. Ha nem akarjuk, hogy bepizkítsuk magunkat vele, úgy tartózkodnunk kell attól. Innen a főszabály: Ne tartsunk fenn semmiféle összeköttetést vagy éppen bizalmas baráti kapcsolatokat hitetlen, vallástalan emberekkel; olyanokkal, akik szent vallásunk igazságait gúny vagy nevetség tárgyává teszik! Ne legyünk tagjai olyan testületeknek, társulatoknak s bármilyen néven nevezendő alakulatoknak, ahol a vallásos meggyőződést nem tartják illő tiszteletben. Már Szent Pál figyelmeztet: „Ne húzzatok egy igát a hitetlenekkel. Mert mi köze az igazságnak a hamissághoz? Vagy mi köze van a világosságnak a sötétséghez?” (2Kor 6,14) Ezt a figyelmeztetést az apostol nagy lélek- és emberismerete sugallta, abból fakadt.

Mert mi is szokott előbb-utóbb a nyomában járni a hitetlen elemekkel való érintkezésnek? Először is elmaradnak a vallásos keresztény élet és meggyőződéses hit megnyilvánulásai. Az ember itt-ott elmarad a szentmiséről, elmulasztja a szentségek gyakoribb vételét, az imádságot. S ugyan miért? Hát csak, mert nem szeretné éppen, ha mások álszenteskedőnek, képmutatónak, papok bolondjának tartanák és azok miatt bosszantanák. Ahhoz meg nagyon kevés embernek van „mersze” és bátor hitvalló lelkülete, hogy egy egész társaság gúnyos megjegyzései ellenére is kiálljon és egész egyszerűen, de a meggyőződés őszinte, erőteljes hangján kijelentse: én a magam részéről hiszek és hitemet meg is akarom tartani!

De a keresztényi kötelességek elmulasztása még nem minden. Ez csak az első lépés szokott lenni a lejtőn lefelé. Ezután már inkább rohan az ember lefelé. Mert imádság, szentségek nélkül nincs kegyelem sem, amely felfelé húzná s a megromlott természet ólomsúlyának erejét kiegyensúlyozná, őt visszatartaná, sőt a lelki élet magasságai felé lendítené. Ezáltal a hit fénye lassankint elhomályosodik; elsötétül az a nap, amely a gyermek- és ifjúkor idején oly tisztán ragyogott hitvilága belső, tiszta egén. A lélekben beáll – a tél. Hideg vallási közöny és tudatosan támasztott vallási kételyek fagyos légkörében kihál minden hitélete. Majd követi ezt végül is a vallásos hit elmúlása és halála, s ezzel elveszett az emberi szív legdrágább, legragyogóbb drágaköve és dísz.

Pedig mit mond Szent Agoston? „Nincs az a földi kincs, gazdagság, tisztelet és bármiféle földi jó, amit össze lehetne hasonlítani szent hitünkkel.” Ezen állításához a legfényesebb bizonyosságot szolgáltatotta az első kereszténység háromszázados élete, amikor is az üldözések dühöngése idején megszámlálhatatlan vértanú lépett a kínpadokra s kimondhatatlan kínok közt lehelte ki életét. S ugyan miért? Talán, hogy aranyat, ezüstöt s más földi kincseket halmozzon össze? Vagy hogy hősi nevét beírja a történelem lapjaira? Nem! Ennél sokkal szebb és nagyobb, sokkal nemesebb kitüntetés után vágyakoztak: a legyőzhetetlen, a megtántoríthatatlan hit győzelmi pálmájáért folytattak küzdelmet. A kínpadok borzalmái

helyett méltóságban és tisztletben lett volna részük, ha csak egy szemernyi tömjén darabkát dobtak volna is oda a hamis istenek bálványoltárainak tüzére. De nem, ezt nem tették, mert a hitet, annak kincsét mindennél többre becsülték. Inkább a vérpadra léptek, s feláldoztak vagyont, vért s életet. Hitüket azonban megtartották, s abban ők boldogok is voltak! Így ezek. S mi? Mi olyan könnyen odaadnók rablók kezére legdrágább kincsünket; a szent hitet? Csak odavetnők, mint valami régi, elhasznált ruhadarabot? Tudom, hogy nem teszitek. De hát miért nem kerülitek akkor a vallástalan emberek társaságát, barátkozását, s miért léptek olyan testületbe, egyesületbe, amelynek szelleme a szent vallástól, szent hitüinktől idegen. Hiszen nyilvánvaló, hogy ezek révén terjed a hitetlenség ragálya.

Egy ifjú végtelenül szomorú esete jut itt eszembe. Nemrég történt. Holtan találták egy fa tövében, öldöklő fegyver hevert nem messze tőle a földön s mellette egy kis cédula, melyre ez volt írva: „Aki holttestemre ráakad, az tudja meg, hogy én öt évig boldogan és megelégedetten éltem az evangéliumi törvények szerint. De szerencsétlenségemre, melyet megsiratni nem volt elég könnyem, hitetlen emberek társaságába keveredtem. Ezek vittek oda, hol most látsz engem. Támasza akartam lenni szegény jó szüleimnek aggkorukban. Azonban nem így történt. Az életet már nem bírtam tovább viselni, el kellett azt dobnom magamtól; ide vitt a hitetlenség.” Ily fájdalmas és megsiratni való, félelmetes végállomása egy ifjú, reményteljes életnek!

Pünkösd után 18. vasárnapra (Mt 9,1–8) – A felebaráti szeretetről

A mai szent evangélium két, egymástól erősen különböző embercsoport viselkedése nyomán kíván tiszta képet nyújtani az igazi felebaráti szeretetről. Az 1. kis csoportot az a négy férfi képezi, akik az inaszakadtnak segítségére sietnek. Ezek egyben az igazi, a jóindulatú és tevékeny felebaráti szeretet szép példáját nyújtják. Velük szemben a 2. csoport az írástudók és farizeusok gyülekezete, akik durván lábbal tiporják a szeretet e nagy parancsát.

I.

Először is lássuk a négy férfiút, akik a szerencsétlen inaszakadtat Jézus elé viszik. Egy nap tehát híre ment Kafarnaumban, hogy a názáreti Jézus betért ott egy házba. Mindenki, ifjú és öreg egyaránt oda tódult ehhez a házhoz, hogy boldogító közelébe juthasson. A mi szegény betegünket is elfogta a vágy, hogy Jézushoz menjen, annál is inkább, mert gyógyulását remélte általa. De hiába, mert járnai nem tudott, hisz inaszakadt volt s nem volt, aki elvezette volna. Ekkor segítségére siet ez a négy férfiú, akik azon sebtiben előkerítenek egy hordozható ágyat s azon elviszik ahhoz a házhoz, melyben Jézus tartózkodott. De mit látnak itt? Szent Márk evangélista elbeszélése szerint az egész ház ekkorra már zsúfolásig tömve volt kíváncsi emberekkel úgy, hogy gondolni sem lehetett arra, hogy a nagy beteggel Jézus elé férközhessenek. De jól mondja a közmondás, hogy a szeretet találékony. Gyorsan határoznak, s egy létrát keresnek, melyen a beteget ágyastul felcipelik a háztetőre. Tudni kell, hogy a ház teteje a keleties építkezési mód szerint lapos volt. Mikor ide felsegítették, a háztetőn egy nyílást feszítettek, s ezen keresztül a beteget úgy, ahogy volt ágyában, erős kötelek segítségével lebocsátották Jézus lábai elé.

Íme, rövid foglatban az a nemes, szép cselekedet, melyre e négy férfiút a felebaráti szeretet ösztönözte! Mennyire különböznek is ezek többi társaiktól! Ezek közül is bizonyára látták többen a szegény, magán segíteni nem tudó nyomorékot. De hideg közönnyel siettek el mellette, csak magukra, egyéni érdekeikre gondoltak. Kétségtelen, hogy messze mögötte

maradtak a felebaráti szeretet követelményének, amely az édes Üdvözítő felfogása szerint, mindig segíteni iparkodik embertársán. – Voltak talán ismét mások olyanok is, akik részvétellel tekintettek e szánandó, szerencsétlen emberre, néhány bátorító, vigasztaló szót is intéztek hozzá. Már ez is valami! De hol van még ez a részvételleljes szánakozás, a szépen hangzó szavak is az igazi, mert tettekész és cselekvő szeretettől! Mert az őszinte, szép érzelmek és szavak csak rügyek, csak bimbók még a felebaráti szeretet fáján, csak az élet megindulását jelzik; de virága, illatos, kellemes virága, sőt gyümölcse ennek a gyönyörű fának: az *áldozatos cselekedetek*. Ezt pedig Kafarnaum lakosai közt itt, ennél a négy férfiúnál találjuk meg. *Tetteket* látunk náluk. Fáradnak, bajlódnak a szegény emberrel, s pedig sokat. Bizonyára bele is izzadtak az ágyhordozásba. De nem vesztik kedvüket; kitartanak, míg csak igazán jól nem tesznek vele. De *áldozatot* is hoztak. Mert nem kétséges, hogy ők maguk is nagyon kíváncsiak voltak a nagyhírű, csodatévő Jézusra. De azért nem szaladnak mintegy fejvesztetten s csak magukra gondolva hozzá, mert lám, a felebarát szerencsétlensége feltartóztatja őket útjukban. Tanuljunk ettől a négy férfiútól igazi felebaráti szeretetet! Mit használ a zimankós téli időben a kályha is, ha nem ég benne tűz? Mit használ a szeretet is, ha nem nyilatkozik meg áldozatos jócselekedetekben?! Nemcsak a hit, de a szeretet is holt cselekedetek nélkül.

Milyen benyomást tett e négy férfiú viselkedése az édes Üdvözítőre? A lehető legjobbat. Nem is csoda! Hiszen oly nagyon szívében fekszik az Úr Jézusnak a felebaráti szeretet parancsa! Oly erősen dobogott ettől az ő szentséges Szíve is! S mit tesz ezért? Már e négy áldozatkész férfiúra való tekintettel is elárasztja, elhalmozza ő is a szegény inaszakadtat irgalmas szeretetének beszédes bizonyítékaival, áldásaival és jócselekedeteivel. Nem is kívánja, mint ezt máskor szokta tenni, csodatévő hatalmának szavakkal megvallott hitét. Nem is várja meg, hogy a nagybeteg ember előadja bensőséges kérését. Nagy, szinte türelmetlen szeretete nem ismer korlátokat, nem tud késlekedni, fontolgatni, hanem azonnal a gyógyító cselekvés terére lép.

II.

Lássuk most e szép és nemes eljárás ellenkezőjét az írástudók oldalán. Az irigység és ellenszenv megtestesítői ezek. Az édes Üdvözítő határtalan szívjóságában „fíának” szólítja a szerencsétlen inaszakadtat. „Bízzál, fiam!” – mondja neki. Ilyesmit az írástudók teljesen kizárt dolognak tartottak volna. Nem csoda, ha ez a megszólítás a szívükbe hasított. Annál is inkább, mert hisz’ jól ismerték az inaszakadtat; tudták róla s ezt egész Kafarnaum is beszélte; hogy ő maga volt oka szörnyű betegségének. Könnyelmű, kicsapongó életével szerezte magának betegségét. Éppen azért, úgy gondolkodtak, hogy itt csak egy alapos és komoly figyelmeztetés, esetleg egy szigorú büntetés lett volna a helyénvaló, hogy így elrettentő például szolgáljon másoknak. S ehelyett az édes Üdvözítő ezen irigylésreméltó szavakkal fogadja: „Bízzál, fiam!” Ezt ők egész egyszerűen fel nem foghatták s el nem tudták viselni. „Ti képmutatók, ti kígyók és viperák fajzati”, mondotta ezért nekik az édes Üdvözítő; nekik, kik magukat a szentség és tökéletesség kizárólagos képviselőinek, példaképeinek tartották. Ezt az embert pedig, kire egy bűnös életmód is ily rettentő pecsétjét nyomta rá, „fíának” nevezi. No, ez már igazán sok volt nekik a jóból. Önző keblükben felszította ez még inkább az ellenszenvet s gyűlöletet. Gonosz felindulásukat nem is tudták tovább türtöztetni. Istenkáromló szavakkal támadnak rá: „Mit akar ez az idevetődött vándor prédikátor? – mondották. Hisz’ káromolja az Istent! Hogy merészeli oly gonoszul azt mondani valakinek, hogy bűnei meg vannak bocsátva?” Ilyen és hasonló módon gondolkodtak a farizeusok.

Mielőtt azonban pálcát törnétek felettük viselkedésük miatt, tekintsetek előbb önmagatok bensejébe s vizsgálódjatok abban. Nem történik-e ez meg veletek is? Sokan, ha mások kis

szerencsáját, boldogulását látják, ahelyett hogy örülnének ezen, irigykednek, botránkoznak, zúgolódnak Isten és ember ellen.

Mily benyomást keltett a farizeusok szívtelen és könyörtelen viselkedése az Úr Jézusban? Megbélyegezte őket és „gonoszságnak” nyilvánította eljárásukat „Miért gondoltok – így szólt – gonoszt szíveitekben?” Nem ok nélkül választotta az Úr Jézus ezt az erős kifejezést. A farizeusok ugyanis úgy igyekeztek magukat mindig feltüntetni, mint akiket egyedül és kizárólagosan minden cselekedetükben csak Isten nagyobb dicsősége vezérel és hat át. Ha tehát az édes Üdvözítő amúgy gyengéden s csak azt mondta volna nekik: tévedtek; rejtett irigység, ellenszenv beszél belőletek, ezek bizonyára kézzel-lábbal kapálództak volna egy ilyen beállítás ellen. Bizonyára azt felelték volna: „Korántsem! De az Isten dicsőségét, tiszteletét kell nekünk védeni s felebarátaink javát! Isten dicsőségéhez ne nyúljon hozzá senki!” stb. Amint ez már oly gyakori eset, a farizeusok is az igaz jámborság és őszinte buzgólkodás köpenyébe burkolták irigységüket s gyűlöletüket. De ördögi ravaszságukon az édes Üdvözítő könnyen átlátott. Egyetlen biztos mozdulattal lerántotta róluk a képmutatók álarcát. „Miért gondoltok gonoszat?” S ezt az egész összegyűlt nagy néptömeg előtt s annak fülehallatára mondotta nekik, nem volt tekintettel semmire, ez egyszer könyörtelen volt a képmutatókkal szemben. Az Úr Jézus ezen szemrehányása, alapos megleckéztetése folytán minő szégyenpír boríthatta el a képmutató farizeusok arcát! Az édes Üdvözítő eljárása a két embercsoport viselkedésével szemben nagy és üdvös tanulással szolgál mindnyájunk részére. Ez a tanulság kettős: Az egyik: ha megtartjuk a felebaráti szeretet parancsát, úgy kedvencei leszünk az Úr Jézusnak, s nagy és fényes jutalomra tarthatunk számot. S ha áldozataink, jócselekedeteink fejében semmi más jutalmunk sem volna, mint az, hogy az édes Üdvözítő az ítélet napján majd hozzánk is ily szóval fordul: „bizzál, fiam!” – azt hiszem, fejedelmi, sőt királyi lesz a mi jutalmunk. – De ha nem tartjuk meg, ha megszegjük a szeretet e nagy parancsát, csak a legszigorúbb büntetésre lehetünk elkészülve –: s ez a második fontos tanulság. Mily rettenetes még elgondolni is, hogy az örök Bíró az ítélet napján e szavakkal forduljon hozzánk: „Miért gondoltatok gonoszat szíveitekben?!” Ó, mily keserű könnyek áradatával kellene akkor megsiratnunk a felebaráti szeretet parancsának áthágásait, a meggondolatlan kézzel rajta ejtett sérelmeket! Legyünk tehát pontosak és lelkiismeretesek annak a parancsnak teljesítésében, mely oly közel nőtt az Úr Jézus szent Szívéhez.

Pünkösöd után 19. vasárnapra (Mt 22,1–14) – A szentáldozás felséges voltáról

A mai szent evangélium egy fényes, királyi lakomáról emlékezik. Ilyen nagy és fényes lakoma a szentáldozás is. Sajnos azonban, hogy sokan figyelmen kívül hagyják a meghívást erre a lakomára is. Miért? Mert nem ismerik eléggé becsét, igazi nagy értékét. Vizsgáljuk meg azért 1. a szentáldozás lakomáján felszolgált eledel végtelen fenségét, legdrágább értékét és 2. az ennek élvezete nyomán fakadó igen üdvös hatásokat és eredményeket.

I.

Minő eledel is az, amivel az Úr Jézus a szentáldozás mennyei lakomájában az ő híveit megkínálja és táplálja? Ezt mindnyájan tudjátok. Egy kis vékony, kerek ostyácska az, melyet Isten felszentelt szolgálja imádó lélekkel és szent félelemmel eltelve tart kezében. Lehet ennél, a külső után ítélve, jelentéktelenebb táplálék? Nem hangzik-e különösen, ha valaki ennek ellenére a szentáldozási lakoma nagyszerűségét akarja általa bizonyítani?!

De nem szabad felednünk, hogy e külsőleg jelentéktelen ostyácska a mi földi szemeink előtt az átlátszó kis kenyérke külső színeivel nem is fejezheti ki az alattuk rejlő nagy

Fenséget. A szentmise alatt, az átváltoztatásnál áldja meg azt a felszentelt pap s akkor mondja Krisztus Jézus a pap ajkai által a szavakat: „Ez az én testem!” S ebben a pillanatban csodálatos dolog történt, amely az eget és a földet egyaránt bámulatra ragadja. A kenyérke átváltozott Krisztus Urunk legszentebb testévé és vérévé. Különösnek tartjátok ezt? De hát nem figyeltétek meg még soha kora reggel a fűszál végén reszkető harmatcseppet? Remegve csüng a fűszálon az alig észrevehető vízcseppecske. De lám, mikor a felkelő nap egy sugara ráesik, fényleni, ragyogni kezd, mint a tiszta arany; csillog, szikrázik, mint drága gyémántkő. Ez történt a szentostyával is. Az átváltoztatás szavai által az isteni mindenhatóságnak egy sugara lövell rá mintegy az égből s ennek hatása alatt átváltozik Krisztus Urunk szent testévé és vérévé.

Igaz, hogy mi e nagy titkot véges emberi értelmünkkel meg nem érthetjük s fel nem foghatjuk. De hogy az lehetséges, azon kételkednünk nem lehet s nem is szabad. Mert ugyanaz az Isten, aki a pusztában ötezer embert kevés kenyérrel is táplált és jóltartott; aki a kánai menyegzőn a vizet borrrá változtatta; aki biztos lépésekkel haladt a hullámzó tenger vízhatán; aki egyetlen szavával hozta létre a napot, holdat, csillagokat, szóval az egész nagy mindenséget, ugyanez az Úristen a kenyeret is átváltoztathatja az ő szent testévé. De nem kételkedhetünk az átváltozás valóságában, ténylegességében sem. Mert, ha az örök és csalatkozhatatlan Isten azt mondja a kenyérről, melyet kezében tart: „Ez az én testem”, hogyan vonhatja kétségbe egy szegény és annyira határolt emberi értelem ennek a kijelentésnek igazságát és helyességét. S ha ezt mégis megtenné, világos, hogy a végtelenül igaz és szent Istent illetné többé-kevésbé hazugsággal, azt az Istent, aki pedig azt mondja magáról, hogy „az ég és a föld elmúlnak, de az ő igéi el nem múlnak soha.” (Mt 24,35)

Ha valamiről, úgy a szentáldozásról elmondható, hogy „a látszat csal”. Ugyanis nem egy kis kerek kenyérke az, amit az ember magához vesz, hanem valóban és igazán az Úr Jézus szent teste és vére. Azért kiált fel az egyház is nagy lelkesedéssel és elragadtatással: „Ó mennyei vendégség, melyben Krisztust vesszük magunkhoz!” Igen, az eledel, mely ezen lakoma asztalára kerül: Jézus Krisztus, az Isten egyszülött Fia. Micsoda emellett az a lakoma, melyet egy valaki, aki gazdagságával akart dicsekedni, az ókorban készített vendégeinek? Eltöprel. Pedig bizonyos, hogy olyan ételeket tálataltott fel előkelő vendégeinek, hogy egy-egy harapás is felért belőlük egy vidéki földbirtokkal, egy tekintélyes vagyonnal. De összehordhatta volna bár a világ minden gazdagságát; a föld és a tengermélységek minden kincseit, ékeit s készíttethetett volna azokból vendégeinek, mégis oly messze maradt volna a szentáldozásban nyújtott eledelnek, mint amily messze van ég a földtől. Mert az egész nagy teremtett világ minden kincseivel sem ér fel az Isten egyszülött Fiával. Már pedig őt vesszük magunkhoz a szentáldozásban. Van-e tehát ennél fenségebb és drágább eledel? Igazán elmondhatom előttetek Szent János apostol szavait: „Vajha tudnád, ismernéd az Isten ajándékát!” (Jn 4,10) Bizonyára nem hagynád figyelmen kívül a meghívást e lakomára sem csupa könnyelműségből, sem világias gondolkodásból kifolyólag.

II.

Aminő drágalátos ez a lakoma, oly fenségesen nagyszerű annak hatása is. Honnan tudjuk ezt? Egy evangéliumi esemény kapcsán alkothatunk erről magunknak egy kis fogalmat. Az édes Üdvözítő egykor áthaladt egy város utcáján. Hatalmas néptömeg szorongott utána. Mindenki látni, hallani akarta. Egy sápadt, soványképű asszony is addig erőlködött, addig fúrta magát a tömegen keresztül, míg végre Jézushoz ért. Nem csoda! Tizenkét esztendeje szenvedett már igen súlyos betegségben: vérfolyásban. Minden vagyonát odaáldozta s elköltötte már betegségére; felkereste a leghíresebb orvosokat. Mindhiába! Közeli halálnak nézett már elébe. Ekkor értesült a csodatévő názáreti Jézusról, s így szólt magában: „Ha csak ruhájának a szegélyét érintem is meg, meggyógyulok.” (Mt 9,21) Ha a mai idők felvilágosult

és szabadgondolkodó emberei ezt hallhatták volna, bizonyára jót nevettek volna a szerencsétlen asszony együgyűségén! S mégis, mi történt? A nagy tolongásban csakugyan megérintette Jézus ruhaszegélyét s hirtelen meggyógyult. Amit nem tudott neki megadni semmiféle emberi tudomány és ügyesség, azt egy pillanat alatt elnyerte Jézus isteni ereje által. Ó miként örült, ujjongott és magasztalta ez Istent!

Alkalmazzuk ezt a történetet a szentáldozásra! Az a szegény asszony csak az Úr Jézus ruhájának szegélyét érintette meg s azonnal meggyógyult. Hát mi a szentáldozásban? Mi sokkal többen részesedünk. Mi ajkunkra vesszük közvetlenül s magát az Úr Jézus legszentebb testét. Micsoda isteni erő sugárzik ilyenkor ebből a szent testből! Látjuk ezt az üldözések idején. Gondoljunk a háromezázados keresztényüldözésre, de ne csak ezekre, a jóval későbbiekre is, melyek Kínában, Japánban, Angolországban és Hollandiában vártak a keresztényekre. De ezek hősies lelke győzedelmeskedett a kín- és verpadok borzalmi felett, mit maguk a hóhérok sem tudtak mivel magyarázni. Kutattak tehát a különös jelenség oka után. Végül is rájöttek, megtalálták. Megtalálták abban a csodálatos kenyérben, mellyel ezek magukat kivégzésük előtt a szentáldozásban táplálták. Igen, ez adott nekik oly erőt és lelkesedést a szenvedések elviselésére, hogy mint Aranyszájú Szent János mondja, úgy hagyták el az áldozató asztalkát, mint tüzet lehelő, rettenthetetlen oroszlánok.

K. H.! A szentáldozás azóta sem veszített a legkisebbet sem erejéből. Ugyanaz az erő megvan benne ma is. S ha nem is fenyegetnek bennünket olyan üldözések, melyek földi javainkba, vérünkbe vagy életünkbe kerülnének, bizonyos üldöztetéseknek mi is ki vagyunk téve állandóan a világ és romlott természetünk részéről, s ezek is nem kevésbé félelmetes és veszedelmes üldözések, ha ugyan nem borzalmasabbak a fent említett keresztényüldözéseknél. Ez utóbbiak sok ezer vértanú életét követelték, az igaz. De ha azt a haditeret láthatnánk egyszer, melyen végigpusztított a világ, az ördög s a megromlott emberi természet! Hogy elrémülnénk a borzalomtól, látva a sok-sok megcsontított hullát! S miből meríthetünk erőt ezen ellenségeink ellen? A szentáldozásból. Erről tanúskodik Borromei Szent Károly is. Ez, midőn egy alkalommal azt kérdezték tőle, miképp tudott annyi romlott ember s a nagyváros annyi veszedelmei közt is tiszta s erényes maradni, a szentáldozásra hivatkozott, melyhez minden vásár- és ünnepnap járult.

K. H.! Mindegy nektek teljesen, vajon az égbe vagy pokolba juttok-e? vajon örökkön-örökké örülni avagy szenvedni fogtok-e? Mert ha nem, úgy járuljatok gyakran az esztendőben a szentáldozáshoz! Gyönyörű példát adott erre egy tengerész. Késő esti órában ment már csak be a templomba és áldozni kívánt. A pap figyelmeztette, hogy ehhez éhgyomorral kell lennie, mire az örömmel válaszolta, hogy: „éhgyomorral vagyok, mert egész nap árukat kellett ki- és beraknom a hajóba s így csak most érkezhettem a templomba is; holnap viszont már korán tengerre szállunk s ezért szeretném magamat a nagy útra megerősíteni.” Ó, mily örömmel térhetett be az Úr Jézus ennek a hajósebernek viharedzett, de aranyos szívébe! Hozzátok is így kívánna betérni s benneteket boldogítani.

Pünkösöd után 20. vasárnapra (Jn 4,46–53) – A hit áldásáról

A mai szent evangélium zárószava így hangzik: „És hitt ő és egész háza.” Felvethetjük itt a kérdést: vajon ez a hit a századosra és családjára szerencsét, boldogságot jelentett-e vagy pedig szerencsétlenséget? Ha az ember bizonyos újságok vagy kétes értékű könyvek után akarna igazodni, azt kellene hinnie, hogy a mi szent hitünk inkább nyűg és teher, mint boldogító, drága kincs az ember számára. De akik így írnak és beszélnek, azokról mi is elmondhatjuk az édes Üdvözítőnek hóhéraitól tett nyilatkozatát: „nem tudják, mit

cselekesznek”. Mert az igazság az, hogy a hit az ember életének legbiztosabb útmutatója, kalauza. Megmutatja nekünk 1. az élet célját s 2. a célhoz vezető biztos utat.

I.

Általános szólás-mondás, hogy az ember élete zarándoklás, vándorlás. Már pedig, aki útnak indul, ismernie kell útjának célját, s pedig elsősorban. De hát mit tudunk az élet céljáról hit nélkül? Mit tud erről mondani nekünk a pusztá emberi értelem? Erre vonatkozólag álljon itt úgy az ó-, mint újkorból egy-egy példa. Mindegyik messze kimagasló egyéniség s a maga korának kiváló képviselője. Krisztus előtt 382-ben halt meg Chalkis-ban a pogány ókor egyik legnagyobb lángelméje, a bölcsélet fejedelmeinek egyike: Sokrates. Pusztán a természetes ész világossága mellett olyan mély igazságokat látott meg magasan szárnyaló elméjének éles sasszeme, amelyek még ma is bámulatba ejtenek minden gondolkodót. Ez a fényesen tündöklő szellem halálos ágyán ezt a vigasztalan vallomást tette: „Én most elmegyek innen, de nem tudom, hogy hová. Vajha csak egy gyenge sejtelmem is volna arról, hogy mi is lesz ezután velem!” S az újkor? Humboldt Sándor (†1859) nagy német tudós úttörő munkát végzett a növényvilág, csillagászat, földmágnesség és geológia terén. Hírét, nevét ünnepelte az egész tudományos világ. Csak egy, s pedig a legfontosabb kérdésben nem tudott eligazodni: nem tudott feleletet adni az élet céljáról és rendeltetéséről. Fájdalmasan kiáltott fel egy alkalommal: „Csakha azt tudnók, hogy miért is vagyunk e világon!”

Íme, két hitelt érdemlő bizonyosság arra, mennyire bizonytalan és megbízhatatlan az emberi értelem az élet legfontosabb kérdésében. Magára hagyatva nem tud magán igazán segíteni, majdnem teljesen tehetetlennek bizonyul. Úgy van e kérdéssel szemben az emberi értelem, mint az éjjeli égen valamely kis csillagocska után fürkésző, keresgélő szemünk. Réveteg tekintetét, bizonytalanul veti az égbolt egyik pontjáról a másikra, de a milliányi pislákoló csillag fénytengerétől zavarva, a keresve-keresett picinyke fénypontra csak nem bukkan rá. De ha távcsővel vagy nagyítóüveggel fegyverzi fel magát, rövidesen megtalálja azt. S ha egyszer már tudja e kis csillag biztos helyét az égbolton, máskor már szabad szemmel, segédeszközök nélkül is rá fog találni s többé-kevésbé világosan kiveheti a sok csillag közül s felismerheti.

Értelmünk messzelátója: a hit. Ha segítségével kutatjuk, vizsgáljuk az élet nagy kérdéseit; nem fogunk tapogatózni, ide-oda csetleni-botlani; biztosan megjelölhetjük vele az élet célját, rendeltetését. A katekizmus első oldalán megtaláljuk erre a teljesen megbízható, világos feleletet. Eszerint az ég a mi hazánk, életünk nagy célja; a mennyország az igazi békének, boldogságnak és örömeknek soha el nem múló városa. S mikor a hit ekképp megmutatta a helyes utat, most már értelmünk tisztán és zavartalanul kiveheti azt, belátja és bizonyítja annak igazságát. Mert egyrészt lelkünk halhatatlansága, másrészt szívünknek a végtelen boldogság utáni kielégíthetetlen vágya, egyaránt kívánják és követik ezt az életcél. Ha a végtelen és minden hiány nélkül való boldogsággal nem elégíthetnénk ki lelkünknek ezt a benső vágyódását, mi, emberek volnánk a világegyetem legszánandóbb teremtményei. Tökéletes ellentmondás volna az Úristen által alkotott emberi természet, amit feltételeznünk nem lehet, nem szabad. Ám a hit világossága nélkül, minket is csak a nevezett tudós férfiak kételyei gyötörnének, s e világosság után sóhajtoznánk. Ki tudja, nem azok mellé szegődtünk volna-e, akik azt tartják: „Tegyük széppé életünket! Nincs másvilág, nincs viszontlátás!” Persze, az ilyen élet végén nekünk is kinyílnának a szemeink, de akkor már késő volna. Elkésve jönne ajkunkra a keserű csalódás szava: „Ó, mi esztelenek!” Mily boldogság tehát, hogy a hit fénye nekünk ifjúságunk kezdetétől fogva megvilágította életutunkat! Minő nagy, ki nem érdemelt kegyelem, melyet az Úristen mintegy bölcsőnkbe helyezett!

II.

Nem kevésbé értékes a hit második nagy adománya, áldása is, amely abban áll, hogy tisztán s világosan megjelöli az életcélunkhoz vezető utat. E második, rendkívül fontos adománya nélkül az első is többé-kevésbé jelentéktelen, értéktelen, hasznavethetetlen volna számunkra. Sőt igen könnyen sok bánat és szomorúság forrásául szolgálhatna. Úgy volnánk, mint az az ember, kit szomjúság gyötör s hallja is a buzogó forrás vizének csobogását, de meredek, megmászhatatlan sziklafal áll útjában s körös-körül sehol semmi lehetőség nincs annak megközelítésére.

Miféle utat jelöl meg szent hitünk életcélunk elérésére? Szent Máté evangéliuma így adja meg a választ erre: „És íme egy valaki hozzájárulván mondá neki: Jó mester, mi jót cselekedjem, hogy örök életem legyen?” Más szóval: Melyik a legrövidebb s a legbiztosabb út az üdvösségre, az örök életbe? Az édes Üdvözítő a Sinai-hegy törvényhozására utalva így felelt: „Ha az életbe be akarsz menni, tartsd meg a parancsolatokat!” Aki tehát hisz az édes Üdvözítőben, aki hisz az ő isteni küldetésében, az az égbe vezető út tekintetében semmi kétséget sem táplálhat már ezek után; ez az út: a tíz isteni parancs által megjelölt út. (Mt 19,16)

Feltéve, hogy az édes Üdvözítő nem mutatta volna meg nekünk az égbe vezető utat, ugyan miféle utakon is kóborolna a magárahagyott emberi értelem itt a siralom völgyében? Ó, mennyire félrevezette volna az ember szívének rendetlen hajlama, ösztöne! Azokon az embereken láthatjuk ezt, akik a sinai törvényhozás előtt éltek a földön, enélkül a biztos iránytű nélkül. Miért is borították el a földet a vízözön hullámai? Megmondja ezt Isten maga: „Mert minden test megrontotta útját a földön.” (Ter 6,12) S nem ugyanígy járnak-e korunk modern hitetlenei, akik bekötött szemmel futnak tova ezen isteni útmutató tábla mellett, ha ugyan fel nem döntik azt? Mert miféle pótutakat eszeltek ki maguknak? Olyanokat, melyekről Szent Pál apostol a rómaiakhoz írt levelében emlékezik, minők: pénzvág, erkölcstelenség, testiség és mértékletlenség. Csupa tévutakat, amit ezt a hit által megvilágított értelem azonnal felismeri és belátja. S ezek az utak nemcsak hogy tévutak, hanem tövises utak is. S ezt ők maguk, kik ezen utakat járók, be fogják ismerni, mert a szentírás szerint az ítélet napján így szólnak: „Elfáradtunk a hamisságnak és veszedelemnek útján és nehéz utakat jártunk s az Úr útját nem tudtuk.” (Bölcs 5,7)

Ó mily összehasonlíthatatlanul könnyebb a szent hit által kijelölt út, az isteni tíz parancsolat útja! Bizonyos, hogy ez sincs csupa nyíló rózsákkal beszegve. Az Isten tíz parancsolata ígát, terhet jelent. De ennek már így kell lenni. A mennyország ugyanis jutalom, mit ki kell érdemelni. Hanyagokat, naplopókat pedig nem szoktunk jutalmazni s annál kevésbé jutalmazza az ilyeneket az igazságos Isten. Erről az ígáról mondja mégis az Úr: „Az én igám édes, az én terhem könnyű.” S mindenki, aki csak férfias bátorsággal vállalja ezt az ígát, e szavak igazságáról maga is meggyőződik. Ha ehhez hozzávesszük még azt, hogy ez egyúttal a biztos út is számunkra, úgy kétszeres okunk is van arra, hogy örüljünk a szent hit áldásának, e drága adománynak s Istennek szívből hálát adjunk, hogy az igaz hit kegyelmére érdemesített bennünket.

Maradjatok tehát hűek szent hitetekhez, akárhogy is gúnyolódjanak mások, bárhogy is támadjanak, kellemetlenkedjenek! Mert ez az egyetlen teljesen megbízható vezérünk az életben. Nélküle minden csak eredménytelen keresgélés, kutatás, bizonytalan tapogatózás volna s pedig épp a legéletbevágóbb kérdésekben. Sohasem örülhetnénk annak, hogy az igazságot meg is találtuk. Pedig ennek bírása boldogító érzéssel tölti el a lelket. Ha pedig életeteket e hithez szabjátok s szerinte éltek, bizonyosak lehettek dolgotokban s biztosak a jövődő jutalomról.

Pünkösöd után 21. vasárnapra (Mt 18,23–35) – A nagy számadásról

A mai szent evangélium szerint a király számot vetett szolgálóival. Ne ámítsuk magunkat! Nekünk is egykor komoly, szigorú számadást kell adnunk viselt dolgainkról. Talán nem is olyan sokára, jóval előbb, mint hinnők. Mert a halál úgy jön, mint a tolvaj. Éjjel. Éppen ezért fontoljuk meg a mai szent evangélium kapcsán, hogy 1. minő tetemes bűnadósságot halmoztunk fel cselekedeteinkkel. Ez a meggondolás felráz majd bennünket könnyelműségünkől. Továbbá fontoljuk meg 2. mily könnyen eleget tehetünk bűntartozásainkért földi életünkben. Ez viszont arra ösztönöz, hogy komolyan vegyük számadásunkat.

I.

Valóban oly jelentős a bűneinkkel magunkra vett tartozás Isten előtt? Ha a bűnök számát tekintjük, erre vonatkozólag két teljesen megbízható tanúra hivatkozom: Istenre és a lelkiismeretre. Ha tehát komolyan tudni akarjátok bűneitek számát, vegyétek kezetekbe a lelki tükröt. Imakönyvetekben bizonyára megvan. Ennek segítségével menjetek át az Isten tíz parancsolatán, lassan, lépésről-lépésre. Ezt még a mai szentmisében megtehetitek. Az egyes parancsolatoknál a lelkiismeret majd meg fog szólalni s jelezni fogja, hogy ebben és ebben a pontban, ekkor és ekkor, körülbelül úgy meg amúgy, súlyosan vagy kevésbé súlyosan vétkeztél-e. Egy ilyen lelkiismeretvizsgálat nagyon üdvös, eléggé nem is ajánlható, s pedig nemcsak a szentgyónás előtt, hanem máskor is, többször is. Nagyban előmozdítja életkomolyságunkat és alázatosságra tanít.

Ha pedig bűneinknek nem a száma, hanem a nagysága, súlyossága érdekel valakit, e tekintetben a szentírás számtalan helyén teljesen biztos felvilágosítást nyerhetünk. Tudom, hogy ehhez a „tudósító irodához” az emberek nem szívesen fordulnak felvilágosításért. Sokkal hajlamosabbak vagyunk arra, hogy a saját romlott természetünktől s a bennünket környező gonosz, könnyelmű világtól kérjünk útbaigazítást. Ezek persze nem sokat tartanak egy halálos bűnről, különösen nem egy, a 6. parancs ellen elkövetett kihágásról. Alig számbajöhető valaminek, sokszor meg éppen semmiségnek tekintik, amelyre ügyet sem kell fordítani. Más kérdés azonban, vajon az Úristen is magáévá teszi-e az ily könnyelmű felfogást?

Lássunk egy példát! Isten fenségben ragyogó bírói széke előtt megszámlálhatatlan angyal áll, egykor Isten kegyencei, megdicsőült barátai. Egyetlenegy súlyos bűn terheli őket. Nincs száz bűnük, még tíz sem, csak éppen egyetlenegy, ami a világ szemében igazán semmiség. Gondoljunk büntetésükre s ugyanakkor ne tévesszük szem elől azt sem, hogy az Úristen végtelenül igazságos az ő ítéleteiben. Nem túlozza, nem nagyítja tehát a bűn nagyságát s nem szab ki igaztalan büntetést sem. S hogyan ítelt az angyalok bűnéről? Talán ötévi fogsággal s hivatalvesztéssel sújtotta őket? Nem kis dolog az, amire földi bírák ezt a büntetést szabják ki! Következésképp az angyalok sem holmi csekélységgel, semmiséggel hibáztak volna, ha Isten ítélete erre kárhoztatja őket. S ha tízenötévi fogságot kaptak volna, nem kellene-e azt gondolnunk, hogy valami egészen rendkívüli gonoszság terhelte őket? De nem, a tulajdonképpeni ítélet, melyet részletesen ismertet a szentírás, nem ötévi s nem is tízenötévi fogházat állapított meg, hanem az örök pokol végnélküli szenvedéseit. S ha mindjárt milliányi is volt a lázadó angyalok száma, valamennyien alá kényszerültek abba a borzalmas, kéntől s füsttől fojtószagú börtönbe, ahol azóta kimondhatatlan kínok gyötrik őket az éveknek immár ezrein keresztül. S ha a vétkes angyalok ezen büntetés ellen fellebbezést jelentettek volna be, minden fellebbviteli bíróság, mint indokolatlant és teljesen alaptalant utasította

volna vissza kérelmüket. Mert „az Isten igazságos s igazságosak az ő ítéletei is.” (Zsolt 118,137) Ezt a szörnyű büntetést Isten egyetlenegy bűnre róttá ki. Hogyan lehet akkor csekélység a halálos bűn?

II.

Minő sors vár arra ebben az ítéletben, akit lelkiismerete nem egy, nem is tíz, hanem talán száz meg száz halálos bűnnel vádol! Mi történne vele, ha a halál ebben az állapotban nyitná rá az ajtót, s azokkal a bűnökkel együtt vinné magával Isten ítélőszéke elé! Annak az evangéliumi szolgának 10.000 talentumnyi adóssága csak csekélységnek nevezhető ennyi bűnadóssághoz képest. Mily kegyetlen kínzók kezébe fogja az örök Bíró ezt átadni s kiszolgáltatni!

Az ilyen nyugodt, az észnek s az igazságnak a legteljesebb mértékben megfelelő s legkevésbé sem túlzó komoly megfontolások alkalmasak arra, hogy az embert, könnyelműségből felrázzák. Bizonyára keressük ilyenkor a módot és eszközt arra, hogy Isten haragjától megmenekedjünk. Az evangéliumi szolga viselkedése erre is megtanít. Mit is tett, ez, hogy adósságától megszabaduljon? Mikor belátta, hogy nincs más mód az adósságától való szabadulásra, alázatos és bánkódó lélekkel borult le hitelezője előtt és így könyörgött hozzá: „Légy türelemmel, és én mindent megfizetek neked!” S bámulatos! Ez az egyszerű, alázatos kérés nem tévesztette el hatását. Az eredmény fényesen igazolta a szolga eljárását. Az úr megkönyörült rajta, megsajnálta s elengedte neki minden adósságát. Tudjuk, 10.000 talentumról volt szó. Valóban jelentékeny összeg! Bámuljuk, csodáljuk az úr nagy könyörületességét!

De vajon az Úristen nem mutatkozott-e számtalan esetben épp ily könyörületesnek? Gondoljatok Ninive városára, ennek sok és nagy bűneire! Mint a torony és hegyek magassága, úgy felhalmozódtak már e város lakóinak bűnei. Keserűségtől eltelve küldötte hozzájuk Isten Jónás prófétát, hogy hirdesse köztük a bűnbánatot. „Még negyven napotok van – mondotta ez – s ha meg nem tértek, rátok száll az Úr haragja s iszonyú bosszút vesz rajtatok.” E fenyegetésre az egész nép magábaszállt, a bűnbánók ruhájába öltözött és szigorú böjttöt tartott. S már ebben az órában megszélidült az Úr haragja, sőt megáldotta a várost. – Gondoljatok a kereszten függő latorra! Teljes életében bünt bűnre halmozott, rabló, sőt gyilkos is volt. Végül is utolérte a földi igazságszolgáltatás keze s kereszthalálra ítélték. De élete végső perceiben belátja tévedését, megbánja bűneit s ezzel a fohászszerű kéréssel fordul az Úr Jézushoz: „Uram, emlékezzél meg rólam!” S talán az édes Üdvözítő elfordítja tőle tekintetét, szóra sem méltatja, tudni sem akar róla? Ellenkezőleg. Haláloságyon még nem hangzott el oly édes vigasztaló szó, mint amellyel az édes Üdvözítő ezt megnyugtatja: „Még ma velem leszesz a paradicsomban” –, mondotta neki. Mily jó, mily végtelenül jó is az Úristen a megtérő, a bűnbánó bűnösökhöz!

Vonjuk le ebből K. H.! a fontos, az annyira üdvös tanulságot! Ha bűneink bocsánatát meg akarjuk nyerni, a fenti példák szerint, nekünk is meg kell magunkat aláznunk Isten előtt. Ez pedig egy jó, mert alázatos, őszinte és bűnbánó lélekkel végzett szentgyónásban történik. Bűneink eltörlésének ez a csalhatatlan eszköze. Ha valaki évek, sőt évtizedek óta nem gyónt volna s eközben bünt bűnre halmozott volna, oly bűnöket, melyeket megnevezni sem igen merünk; egyetlen jó, alázatos, töredelmes szívvel végzett szentgyónással megnyerheti minden bűne bocsánatát. Ezt az Úristen maga ígérte meg Izaiás próféta által, mikor így szólt: „Ha a ti bűneitek, leendenek, mint a skarlát (vörös festék), mint a hó, megfehéülnek; s ha pirosak leendenek, mint a piros szín, mint a gyapjú, megfehéülnek. (Iz 1,18) De jól jegyezzük meg, hogy a bűnbocsánat egyetlen eszköze is a szentgyónás, ha a tökéletes bánattól eltekintünk. Keservesen megbánja, aki azt lekicsinyli, semmibe sem veszi. Éjjel-nappal térdenállva könyöröghet az ember, kínozhatja önmagát jobban, mint a szent mártírok, kioszthatja egész

vagyónát a legnemesebb cél szolgálatában: mindhiába! Igaz szívbeli bánat és őszinte szentgyónás nélkül nem számíthat bűnbocsánatra. Az édes Üdvözítő ezt már így rendelte. A belépti díj a mennyországba, egy jó szentgyónás elvégzése. Ha valaki ezt nem hajlandó megérteni, egész bizonyos, hogy kívül marad. Könnyöröghet, esedezhet, kiálthatja „Uram, Uram”, senki sem fogja neki megnyitni az ég ajtaját. Isten az ég Ura, s pedig kizárólagos Ura; egyedül Ő határozhatja meg az égbejutás feltételét.

Használjátok azért K. H. ezt az egyedüli, szükséges eszközt, ezt az egyetlen mentődeszkát. Az alkalom ehhez most még igen kedvező. Higgyetek nekem! Ha Isten egy gyóntatószéket állítana fel ott lenn a pokolban, hát ezt megostromolnák a szenvedő lelkek s nem maradna le egyetlenegy sem a gyónásról. Csakhogy ezt nem teszi. De nektek felállította azt, minden kis templomban. Ne vessétek meg azt, hallgassatok hívó szavára!

Pünkösöd után 22. vasárnapra (Mt 22,15–21) – A keresztény bátorságról

Gyönyörű szavakkal köszöntötték a kiküldöttek az Úr Jézust „Mester! – mondották –, mi tudjuk, hogy igazmondó vagy s az Isten útját igazságban tanítod s nem törődöl senkivel.” Az édes Üdvözítő fenséges jellemének három kiváló vonása van kiemelve ezekkel a szavakkal, s pedig: igazmondósága, igazságszeretete és férfias, bátor lelkülete. Elmélkedésünk tárgyává a harmadikat válasszuk, ti. férfias bátorságát. Vegyük szemügyre 1. hol és miben nyilvánul ez a szép vonás nála, s 2. hogyan kell annak visszatükröződnie az ő követői, tehát a mi életünkben is.

I.

Miben is áll a keresztény bátorság? Azért kérdezzük ezt, mert nagyon sok embernek igen visszás fogalma van a bátorságról. Bátor, férfias lelkületűnek azt mondjuk, aki ítéleteiben, beszédében, nyilatkozataiban s cselekedeteiben mentesíteni tudja magát minden idegen és *jogtalan* befolyás alól, aki tehát szabadon jár el ezekben a dolgokban, önállóan, amint ez férfiúhoz illik. Szeretném, ha jól megértenétek! Ezért még egyszer hangsúlyozni kívánom, hogy a férfias, bátor jellem csak a *jogtalan* befolyást nem tűri meg. A jogos, a törvényes befolyások elutasítása már távolról sem tartozik a keresztény bátorsághoz. Nagyon tévednek, akik az ilyen természetű befolyást sem szenvedhetik, sőt talán még az isteni parancsok által felállított korlátok önkényes ledöntését is a bátor, a férfias jellem követelményéhez sorolják. Pedig a végtelen felségű Isten valóban kívánja érvényesíteni befolyását az embernél az élet minden megnyilvánulásában, s ezeket a korlátokat úgy a lelkiismeret, mint a tíz parancsolat által adja tudtunkra. De az igazi bátorság ezeket a korlátokat nem hágja át, nem dönti le, sőt azokhoz mindenáron ragaszkodik. Az igazi bátorság tudja azt is, hogy Istennek mindehhez feltétlen joga van, viszont neki, mint teremtménynek, kötelessége az engedelmesség. Egészen más dolog, ha egy harmadik valaki jönne és költött jogokra való hivatkozással ezt is, azt is meg akarná neki tiltani; az ilyennek természetesen hátatfordít a férfias, bátor lelkület. Ha nem ezt tenné, gyávasággal, emberfélelemmel kellene őt vádolni, ami pedig nem fér össze a férfias bátorsággal s különösen elítélendő volna az ilyen eljárás vallási dolgokban, lelkiismereti kérdésekben s a keresztényi kötelességek teljesítése körül.

Minő példát ad e tekintetben az isteni Mester? A legfelelőbbet, a legfenségesebbet. Sokat, nagyon sokat olvasott ő erre vonatkozólag a szent könyvekben s az emberi szívekben egyaránt. S az emberi gyengeségnek és nyomorúságnak ijesztően nagy mélységei tárultak fel előtte. Áron, a kiválasztott nép vezére aranyborjút öntetett. Miért? Gyáva emberi félelemből, néhány zúgolódó zsidó kedvéért. A bölcs Salamon templomot építtetett a hamis isteneknek.

Miért? Emberi tekintetből; azért, hogy kedvére járjon néhány rosszhírű asszony-ismerősének. Heródes fejét vétette az általa különben nagyrabecsült Keresztelő Szent Jánosnak. Ugyan miért? Nehogy szószegőnek tűnjék fel egy félig-meddig részeg asztaltársaság szemében. Ó, az emberfélelem gonosz szelleme már igen sok bajnak, borzalmas bűnöknek volt forrása!

Látnivaló ebből, hogy az ember jelleme nem valami büszke tölgy, amely dacol pusztító orkánokkal; inkább ingadozó nádszálhoz hasonlít, melyet ide-oda hány s vet a legkisebb szellő is. Így hát támaszra van szüksége. S ezt a támaszt adja nekünk az édes Üdvözítő a saját életének példájával. Minő bátor, férfias lelkület jellemzi őt minden tetteiben! Gondoljunk csak a kegyetlen Heródeshez való viszonyára. Saját gyermekei is rettegettek ettől a szörnytől. Az édes Üdvözítő értesül, hogy rá is fáj a foga s leselkedik utána. S ezt hallva, talán abbahagyja az igehirdetést, a keresztelést? Korántsem! „Mondjátok meg – így szólt; – annak a rókának, Heródesnek, hogy én még itt maradok holnap és holnapután is és keresztetek; ha akar, idejöhet!” (Lk 13,32) Bizony ez egészen más hang, mint aminőhöz Heródes volt szokva udvaroncái és kegyhajhászó szolgái részéről! – Hát még, ha a farizeusokkal és írástudókkal szemben tanúsított viselkedését nézzük! Már régóta életére törtek ezek. Hatalmuknál fogva nem hiányoztak ehhez nekik a megfelelő eszközök sem. Ezt tudta jól az Úr Jézus is. Talán megijedt erre, s mint akinek inába száll a bátorsága, engedékenyebb lett velük szemben? Talán másról kezdett beszélni s nem foglalkozott ezeknek bűnös életmódjával? Talán megszűnt ostromozni hibáikat? Olvassátok csak azt a nyolcsoros „jajt”, melyet ott a fővárosban, a templomban fülükbe mennydörgött a dühtől tajtékzó farizeusoknak! „Jaj nektek – úgymond – írástudók és farizeusok, kígyók és viperák fajzati! A szegény nép vállaira elviselhetetlen terhet róttok! Ti magatok pedig még a kisujjatokat sem mozdítjátok! Miképp kerültek el a gyeheña ítéletét!” (Mt 23,13–33) Mennyire felkorbácsolja ezzel a beszédével a farizeusok dühét önmaga ellen, különösen, mivel az egész nép előtt álcázta le őket! De nem ismerte a hamis emberi tekintetet. Kötelességének tartotta, hogy a népet óvja tőlük. Fejszékét a baj gyökerére tette és könyörtelenül lesújtott; nem gondolt azzal sem, hogy ez az eljárása életébe fog kerülni. Ily módon fényesen igazolta azokat a szavakat, amelyek jegyében akarja a mi életünket is folytani, midőn így szólt: „Ne féljete azoktól, akik csak a testet ölhetik meg; inkább azoktól féljete, akik a testet s a lelket egyaránt a pokolba segíthetik!” (Mt 10,28) Nemde igazi hajlíthatatlan jellem ez? Nemde valódi, rendíthetetlen, férfias, szilárd jellem? Ha ezek alapján akarjuk az édes Üdvözítőt jellemezni, csak azt mondhatjuk: talpig ember volt, egy igazi gyémántjellem. Mindig ott volt, hová a kötelesség szólította s a lelkiismeret szavát követte mindenben. Gyengéségnek, gyáva meghátrálásnak sehol semmi nyoma sincs az ő életében!

II.

De hasonló férfias bátorságot kíván az édes Üdvözítő tőlünk is, az ő mai követőitől, ha vallási, keresztényi kötelességeink teljesítéséről van szó. Ez kiviláglik ezen szavaiból is: „Aki megtagad engem az emberek előtt, az megtagadtatik az Isten angyalai előtt.” (Lk 12,9) Mit jelent ez mást, mint: nem szabad nektek egy gúnyos mosoly vagy más gyalázkodó szavak kedvéért; keresztény kötelességeiteket elhanyagolni, feladni; ne tegyétek azt keresztény férfiak és asszonyok, s ti sem, keresztény ifjak és hajadonok! Máskülönben én is sorsotokra bízlak benneteket az ítélet napján. De hát miért hangsúlyozza ezt oly erősen az édes Üdvözítő a keresztény kötelességek gyakorlására vonatkozólag?

Az édes Üdvözítő nagyon jól ismerte úgy a korabeli, mint a mai embereket is. Valósággal átlátott rajtuk. S ugyan mi az, ami rögtön szembetűnik rajtuk? Nemde, senki sem törődik azzal, ha valaki így vagy amúgy tartja a kezét? De a világért se kulcsolja imára kezét, mert azonnal nevetnek rajta. – Mindenki kalapot emelhet bárki előtt is tetszése szerint; csak ne vegye le kalapját az útszéli keresztfa előtt vagy Úristen előtt a templomban, mert az emberek

rögtön készek a gúnyolódással. – Mehet az ember színházba, korcsmába s bárhova is, a világ nem gondol veled; csak ne menjen templomba, ne térdeljen a gyóntatószék vagy az áldoztató pad elé, mert jaj az ilyennek. A világ mindjárt türelmetlenkedik, elégedetlenkedik, sőt dühöng emiatt. Szent Pál, aki nagyon jól ismerte a való életet, helyesen jegyzi meg: „Akik jámborul akarnak élni a Krisztus Jézusban, azoknak üldözést kell szenvedniük.” (2Tim 3,12)

Bizonyos, hogy nem kis dolog ily körülmények közt hűségessé és állhatatosnak maradni egyházunkhoz, hitünkhöz, meggyőződésünkhöz s keresztény kötelességeinkhez. Túlontúl sok Péter-jellem találkozik az életben, akik a férfias bátorságot azonnal elveszítik, mihelyt egy szolgálóleány kezd csak felettük gúnyolódni. De nagyon kevés a Keresztelő Szent János-jellem, akik semmitől sem riadnak vissza, hanem bátran odakiáltják a gúnyolódó világnak: „ezt nem szabad tenned!” Hogy ilyeneket láthassunk, nagy földeket kell bejárjunk. De ezeket azután becsüli is mindenki, még a gúnyolódók is. Az ilyen gyémántjellem, az ilyen acélos lélek előtt ők is meghajolnak, s elismeréssel adóznak neki, s azt maguknak is kívánják.

Vizsgáljátok meg életeteket K. H. s kérdezzétek magatokat, vajon ilyen Keresztelő Szent János-jellemek vagytok-e?! Más szóval: Elmentetek-e akkor is szentmisére, ha könnyelmű barátok emiatt csipkedtek benneteket? Meggondolatlan, illetlen vagy rágalmozó beszédek hallatára mertetek-e ellentmondani, vagy talán gyáván meghúztátok magatokat? Ha vallási dolgokról folyt a beszéd, meg mertétek-e bátran vallani meggyőződésüket, vagy talán félénken meglapultatok? Máskor rá tudtok ütni az asztalra, miért nem ilyenkor is? Férfiakra van ma szüksége Krisztusnak s egyházának, akik nemcsak a keresztlevél kimutatása szerint keresztény katolikusok, hanem a valóságban is; férfiakra, akik hitük szerint élnek is, bárhogy is gúnyolódjon, élcelődjön rajtuk a világ. Keresztény bátorságú férfiakat kíván az élet!

Adjon az Úr Jézus nektek is az ő bátor, hitvallói lelkületéből!

Pünkösöd után 24. vasárnapra (Mt 24,15–35) – Az utolsó ítélet – Isten igazságosságának fényes igazolása

A mai szent evangélium a 2. részben a világítélet előzményeit rajzolja meg. A nap, hold és a csillagok elsötétednek. S ebből a sötét háttérből csak egy dolog emelkedik ki fényes magasan, az Emberfiának jele, az annyiszor megtagadott és kigúnyolt golgotai kereszt. Mialatt a Bíró a feltornyosult viharfelhők hátán mind közelebb jön, megharsan a sötét éjben a veséig s velőkig ható angyaltrombita. Szava a néma csendben nyugvó halottakat keltegeti. Hangjára megnyílnak a sírok, s mind a négy világtájról odasietnek a világítélet helyére. – Már ebből a szokatlan előkészületből is következtethetjük, hogy valami rendkívüli és nagyszerű dolog van készülöben. Még inkább kitűnik ez abból, ha meggondoljuk, hogy egyszer már s pedig rögtön a halál után, volt egy másik, a külön ítélet. Mi célja van Istennek a világítélettel, mikor majd a világ összes népeit, kik valaha is e földön éltek, ugyanazon egy órában bírói széke elé összegyűjti? A többi közt az is, hogy ezzel a világítélettel az isteni igazságosság végleges és befejező igazolást nyerjen. Fontoljuk meg: 1. mennyire félreismerik ezt az isteni igazságosságot az emberek itt a földön s 2. miként fog az dicsőségesen igazoltatni az utolsó ítéletkor.

I.

Minél jobban eljár az ember felett az idő s minél mélyebben tekinthet bele az életbe, úgy látszik sokszor, mintha annál jogosultabbak volnának az emberek panaszai Isten igazságosságával szemben. Úgy tűnik fel, mintha minden fordítva s a feje tetejére volna

állítva. Pedig kétségkívül pompás és szívet megnyugtató elvek azok, miket Isten a világkormányzás tengelyévé választott, melyről ezt olvassuk az első zsolttárban: „Boldog ember, ki az istentelenek tanácsán nem járt, hanem az Úr törvényében az ő akarata szerint! És létszen mint a fa, mely a vizek folyása mellett plántáltatott, mely megadja a gyümölcsét a maga idejében; és amiket cselekszik, azok megáldatnak. Nem így az istentelenek! Lesznek mint a por, amelyet elhány a szél a földről; az istentelenek útja elvész.” E szavak világosan mondják, hogy az istentelenek szerencsétlenséget aratnak tetteikkel, az igazak, a jók pedig boldogulnak s örülni fognak. Ezzel szemben lássuk, mi a valóság?!

Egy Nabukodonozor, aki az Isten választott népét szolgaságra kényszerítette, s az Úr templomát meggyalázta, fényes, aranyos trónuson ült s bíborba öltözködött. Ugyanekkor pedig Dániel, aki az igaz Istent szolgálta s az ő dicsőségének élt, aki éjjel-nappal imádkozott és böjtöléssel sanyargatta testét, – az oroszlánok vermében van, hogy a vadállatoknak szolgáljon eledelül. – Heródes, ez a kegyetlenségéről, érzékiségéről és bűnös tiszteletvágyáról annyira hírhedt fejedelem, dús lakoma mellett dőzsöl. Keresztelő Szent Jánost ellenben, ki teveször ruhába öltözködik, kinek táplálékát sáskák s erdei méz képezik, sötét börtönben lefejezik. – Néro császár citerán játszott s víg dalokat énekelt játékához, mialatt a szegény, ártatlan keresztényeket szurokkal kenik be s elevenen égetik el, hogy a kegyetlen császárnak világító fáklyául szolgáljanak. – S aztán itt van a te ismerőseid közül is ez is, az is, akik egyáltalán nem törődnek Istennel, a parancsolatokkal, akik ezek felett csak nevetni, gúnyolódni tudnak; s lám, ezeknek minden sikerül, minden kívánságuk teljesedik. Bármihez is fogjanak, mindenben szerencsésük van. Ellenben te, aki vasárnaponként megfelelsz vallási kötelességeidnek, gyermekeidet vallásosan iparkodol nevelni, magad is jó példával igyekszel előljárni, te csak alig-alig vagy valahogy, semmihez nincs szerencséd, sőt egyik csapás a másik után ér.

A velünkszületett igazságérzetünk ilyenkor a legnagyobb fokban tiltakozik; ágaskodik ezek ellen egész bensőnk s szeretné odakiáltani az Istennek: „Hát ez is igazság? Összeegyeztethető ez a zsolttár szavaival, melyek a te szavaid?” Sőt még az istentelenek is vádolják, persze a maguk módja szerint, az isteni igazságot s megvetőleg gúnyolódnak: „Vétkeztünk – mondják – sokat vétkeztünk s vétkezünk továbbra is. Mert mi szomorúságunk, bajunk lett belőle?” (Sir 5,4) Nem súlyos vádak, panaszok-e ezek az isteni igazságosság ellen? S mégis, nem úgy tűnnek-e sokszor fel, mintha igazságos panaszok volnának?

De íme, közeledik az utolsó ítélet napja a világ végén, a haragnak és félelemnek nagy napja. Ezen a napon fényes győzelmet fog aratni a földön annyiszor megvetett s kigúnyolt isteni igazságosság. Látni fogjuk, amint az a Nabukodonozor, Heródes és Néro s általában mind, akik bűnös, gonosz életet folytattak itt a földön, s akiknek mégis oly irigyelt jó sorsuk volt, remegve hullnak térdeikre az isteni igazságosság ítélőszéke előtt. Ott lehullik a lepel a sok gonosztetről, és pedig az egész világ színe előtt. Ott állnak majd szüleik, rokonaik, ismerőseik s mi mindnyájan. Akkor felolvassák sok-sok nyílt és titkos bűneik jegyzékét, melynek alig akar vége-hossza lenni. S amikor ez mégis megtörtént, mennydörgésszerűen hangzik feléjük az örök Bíró borzasztó végítélete: „Távozzatok tőlem, átkozottak, az örök tűzre!” Mily szörnyű, mily hajmeresztő módon is valósul meg Isten világkormányzásának elve ennek második részében! Fentebb hallottuk a zsolttár szavait: „S a gonoszok lesznek mint a por, melyet elhány a szél a földről.” Most pedig, az utolsó ítélet napján egy hatalmas fergetege kerekedik fel Isten haragjának és elemi erővel seprí el őket az életből a külső sötétségre. Azt hiszitek tán, hogy majd akkor is kacagni és gúnyolódni fognak az isteni igazságosságon, mint ezt földi életükben tettek, mikor így szóltak: „Vétkeztünk és mégis mi bajunk lett általa?” S akik ma még megbotránkognak a gonoszok szerencséje miatt, talán akkor is kételkedni fognak Isten igazságosságában? Ó nem! Valamennyien egyszerre fogunk felkiáltani s mondjuk: „Igaz vagy Uram s igazak a te ítéleteid.” (Zsolt 118,137)

II.

De a jók is térdre hullnak a Világbíró széke előtt: Dániel, Keresztelő Szent János, a szent, vértanúk gyötrelmeik eszközeivel, a szent hitvallók és bűnbánók s remélhetőleg ti is mindnyájan. Mellettük az angyal s az élet könyvéből hangos szóval kezdi olvasni a Bíró s az egész gyülekezet előtt az összes jócselekedeteket. S csodálatos! Fel van abban jegyezve mindenegyreszentáldozás, a szentségek méltó vétele, a szentgyónások, az áhítattal hallgatott szentmisék, a buzgó imádságok, irgalmas cselekedetek, ájtatos térdhajtások és keresztvetések. Nem hiányzik abból semmi, minden könyvbe van iktatva. Ilyen szép, lélekemelő és vigasztaló könyvből sohasem olvastak fel nekünk életünkben. „De Uram – mondják akkor az igazak – te csak jót vettél fel könyvedbe, mi pedig itt is, ott is hibáztunk, vétkeztünk is!” – így mondatja ezt velük alázatos lelkületük s a becsületérzet. „Talán elfelejtetted azokat feljegyezni?” – folytatják. De az Isten igazságossága igazolja majd magát ezek legnagyobb vigasztalására. „Barátom! – mondja az Úr – gondolj a sok fáradalomra, betegségre, viszontagságra, miket életedben elszenvedtél! Én ezekkel megtisztítottalak minden bűneidről. Előttem már nincs adósságod, nem terhel semmi, méltó vagy a jutalomra, mit megígértem neked!” Ó, hogyan szégyenkezünk akkor, amiért Isten igazságosságában földi életünkben mi is kételkedtünk! Tetőpontját pedig akkor éri el szégyenkezésünk viselkedésünk miatt, mikor Isten kihirdeti erényes kitartásunk jutalmát: „Jöjjetek – fogja mondani – Atyám áldottai és bírjátok a nektek készített országot!” (Mt 25,34) Mily boldogság ragyog fel ekkor szemeinkben, minő örömben sugárzik arcunk s szegény szívünk miként dobog majd a nagy elragadtatástól! Csodálkozva fogjuk kérdezni: „Miért van mindez Uram?” S a felelet ez lesz: „Mert életedben hűségesen szolgáltál nekem.” Tehát néhány napi földi szolgálat fejében most egyszerre az egész mennyország a jutalom! Nemde fenséges teljese az a nevezett zsoltár első felének, hol ezt olvassuk: „Boldog az igaz ember, mert létszen mint a fa, mely megadja gyümölcsét; amiket cselekszik, megáldatnak.” (Zsolt 1) Ekképp az Isten igazságossága minden tekintetben fényes igazolást nyert. Az utolsó ítélet egyik fenséges célja teljes mértékben megvalósul.

Fordítsátok hasznokra K. H. mai elmélkedésünk főbb tanulságait! Bármily sok szenvedés és kereszt nehezdedjék is rátok, nem tesz semmit. A földolog, hogy lelkiismeretetek tiszta, s így nyugodt legyen; más miatt ne aggódjatok! Közeledik a jutalom napja. Másrészt akármennyi öröm és szerencse is érjen benneteket, nem használ az semmit, ha a lelkiismeret meg van terhelve és vádol benneteket. Mert közeledik a harag s a borzalom napja is.